

2-5
124

DECRETA CONDITA
IN CONCILIO PROVINCIALI
MEDIOLANENSI TERTIO,

SVB ILL.^{mo} ET REVER.^{mo} D. CAROLO
CARDINALE BORRHOMÆO,
ARCHIEPISCOPO MEDIOLANI.

*Adiunctæ præterea sunt Pontificiæ aliquæ constitutiones,
quarum mentio in his ipsis decretis extat.*

MEDIOLANI,

*Apud Pacificum Pontium, Typographum Illustriss. et
Reuerendiss. Cardinalis Borrhomæi, Archiepiscopi.*

M. D. LXXIII.

*Scelta inuic,
mediol.*

138

CAROLVS BORRHOMAEVS,

S. R. E. Tit. Sanctæ Praxedis

Presbyter Cardinalis,

Dei, et Apostolicæ Sedis gratia

Archiepiscopus Mediolani,

uniuersis Prouinciæ nostræ fidelibus

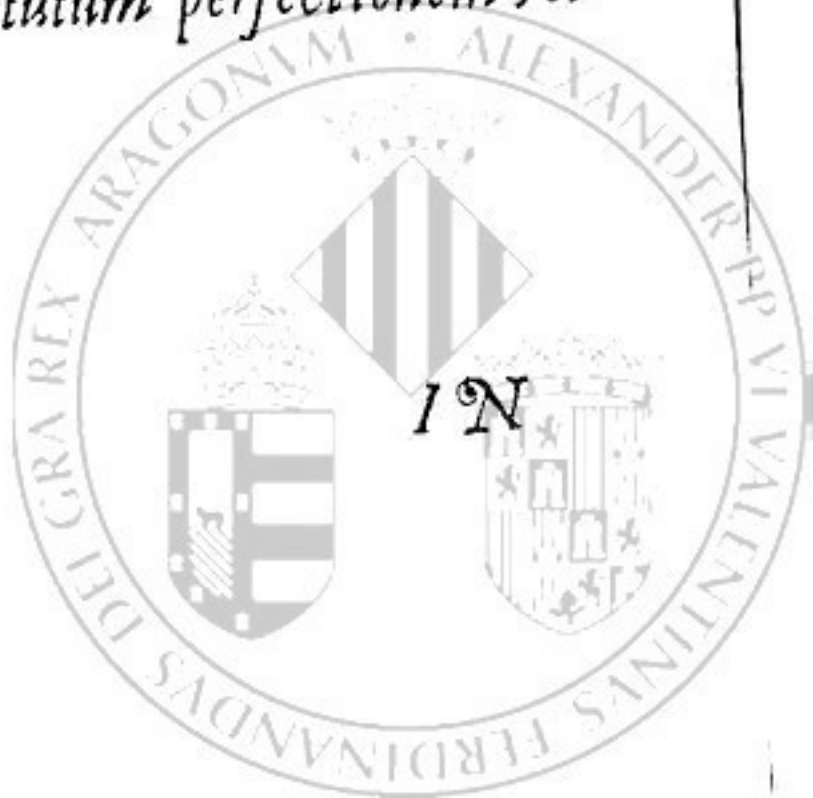
Salutem in Domino.

DRIORIBVS nostris duobus Prouincia-
libus concilijs, bene iuuante Deo, initia
fecimus conformandæ in hac Prouincia
ecclesiasticæ, christianæq. morum, dis-
ciplinæ. quibus sane initijs non solum insistendum no-
bis est, sed longius progrediendum, ac perpetuo qui-
dem; cum et nullus nobis pastoribus definitus uideatur
progrediendi terminus; et perennis proposita sit pa-
storalis officij sollicitudo. Quamobrem pro nostri mu-
neris cura, ut ad opus, quod iampridem illis concilijs
inchoauimus, progressum aliquem faceremus, ter-
tiam Mediolani Prouincialem synodum habuimus ad
Tridentini decreti præscriptum. qua in synodali tracta-
tione, Dei munere, et gratia, unde, uelut ex uber-
rimo fonte, omnis sanctarum actionum ratio manat,

nos

nos de Coepiscoporum nostrorum consilio, et assensu, aliqua constituimus, et decreuimus, quibus adiuuari posse censuimus uestras in uia Domini progressiones. Ea igitur ut uobis uniuersis, ac singulis, quorum interest, nota sint, ac peruulgata, in lucem emitti iussimus. In ijs autem sicut paternam nostram erga uos pietatem, et debitam aliquam pastoralis officij religionem animaduertere potestis; ita in ijsdem accurate amplectendis prestare uos debetis, quod uestrum est. Quare efficite, ut, quanto maximo potestis, amoris obedientiaeq. studio, illa ipsa non suscipiatis solum; sed seruetis accurate. mino: quo magis in dies, et nostrarum Episcopaliu uigiliarum laborumq. fructus constet in uobis, quibus in Christi uisceribus sollicite ministramus; et pro uincia h.ec, salutaribus aucta disciplinae institutis, fructus asserat uberiores in Domino: a quo uobis assidue precamur Christianarum uirtutum perfectionem, et salutem sempiternam.

IN NOMINE
SANCTAE, ET INDIVIDVAE
TRINITATIS,
PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI.

NOS CAROLVS BORRHOMÆVS, S. R. E.
Tit. Sanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis, Dei
et Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Me-
diolani, de consilio, et assensu Reuerendiss. Patrum,
Coepiscoporum nostrorum, in prouinciali nostro
concilio Mediolanensi tertio, hæc, quæ sequun-
tur, constituimus, ac decernimus.

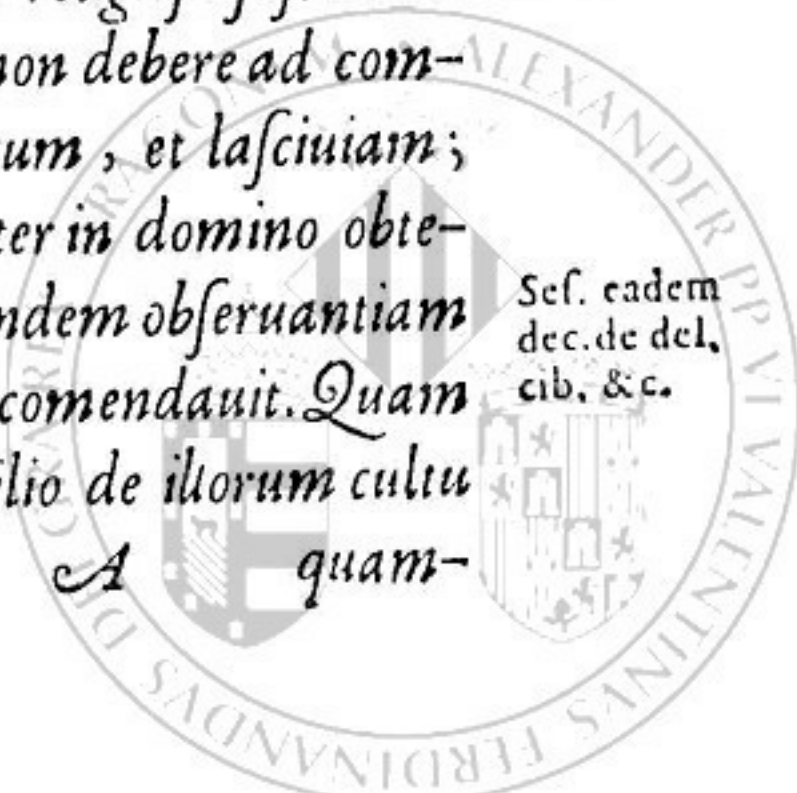
DE FESTORVM DIERV M
C V L T V.

ACROSANCTA Tridentina synodus
cum statuit, fideles religioso festorum
dierum cultu abuti non debere ad com-
messationes, ad luxum, et lasciuiam;
tum pastores omnes uehementer in domino obe-
stata, debitam, sanctamq. eorundem obseruantiam
pastorali diligentie magnopere comendauit. Quam
obrem primo prouinciali concilio de illorum cultu
quam-

Ses. 25. dec.
de inuocat.
sanct.

Ses. eadem
dec. de del.
cib. &c.

Var. 1. rit.
e fest. die.
ultu.

quaruis a nobis sancitum sit : tamen hac constitu-
tione eo ipso de genere diligentius decernendum cen-
suimus ; cum e.e sint morum corruptelae, is deprava-
tus usus, ab omni et diuina, et humana lege alienus,
ut Deo dicati dies, sanctisq. rerum officijs conse-
crati, ac spiritus sancti doctrina instituti, tum ad
recolenda diuina beneficia, tum ad honores debitos
sanctis tribuendos, ad eorumq. uitae imitationem
excitandam, non modo, ut oportet, sancte non colan-
tur ; sed, quod grauissimum est, nefarie uiolentur
operibus, officijs, rerumq. actionibus, ab eorum
cultu, et pietatis Christianae studio alienis. Itaque
in maxima hac offensione, nos sacrae illius synodi
auctoritate, canonum iure, summorum Pontificum
sanctionibus, et Pij Quinti Pontificis constitutione,
eo nomine edita, Patrum item institutis, tum ipsis
imperatorijs legibus adducti, edicimus ; ut ne quid
seruile operis sacris ijs diebus, qui sanctae matris Ec-
clesiae instituto, aut uniuscuiusque loci consuetudine,
uotoue publico coluntur, fiat ; nec quicquam denique,
quod in illis agi, geri, fieriue non liceat.

Et quoniam in ijs, quae sequuntur, maxime pecca-
tur, haec nominatim uetamus.

Ne ijs diebus nundinae, emporia, mercatusue agan-

ur: ne quicquam præterea fiat, exerceaturue, quod ad earum nundinarum, uel mercatus apparatus pertineat, etiam si in diem, proxime sequentem, illæ cadant.

Ne contractus ulli, cuiusuis generis sint, neue ullæ rerum exequutiones fiant; nisi cum iure nominatim permissum est.

Ne collectæ, tale.ue in oppidis, pagis, uicis, ut ex deprauata consuetudine quibusdam locis factum est, festis diebus exigantur, præsertim quo tempore, uel sacra fiunt, uel concio habetur, uel processiones, uel alia diuina officia celebrantur, uel scholarum doctrinæ Christianæ exercitationes aguntur. Nec uero ullo præterea unquam die in Ecclesia, in cimiterio, atrioque Ecclesiæ illas exigi liceat.

Ne libri, imagines, signa, et alia id genus usquam uenalia proponantur, aut circulerantur.

Ne quæ ad aleæ lusum pertinent, neque laruæ itidem, nec uestes ad personatorum hominum usum uendantur, uel locentur.

Ne quas res, ad uictum necessarias, uendi licet; illæ prope Ecclesias, in earumue conspectu uenales proponantur.

Neque earum ipsarum rerum, præterquam panis, a

4

Sole, aut pluuia defendendi causa, in foro, locisue publicis tentoria, rastraue sint, quibus ille exponantur. Neque earundem rerum occasione, causaue officinae aperte ullo modo sint: sed earum ostiolum paruum patens sit licet, reliqua omni parte clausa. Quo in genere praeterea Episcopus, illarum rerum uenditioni certam horam, et modum praescribat; ne ex uenditione aliquid existat scandali, offensionisue, aut occasionis, qua distrahantur homines a diuinis officijs.

Tonsoribus praeterea, pistoribus, sutoribus, Calcearijs, alijsq. eiusmodi, et reliquis item opificibus, quibus praescribi oportet, Episcopus certas regulas praescribat, ne deinceps dierum festorum cultum uiolent, in quo maxime peccare plerique solent.

Quoniam autem usu iam hac in prouincia nimis compertum est, deprauatis his temporibus, et moribus, ad choreas, tripudia, saltationes, et id genus aliamquam fere conueniri sine multis, et ijs quidem grauissimis Dei offensionibus, idq. cum ob turpes cogitationes, obscæne dicta, inhonestas actiones, morum corruptelas, et perniciosas ad omnia opera carnis necebras, illis perpetuo coniunctas, tum propter cedes, rixas, dissidia, siupra, adulteria, aliaq. mala

S
mala plurima inde consequentia quam sepiissime :
his tot offensionum , et peccatorum seminarijs lo-
cum dari, ijs presertim diebus, qui dies propitiationis
sunt; et ijs ipsis diebus fideles plerosque, nefarijs istis
Satanæ blanditijs illectos, a diuinis officijs, religiosis
supplicationibus, lectionibusq. sacris abduci, auertiq.
rudes a percipiendis fidei rudimentis; aliosq. ab alijs
Christianæ pietatis officijs, in quæ eo tempore reli-
giose incumbendum est, abstrahi, et amoueri; hoc
certe grauissimum est in conspectu Dei, et Ecclesie.
quare festis ijs diebus, saltem horis, quibus diuina
celebrantur officia, interdiciamus ne saltationes, tri-
pudia, choreæ ducantur, aut fiant.

Ne item comedie, ludi scenici, uel theatrales, ha-
stiludia, et alia cuiusuis generis spectacula agantur.
Ne circumforanei, circulatores, et id generis ne-
bulones, præstigias suas, inaniaq. ea spectacula a-
gant; neque quicquam omnino uendant, ne medica-
menti quidem prætextu.

VT autem hæc omnes de festorum cultu leges ab
omnibus seruentur; contra eos, qui non paruerint,
Episcopus agat pœnis, et alijs item remedijs arbi-
tratu suo.

6
FESTIS diebus sacrosancto Missæ sacrificio fideles omnes intersint.

Neque uero excusentur puellæ nubiles, neque deinceps uiduæ, ne permissu quidem primi nostri concilij ob recentem mariti mortem, neque ullo alio, cuiusuis consuetudinis prætextu.

VT VERO ij dies omni pietate, et religiosius colantur; hæc crebro populum Parochi, et Concionatores admoneant, atque hortentur, ut illorum dierum tempus, quod Deo, eiusq. cultui debetur, in ijs actionibus totum consumant, in quibus sancte consumendum est.

Ut concionem mane, et sacram lectionem a prandio, ubi explicari solet, audiant.

Ut diuinis, uesperarum præsertim, officijs præsentepie, religioseq. adsint.

Ut in Christianæ doctrinæ rudimentis, ac præceptis, uel percipiendis, uel recolendis, uersentur.

Ut in operibus etiam, officijsq. pietatis se exerçant, ægros homines uisitando, mærentes pie consolando, et alia eiusmodi præstando.

Ut denique ab illis actionibus, unde omnis peccandi materia, uique occasio existit, feriati, in ea opera incum-

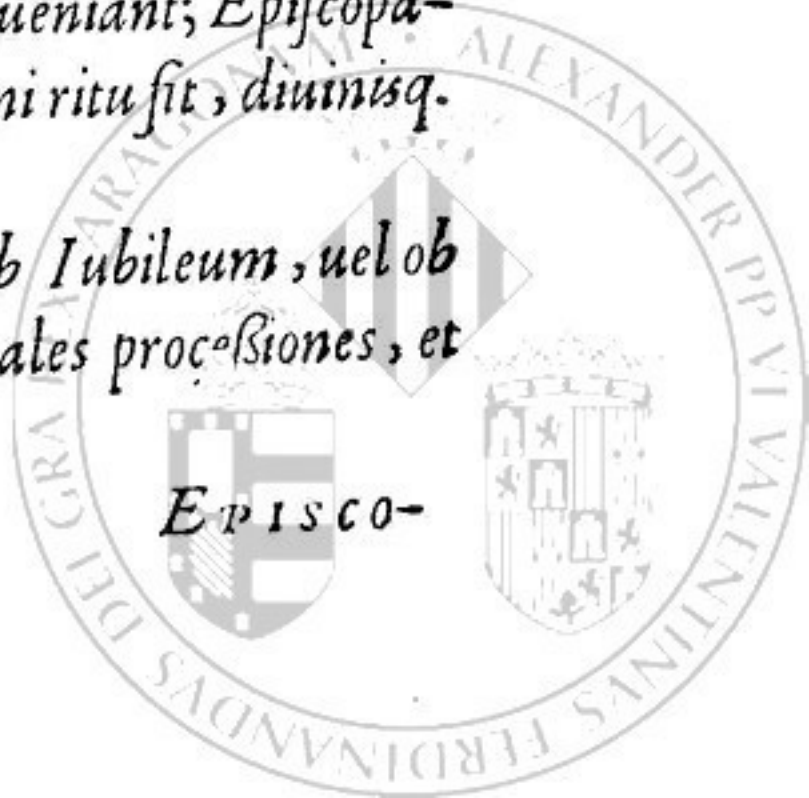
incumbant, ob quæ sunt illi sacri instituti dies.

Episcopi igitur cura sit, uel litaniarum processiones, uel orationis, aliarumq. Christianarum uirtutum exercitationes instituire; in quibus per festos dies occupati fideles, abducant se a prophanis actionibus.

SICUT PRINCIPES, et Magistratus, qui gubernationi præsumt, dignitate præcellunt, ita præluere debent exemplo, quo reliqui incendantur ad perpetuum pie agendi studium. Quamobrem promuneris sui officio, eos paterne cohortando, et admonendo Episcopus curet, ut ipsi per annum solemnibus diebus, et in quibus potissimum humane redemptionis mysteria peraguntur, in Natiuitate scilicet Domini, die Circumcisionis, et Epiphaniarum, in hebdomada sancta, Pascha resurrectionis, Ascensione, Pentecoste, in solenni die Corporis Domini, ad Cathedralem Ecclesiam conueniant; Episcopaliq. Missæ sacrificio, quod solenni ritu sit, diuinisq. uesperarum officijs intersint.

Idem præterea efficiat, cum ob Iubileum, uel ob aliam publicam causam generales processiones, et supplicationes aguntur.

EPISCO-

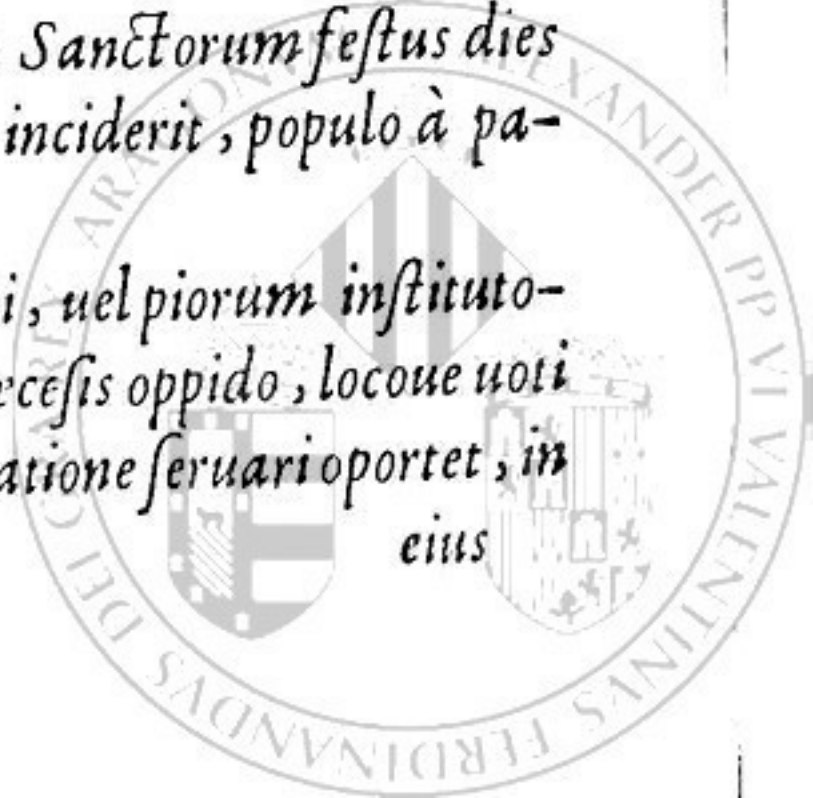

8
EPISCOPVS id curæ, diligentiaq. adhibeat, ut
tum ex Ecclesiæ suæ libris ueteribus, manuq. scri-
ptis, tum ex publicis Ciuitatis scriptis, monimen-
tisue, atque aliunde peruestiget, si qui dies sunt, qui-
bus colendis, uel ueteri instituto, usuq. uel publico
uoto Ciuitas adstricta est; aut alius item quiuis diæ-
cesis suæ locus.

Qua præterea diligentia utatur in conquirendis re-
liquis, tum uotis, tum piæ consuetudinis institutis.
Si quæ uero eiusmodi monimenta compererit; ea
diligentius conscripta, in Episcopali Archiuio asser-
uanda curet. Certosq. illos dies festos, ijs moni-
mentis notatos, coli, et alia huiusmodi pia instituta
prestari iubeat.

Vigiliæ autem, et festi dies Sanctorum, qui publico
Ciuitatis uoto, aut consuetudine coli debent, diæcesa-
næ synodi constitutione ab Episcopo decernantur; et
in calendarium quotannis relati, die Dominico,
prout uniuscuiusque eorum Sanctorum festus dies
in aliquam hebdomadam incidit, populo à pa-
rocho denuncientur.

Monimenta uero festi diei, uel piorum instituto-
rum, quæ in aliquo solo diæcesis oppido, locoue uoti
publici, aut consuetudinis ratione seruari oportet, in
eius

9
eius etiam loci parochiali Ecclesia asseruentur: cum
autem dies ille festus, uel quo pium institutum ser-
uari debebit, incidit; parochi sit, die Dominico,
proxime præcedenti, illum populo indicere, ac de-
nunciare.

Prohibeat uerò diligenter Episcopus, atque omnino
efficiat, ut non modo non saltationes, et choreæ, ue-
rum etiam ne commensationes, in honorem sancto-
rum ludi, aliæue prophanæ actiones, ab eorum fe-
storum dierum, et piorum institutorum cultu alie-
næ, ullo quouis modo, etiam illorum prætextu, oc-
cassioneue introductæ, publice ijs ipsis diebus fiant.

STYDEAT etiam Episcopus, ut quo tempore in
Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ
hebdomadis Ecclesia mater, et officiorum ritu, et
bymnis, canticisq. fidelium mentes ad mæsticiam,
atque ad pœnitentiam excitantibus, et omni deni-
que tum uestimentorum, tum aliarum rerum ap-
paratu populum Dei instruit, ac præparat tot ante
diebus ad sancte recolendam Christi Domini pas-
sionem, et crucem; eo potissimum tempore fideles,
sibi in curam traditos, spectacula, ludos scenicos,
et alia, quæ gentilitatis speciem præseferant, tunc

B

præsertim

præsertim morum corruptelis introducta, illa ipsa tanquam à sanctissimis Ecclesie institutis abhorrentia, omnino fugientes, ad pietatis christianæ studia, et ad orationem atentiores sint, proposita omni Christianarum actionum exercitatione.

QUO RELIGIOSIUS incole uniuscuiusque parochie festum diem colant, illius sancti, sanctæve, cuius patrocinio parochialis Ecclesia dicata est, cohortationibus agat Parochus, ut pridie eius diei illi sancte ieiunent, animo pie repetentes tum ieiunia, tum religiosas alias eius sanctarum uirtutum exercitationes: quarum meritis in cælum ille uocatus, cum sempiterna gloria perfruatur, pro charitate, qua abundat, eorum, quorum salutis patrocinium suscepit, preces Deo offert, ieiunia item, et lachrymas. Tum idem illos admonere, atque uehementer in Domino cohortari non desistat, ut pietatis Christianæ officijs, sanctis operibus, debitaq. ueneratione sancti illius diem festum colant; utq. ab omni seruilis opere abstinere studeant.

Eodem præterea die sancti, qui parochie patronus est, et custos, quo ad illius imitationem magis fideles inflā. mentur, id parochus prestet, ut peracto uespera-

uesperarum officio, cum frequentior in Ecclesia populus adest, aut ipse, aut alius in suggestu, aliove loco superiori, de libro, quo illius uita, uere expressa, continetur, res eius sancte, admirabiliterq. gestas, religioſe uitae instituta, morum disciplinam, pietatis studia, uirtutes pronunciet.

QUONIAM uero sanctissimis summorum Pontificum constitutionibus, et prouincialis Concilij primi nostri decreto sancitum est, ut quae apocrypha sunt, in Ecclesia ne legantur: de uitis Sanctorum, qui in unaquaque huius prouinciae urbe, diœcesisue certis potissimum locis coluntur, liber ab Episcopo conficiatur, doctis, et pijs uiris adhibitis, tum ex probatis auctoribus, tum certis suae Ecclesiae scriptis, ac traditionibus.

SANCTORUM, qui in Domino dormierunt, sacris sepulcris, et reliquijs colendis, et uenerandis, eo maxime augetur gloria Dei, quo religiosius illa coluntur. Quo igitur die sancti alicuius dies festus agitur, si in aliqua urbis, diœcesisue Ecclesia, sancti alicuius corpus reconditum est, sacrae eius membra, uel aliae insignes reliquiae asseruantur eo die, et

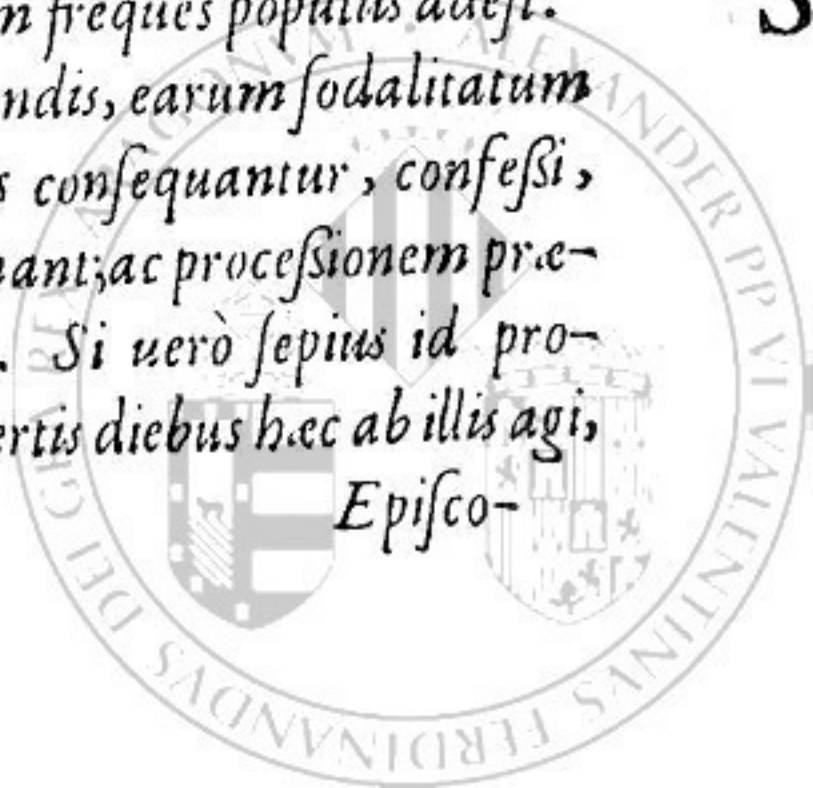

significatio detur frequenti campanarum sonitu; et ille Ecclesie locus, ubi ea sunt, sacrarum uestium apparatus, et candelarum lumine ornetur; tum ad maiorem cultum diuina officia solennius celebrentur.

DE SCHOLIS DOCTRINAE
CHRISTIANAE.

QUO MAIOR in dies concursus, et progressio fiat ad doctrinae christianae scholas, ad earumq. studium uehementius excitentur iam instituta, et in posterum, Deo iuante, instituendae eius rei nomine sodalitates: Indulgentiarum, quae, et à Pio Quinto, et nuper a sanctissimo D. N. Gregorio XIII. earum sodalitarum hominibus concessae sunt, donum quotannis per Parochos duobus ante calendas Maij diebus Dominicis proximis promulgetur, cum frequēs populus adest. Illis autem constitutis calendis, earum sodalitarum homines, ut Indulgentias consequantur, confessi, sacram Eucharistiam sumant; ac processionem praeterea agant solenni ritu. Si uerò sepius id promulgari, uel alijs potius certis diebus haec ab illis agi, Episco-

Bulla edita die vj. Octob. 1567.
Bulla edita die 30 Octob. 1572.

Episcopus censuerit; id constituat arbitrato suo.

QUIBVS in oppidis, uicis, ac locis, quæ ad suam diæcesim pertinent, Episcopus has necessarias doctrinæ Christianæ scholas, et sodalitates, ut altera provinciali synodo iussum est, non adhuc instituit, illas quamprimum, et quâ diligentissime institui curet. Studeat uero quamplurimos cuiusuis conditionis, status, et ætatis homines probatos, tum mares, tum fœminas, ijs scholis iam institutis, uel instituendis, adscribi, adscriptosq. operam illis nauare, ut concessi Indulgentiarum muneris participes sint.

EAS VERO iam institutas, uel in posterum instituendas, scholas, et sodalitates, ad illas præscriptas regulas dirigi curet, quæ iussu nostro ad communem earum usum edentur in lucem.

SCHOLAS præterea quam sæpissime uisitari, tum ab earum Præfectis, tum ab alijs etiam iubeat, quibus id negotij dederit. Iiq. diligenter ei referant, cum de omni instituta earum ratione, frequentiaq. illorum, qui conueniunt, tum de reliqua earundem, sodalitatum spiritali progressione. Eisder, quo-
plures

plures poterit, constituat Confessarios sacerdotes, et in concionibus habendis exercitatos, quorum, et ministerio adiuuentur, et salutaribus monitis, crebrisq. cohortationibus inflammentur in dies magis, ad illud scholarum, et piarum exercitationum institutum, atque studium.

SI QUAM aliquando concionem sacram a prandio populo haberi contigerit, ei certa hora ab Episcopo statuatur; ita ut neque concionator a doctrinae Christianae scholis, neque hae ab illo impediuntur.

EPISCOPVS praeterea eam ineat rationem, ut et in hospitalibus, et in alijs pijs locis, ubi plures, uel mares, uel faeminae curantur, aut aluntur, hoc tradendae doctrinae Christianae institutum introducatur: quo illi pascantur hoc praeterea spirituali cibo.

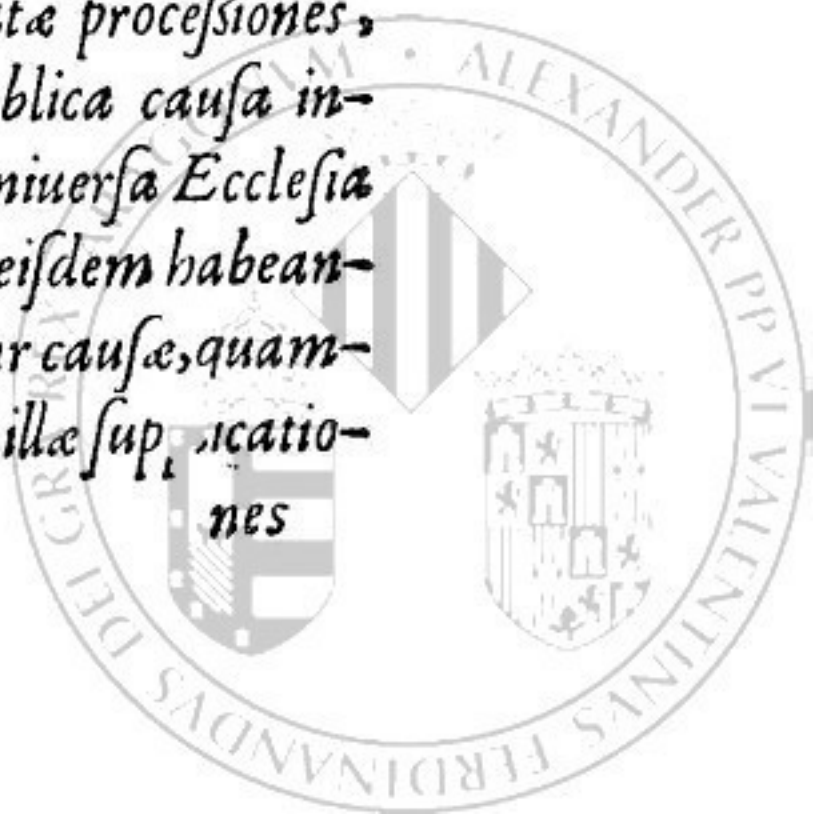
**QVAE AD CONCIONATORES
PERTINENT.**

ANNIVERSARIA festorum solenniumq. dierum quadam quasi uicissitudine, et status, quo solennitatum, temporumq. ratione sacris

cris ceremoniarum ritibus Dei Ecclesia, à Spiritu sancto instructa, redemptionis nostræ mysteria, et sacras alias actiones in anno, tamquam uno libro descriptas, fidelibus proponit; qui si minus ad ea instructi sunt, nec quæ sancte, religioseq. aguntur, intelligunt, non eum fructum, quem alioqui perciperent, capiunt. Quo igitur diligentius illi instruantur, indiesq. magis accendantur ad publicas sacras actiones, et mysteria colenda, quæ statis anni solennitatibus, et temporibus Ecclesia Dei celebrat; Episcopus tum ipse aliquando, tum concionatores, et Parochi certis ijs diebus, quibus illa agi, celebrariue contigerit, populum doceant, cum sacrosancta ea mysteria, tum religiosum eorum anniuersarium cultum, tum sanctiores statarum in ijs colendis sacrarum ceremoniarum, ac rituum rationes, et significationes.

I T I D E M, cum solennes aliquæ statæ processiones, uel aliæ supplicationes, aliqua publica causa indictæ, aguntur, uel Iubileum, in uniuersa Ecclesia indictum, celebratur; conciones ab eisdem habeantur. quibus præter cetera explicentur causæ, quamobrem aut Iubileum celebretur, aut illæ supplicationes

nes

nes fiant ; tum excitentur , atque admoneantur fideles , quam religiose incumbendum sit ei sanctæ actioni , quidq. ab illis præstandum , ut illius Iubilei spirituales diuitias ipsi consequantur .

VT autem religiosa animi præparatione hi solennes dies a fidelibus colantur ; non satis illi id esse putent , mysteria illa à se sermonibus , concionibusue , ijs ipsis diebus , quibus celebrantur , explicari , sed festis etiam , aut Dominicis diebus , eas sacras , uel solennitates , uel actiones proxime præcedentibus , eosdem concionibus instruunt , et eorum animos mentesq. præparare , atque inflammare studeant , cum ad omnem religiosum mysteriorum , quæ sanctæ agentur , cultum , tum maxime , pro solennitatum ratione , ad pœnitentiæ sacramentum , et ad sacram Eucharistiam sumendam .

Id uerò etiam seruetur , cum stata ieiuniorum tempora , aduentus Domini , Septuagesima , et eiusmodi instant .

De sacramento etiam Chrysmatis populum instruunt in illis Pentecostes diebus , quibus potissimum ab Episcopo id sacramentum solenniter ministrarij . et .

Parochi

Parochi autem id omne instruendi populi officium præstent ad præscriptum instructionis, quæ eo nomine cura nostra conficietur ad communem provinciae usum.

NE P A T I A T U R Parochus, cuiusvis ordinis regulares in ordinis sui Ecclesijs, intra fines parochiae suae suis, concionem habere, nisi ex scripto testimonio perspexerit, eos, muneris eiusmodi in illis Ecclesijs obeundi causa, se ad Episcopum cum concionandi facultate, quam à Superioribus suis ipsi obtinuerint, contulisse; et benedictionem, ut Tridentino Concilio cautum est, ab eodem petijisse; neque itidem in alienis eiusdem parochiae Ecclesijs, nisi, ibi concionandi facultatem, sibi ab Episcopo litteris concessam, illi ostendant.

Sess. 5. c.
2. dec. d
ref

QUAE in Concilio provinciali primo de prædicatione verbi Dei, et quaecunque item alia concionatoribus à nobis præscripta sunt; ea quo diligentius seruentur, illam cautionem adhibeat unusquisque Episcopus, ut, cum eorum cuiquam in sua diœcesi concionandi potestatem faciet, uel benedictionem impartiet, illa omnia, et alia eo de genere in nostram concionato-

Par. 1. tit.
de præd.
ver. Dei.

C

rum

rum instructionem, ad communem prouinciæ usum simul redacta, et quæ item Episcopus Ecclesiæ suæ rationibus accommodata, ab illis seruanda censuerit; illis litteris describi iubeat, quibus uel concionandi facultas permittetur, uel præsentationis postulataeq. benedictionis testimonium fiet.

QUONIAM parrocho concionante, nonnulli, parum salutis suæ memores cum ad illius concionem conueniunt, sæpe discedunt ea non absoluta, ideo debiti in hoc genere officij sui eos crebro Parochus admoneat, prout necessarium esse uiderit. Quod si quos aliquando monitos ex uerbi Dei, uel Parochi concionantis contemptu in contumacia perseuerare animaduernerit, illos ad Episcopum deferat: qui pro culpæ grauitate eosdem afficiat, tum alijs pœnis, tum, si opus est, sacramentorum communionem priuet, ad Carthaginensis Concilij præscriptum.

e. Sacer.
dist. 1. de
conf.

PAROCCHVS, et concionator sæpe, prout opus esse animaduernerit, illam decem annorum Indulgentiam edicat, ac denunciât, quam Summus Pontifex Leo X. in lateranensi Concilio toties cuius concessit, quoties aliquem blasphemantem accusarit.

Sec. 9.

QVAE

QVAE AD FIDEI TVENDAE
STVDIVM PERTINENT.

Quos oportet, sacri Tridentini, prouincia-
lisq. nostri Concilij primi iusso in diocesana
synodo Canones, et Decreta Tridentina
recipere, fideiq. professionem praestare; nisi illos id
praestitisse, Episcopus perspexerit: in ea, quae proxi-
me futura est, synodo, ab illis praestari iubeat.
In aliquem uero certum librum, qui in Episcopali
Archiuio asseruetur, eos omnes, ac singulos Can-
cellarius Episcopalis ordine referat, tum qui antea
praestiterunt, tum qui in posterum praestabunt in
singulis synodis, deinceps sequentibus.

Par. i. tit.
de prof.
fid.

QVICVNQVE litteras, et liberales artes quouis
nomine, uel publice, uel priuatim docent, ij quales
quales sint, et reliqui praeterea, quibus Pij Quarti,
Pontificis Max. constitutione, uel eiusdem pro-
uincialis Concilij decreto fidei professionem facere
iussum est, trium mensium spatio illud ad formu-
lam ab eodem Pontifice praescriptam, aut iam pra-
stitisse ostendant, aut re ipsa praestent. Qui uero
in posterum illud legendi, interpretandi, docendiq.

Bulla edi-
ta idib.
nou. 1564
par. i. tit.
cod.

*munus suscepturi sunt, fidei professionem ad idem
prescriptum ante prestent, quam id suscipiant, exer-
ceantue. Hiq. et illi omnes libro notentur.*

PAROCCHVS ne ullo modo patiatur, in suae paro-
chie finibus id, ut supra, munus à quoquam deinceps suscipi, aut iam nunc susceptum exerceri, si is scripto Episcopi testimonio non ostenderit, se fidei professionem præstitisse: immo uero, si ita testatum non fecerit; ei illo munere interdicit; si non paruerit, ad Episcopum deferat, qui in eum, prout iuris est, animaduertat.

ET QUONIAM ad Christianam pietatem hoc ualde interest, ut instituendæ pueritiæ, atque adolescentiæ munus committatur uiris, non scientia solum, sed fide, ac moribus, uitaq. probatis: eam ob causam à quo fidei professionem Episcopus recepturus est, ante ab eo cum uitæ suæ rationes perquirat; tum, si quod testimonium fidei, morumq. a probatis uiris habet, afferrî iubeat. Quod si ea, uel non afferuntur, uel eiusmodi sunt, quibus ipsius Episcopi conscientia, ac iudicio non satisfiat, id ipsum aliunde Episcopus quærat, ab ijs præsertim, apud
quos

quos ille diu fuerat; hocq. diligentius inuestiget, si uel e longinquis, uel heresis nomine suspectis, uel morum corruptela inquinatis locis illum esse, aut uenire animaduertit.

Hoc præterea diligentie adhibeat, ut posteaquam aliquis, fidei professione ad præscriptum facta, docendi curam susceperit; eius etiam uitæ, morumq. ratio, et puerorū institutio aliquando obseruetur; idq. in ijs potissimum ludi magistris, qui certa pacta mercede, in disciplinam suam traditos pueros domi educant.

QUORUM librorum lectione, explicatione uel puerorum, aut adolescentium animi deprauantur, et mores facile corumpuntur, quo in genere ijs sunt, qui res obscænas, et turpes continent: eos, ut Indice Tridentino sancitum est, a ludi magistris prælegi, explicariue, Episcopus non patiatur: ac plane uetet, ab illis quicquam exponi, quod bonis moribus repugnet, quodq. impietatem inducat, ut Lateranensi ultimo Concilio decretum est. Reg. 7.

IVEAT Episcopus pueros, adolescentesue a ludi magistris Christianæ religionis præcepta, atque fidei rudimenta doceri, adhibitis ijs solum libris, quos

quos Episcopus ipse præscripserit, prout ad illud instituendi munus eos idoneos esse iudicauerit. Dominicis uero, et festis diebus, nullo alio præterea doctrinæ genere illos instrui liceat: quod omne eo ipso Concilio Lateranensi præscriptum est.

Illud etiam eisdem præscribat, ut diebus festis scholæ suæ adolescentes, puerosue, aut ipsi conducant, aut frequentes illos conuenire iubeant ad solenne Missæ conuentualis sacrum, ad uerbi Dei conciones, ad diuina uesperarum officia, ad sacrarum litterarum interpretationes, ad doctrinæ christianæ scholas, et ad alia denique uitæ spiritualis studia, atque exercitationes.

Hæc omnia an ab ijs præstentur; Episcopus uisitando aut ipse, aut alius eius nomine inuestiget diligentertum, maxime, an libros isti apud se habeant, uel ob fidei doctrinam, uel ob morum institutionem damnatos, improbatosue; tum præterea, an qui in eorum disciplinam traditi sunt, honeste educentur.

PROFECTVS aliquis ad ea loca, ubi et si catholico etiam more a multis uiuitur, impune tamen, et publice ab alijs prædicatur, aut creditur, quod a Romanæ Ecclesiæ doctrina, et fide alienum est, profectionis

fectionis scriptam facultatem ab suo Parocho, uel ab eo, quem Episcopus constituerit, ante impetret, quam abeat. Quibus facultatis litteris caueatur, ut et reuersionis tempore, et si diutius illis in locis fuerit, singulis annis testatum faciat, se catholico more, et uixisse, et uiuere: utq. id testimonium scriptum sit ab illius loci, ubi fuerit, Episcopo, aut Parocho, si ibi Parochus est, aut a catholicis uiris, probatis hominibus, illorum locorum incolis. Hocq. is, cui eo proficisci concessum erit, praestet omnino.

QUICUNQUE autem sanctae Inquisitionis officium, statum, res, et ministros aliquo modo leserit, uiolaritue, contra eum, ut Pij V. constitutione sancitum est, Episcopus agat ad illius sanctionis praescriptum.

Bulla edita cal. Ap. 1563

Quam grauissimam sanctionem aliquando, cum expedire censuerit, promulgari iubeat.

PERNICIOSORVM, et falsorum librorum cum perpetua quodammodo pestis sit, cui remedium semper afferre oporteat, de ijs saepe, et summorum Pontificum constitutionibus, et sacrorum Canonum iure, cautum est. Postremo autem multa in Con-

cilij

Sess. 10.

Sess. 4.

24

cilij Lateranensis ultimi decreto, tum nuper Tridentino Concilio, et Indice utiliter constituta sunt. Quæ ut Episcopi studio a Bibliopolis, Impressoribus, et reliquis item omnibus, quorum interest, diligentius, quam hætenus, factum sit, ubique præstentur; illa fere omnia, aliaq. nonnulla, eodem spectantia, quæ addenda censuimus, simul cõplexi, prouinciali hac constitutione toto eo degenere sic edicimus, propositis, eodem Lateranensi, et Tridentino tum Concilio, tum Indice, et Pij Quarti constitutione de eo Indice lata, pœnis sancitis, et alijs prætereâ Episcopi arbitrato.

VT QUICVNQVE artem librariam exercet, ab eo ne patiatur Episcopus libros uenales proponi, nisi confecto librorum suorum indice, cui ab se, aut ab eo, a quo eam curam in recognoscendis libris geris uoluerit, et ab Inquisitore etiam subscriptum sit: neque facultate sibi ab eisdem non permissa, ullos alios cuiusuis generis libros ille habeat, aut uendat, aut quauis ratione tradat, illo indice non notatos.

NE Loco publico, portorijs mercibusue importandis conjuncto, libros ministri publici eius loci exportari

portari patiatur, nisi qui illos importarint, aut Biblio-
pola, aut alij, quorum sunt, scriptum, eorundem ma-
nu signatū, attulerint, quo exportandi potestas fiat.

LIBRI, non publico mercium loco expositi, sed aliò
in urbem inuecti, ab eo qui inuexerit, uel inuehi
iusserit, eisdem denunciuntur: nec libri à quouis in-
uecti, uel in urbem introducti, alijs commodentur,
aut quauis alia ratione tradantur, antequam is, qui
introduxerit, illis, ad quos recognitio pertinet, in-
dicem eorum ostenderit, ab eisdemq. item faculta-
tem obtinuerit: idq. nisi libri id generis sint, ut eos
omnibus permisos esse perspicue constet.

NE QVIS opuscula, libros, commentarios, alia-
ue id generis, quouis titulo, et nomine, quæ manus
scripta sunt, euulget; nisi ab Episcopo, aut ab alio
eius iussu, et ab Inquisitore recognita sint, atque
approbata subscriptionibus.

NE P. R. E. T. E. R. E. A quis librum, scriptumue cuiusuis
generis imprimat, imprimiue curet, nisi ab eisdem,
Episcopo, et Inquisitore recognitum, et scripto com-
probatum.

D

Quod

Quod recognitionis, et comprobationis scriptum, libri imprimendi principio, recognitorum manu notatum, principio item libri imprimatur.

Libri exemplum auctoris manu, et nomine notatum, ubi primum impressum est, recognitoribus tradatur asseruandum.

Libris impressis, appposito imprimentis nomine, adscribatur item annus, quo impressi sunt.

Libri, quos typis mandari concessum est, in codicem a recognitoribus referantur, notato concessæ facultatis anno, et die, descriptis etiam nominibus eorum, quibus eos imprimendi potestas facta est.

NE HAEREDES, ultimarumue uoluntatum exequutores, libris, a defuncto relictis, utantur, aut alijs utendos dent, uel uendant, aliaue quauis ratione tradant, antequam illos, aut eorum indicem ipsis Episcopo, et Inquisitori attulerint; facultatemque obtinuerint.

DE BIBLIS autem, uulgariter redditis, et de Testamento nouo, in uulgarem etiam sermonem conuerso, de libris præterea, qui de rebus inter catholicos, et hæreticos controuersis, communi item lingua conscripti

conscripti sunt, ea diligens cautio adhibeatur, ut illorum usus ijs tantum concedatur, quibus Episcopus, aut Inquisitor de consilio Parochi, aut Confessarij permittendum iudicavit.

LIBRI de officio, et precibus horarijs B. Mariæ Virginis vulgariter, uel Italice, uel Hispanice, uel Gallice, uel Germanice, uel partim latino, partim uulgari sermone expressi, uenales ne proponantur, neque uendantur. Si qui uero eos adhuc habent, ad sacræ Inquisitionis officium statim deferre compellantur, ut edita a Pio Quinto, constitutione sancitum est.

Bulla ed.
5. Idii,
Mar.
1570.

CAVEAT Episcopus, ne libri illi paruuli, quibus preces uariæ continentur, falsis, superstitiosisq. titulis aspersi, habeantur, aut uendantur, nisi suo, aut Inquisitoris, aliorumue Theologorum, quos huic muneri præfecerit, diligenti studio primum recogniti, et purgati sint.

Adhibeat idem aliquando aliquot suæ Ciuitatis peritissimos homines, quorum opera, et studio accurate cognoscat, si qui pestiferi libri sunt, Indice Tridentino non notati, quorum usu, lectione

D

2

inter

interdicendum sit, eiusdem Indicis auctoritate.
 Quos libros, id generis cognouerit; ne in urbem, aut
 in diocesim suam illi inuehantur, caueat quam dili-
 gentissime: eorumq. nomina cum ad sacræ Roma-
 næ Inquisitionis Patres deferenda curet; tum alijs
 prouinciæ Episcopis significet; quo diligentius pesti
 obstruatur aditus.

QVI PER urbes præterea, uicos, oppida, alia-
 ue loca libros uenales circumferunt; eorum etiam
 indicem habeant, cui ab Episcopo, et ab Inquisito-
 re, aut ab ijs, quibus librorum recognitio ab illis
 delegata est, subscriptum sit.

Hos Parochus, in cuius Parochiæ finibus illi uena-
 les libros exponunt, circumferuntue, de improviso
 aliquando uisitet. Ac si aut illorum indicem non
 habere, aut alios præterea, eo indice non descriptos,
 uendere, habereue compererit; tum eos Episcopo,
 aut Inquisitori denunciet: tum libros omnes seque-
 stri nomine, donec aliter ab eo, cui denunciarit, ius-
 sum erit. Si libros, Indice Tridentino damnatos,
 improbatosue apud eos deprehenderit; illos etiam
 comprehendi, aut sponsione saltem facta sibi ab il-
 lis caueri curet, ut ad certum diem sistant in iudicio
 Episcopi, aut Inquisitoris.

QVAE AD SACRAMENTALIA,
ET SACRAMENTA GENERATIM
PERTINENT.

CHRISTIANAE pietatis ornamentum, in quo populum fidelem gloriari oportet, altare est caelestis holocausti, sacrosancta illa arbor Crucis, in qua auctor humane redemptionis pendit Christus Dominus. Quamobrem ad Christianae religionis gloriam insignis admodum fuit ea veterum pietas, ut Crucis signum non in templis solum, sed domi, forisq. in parietibus, ac vestibulis, passimq. in urbe expressum appareret, tamquam et praecclarum populi Christiani trophaeum, et clarissimum diuinae misericordiae monumentum, et sempiternum denique testimonium, quo palam fieret, fideles cum inimicis Crucis Christi, Iudaeis, Ethnicis, et Haereticis nihil habere commune, sed contra eos omnes libere profiteri, quem colunt, Dominum Iesum, et hunc Crucifixum. Hoc igitur maiorum religioso exemplo, atque instituto, cuius etiam uestigia in hac prouincia aliquot locis perspici licet, excitatus Episcopus illud curet, ut hoc sacrosanctae Crucis insigne, uel ligno, uel lapide, uel

oi com-
mode

modo per facultates fieri potest, marmore expressum, in urbe, et Diœcesi sua, ubi triuia frequentiora sunt, publice proponatur, atque erigatur: quo crebrius, perspecta ea sacræ Crucis arbore, fideles sese erigant, tum ad summi mysterij, in ea peracti, gratam memoriam, tum ad ueram illam gloriam, ad quam Christo duce, populus fidelis, qui populus est acquisitionis, contendere debet.

Quod præterea alias sancitum est, id pro sacrosanctæ Crucis cultu, et ueneratione seruari Episcopus iubeat, ut ne ea humi exprimatur, ne ue sordidis, et aliqua labe inquinatis locis.

SINGVLIS diebus Dominicis sacerdos, Missæ parochialis sacrum facturus, antequam illud inchoet, aquam sale aspersam benedicendo, renouet, eamque ut moris est, aspergat.

Bulla ed.
8. cal.
Iun.
1572.

SANCTISSIMI D. N. Gregorij XIII. Pontificis constitutio, qua, excommunicationis pœna proposita, ipso facto incurrenda, interdictum est, ne innocētissimi Agni imagine figuratæ certæ illæ formæ, et per Romanos Pontifices statis temporibus consecratæ minio, auro, aut ullo colore inficiantur; neque

neque uenales proponantur, promulgetur in Ecclesia eo anno, quo illas consecrari moris est in pascha; et quoties item Episcopus opus esse censuerit.

Non pietatis, et Dei honoris causa ab sancta Matre Ecclesia institutum est, ut festo die Purificationis B. Mariæ Virginis candelæ, et palmæ, aut oliuæ, prout locorum consuetudo est, Dominico die, qui de palmis dicitur, in Ecclesia solenni ritu benedicantur: eæq. candelæ accensæ stas illo tempore processionibus circumferantur, non sine sanctissima mysteriorum significatione; id, ut instituti ratio postulat, ita religiose celebrari debet. Quamobrem edicimus, ne alio loco, nisi in Ecclesia, neque, dum manibus laicorum tenentur, sed constituto loco positæ, solennibus cæremonijs benedicantur; et singulæ singulis distributæ, tum palmæ, tum candelæ accensæ manibus per eos, qui acceperint, gestentur, ex Ecclesiæ instituto, dum stas illis diebus processionibus, et sacræ aliæ actiones habentur. Vtq. præterea introducto ei usui occurratur, quo multis locis in hac prouincia sit, ut illæ, uel candelæ, uel palmæ, oliuæq. sacro eo ritu benediectæ, non in Ecclesia a quibusdam sumantur, sed ad eos' munus deferantur.

deferantur; et, quod grauius est, a laicis quibusdam, quasi tributum quoddam, sibi a parochis, uel ab alijs quibusuis debitum, illæ exigantur, decernimus, ut saluo, si quod patronus aliquis beneficij habet, illas exigendi iure, ijs solum, qui in Ecclesia interrerūt, et illis item tantum tradi liceat, qui ijs ipsis diebus ad illam Ecclesiam conuenire solent; sed non potuerunt, uel quia egroti, uel alia legitima causa impediti.

AD PRECES, quæ supra puerperam funduntur, cum post prolem emissam, illa actura gratias, ad Ecclesiam se confert, parochus puerperæ domum ne ingrediatur, etiam si mulier ob aduersam ualitudinem Ecclesiam adire nequeat.

Fæminis præterea, post puerperium ad Ecclesiam uenientibus, panis benedictus, sub hostiæ forma, ne præbeatur.

FONS baptismalis, ne usquã in alijs Ecclesijs, quã in parochialibus, sit, uel Episcopi concessu in illis locis, ubi propterea quod parochialis Ecclesia longius distat, idem populi commodo magis consulendum esse censuerit.

AD SACRĪ chrysmatis oleum accipiendum, quotannis ante Pascha mittantur, qui accipiant, ut veteri canone decretum est.

c. omni
tempore
de con-
sec. dif. 4.

Sancti item chrysmatis, et sacri cathecumenorum, olei uascula, ne alibi, sed in Ecclesia, religiose asseruentur in ciborio, aliove eiusdem Ecclesie certo constituto loco, quem Episcopus comprobarit.

Sacrum præterea oleum infirmorum, in Ecclesia itidem custodiatur uase, ab aliorum sacrorum oleorum uasculis distincto; nisi quibus parochis Episcopus propter eorum domicilij a parochiali Ecclesia distantiam illud domi tunc aliquando solum asseruari concesserit, cum in parochie finibus grauius ægrotantes habent, quibus usu uenire potest, ut quam celerrime succurrendum sit illius sacramenti administratione.

MONEAT sepe parochus, hocq. tum maxime, cum Sacramenta ministrat, ut fideles, quibus ea ministrantur, et qui compatres ad Sacramenta Baptismum, et Confirmationem adhibentur, enssem, pugionem, et eiusmodi deponant, memores se in omni spiritu humilitatis sanctæq. pietatis studio adesse oportere sacris illis mysterijs.

E

DE

34
DE BAPTISMO INFANTVM
EXPOSITORYM.

INFANS expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur, si tamen, re diligenter perquisita, quemadmodum catechismo Romano expressum est, adhuc dubium sit cum baptizatum esse, ea conditionis formula baptizetur, si tu es baptizatus, ego te iterum non baptizo, et si nondum baptizatus es, ego te baptizo &c.

DE IIS, QUAE AD SACRAM
EUCHARISTIAM PERTINENT.

AD SALVERRIMUM illum sacrae Eucharistiae frequenter sumendae usum parochi, ut primo prouinciali Concilio iussum est, et concionatores item, quam sepius populum cohortentur, nascentis Ecclesiae institutis atque exemplis, et grauisimorum Patrum uocibus, et uberrima hoc ipso de genere Catechismi Romani doctrina, et sententia denique Tridentinae synodi, quae optaret quidem fideles in singulis Missis, non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae percipi. ne communicare.

Part. 1.
tit. Quae
ad Euch.
sacr. pert.

Sess. 22.
cap. 6.

Quod

Quod si quis concionator, etiam regularis, aliquid contra directe, indirecte uel dixerit, aut concionatus sit; Episcopus, in cuius urbe, diœcesive hoc ille admiserit, ei, tamquã scandalum disseminanti, Tridentine eiusdem synodi auctoꝛitate interdicit pꝛædicatione uerbi Dei. Ad cuius pꝛædicationis munus ne idem restituatur, nisi primum eiusdem Episcopi iudicio satisfecerit eo ipso loco, ubi ea in re scandalum, et offensionem pꝛæbuerit.

Sess. 5.
cap. 2.

Itidem pro ratione culpæ corripiantur, corriganturue, et satisfacere quoque compellantur, quicumque uel sermonem habendo, uel colloquendo, hoc in genere offenderint.

Cum nimbi, procelle, turbines, aut grandines impendent; ne sacerdos ad tempestatis procellam arcendam uasculum adhibeat, in quo sanctissimum Eucharistiæ sacramentum asseruatur: sed tabernaculum, ubi illud in Altare recõditur, patefaciat licet: tumq. in eius conspectu litanias, aliasq. religiosas preces, eius reicausa institutas, pie, sancte q. pronunciet.

SACERDOS cum Corpus Christi Domini .d. egros
E 2 interdicit

interdiu in urbe, alijsq. frequentibus locis defert; non superpelliceo solum, sed pluuiali præterea indutus incedat, ubi per facultates, et per loci, temporisq. rationem commode fieri potest: tum præterea, ubi etiam potest, aliqui clerici adhibeantur, clericali habitu, et superpelliceo induti, qui comitantes una cum deferente, sanctas, religiosasq. preces recitent. Perfunctus deferendi Sacramenti munere sacerdos, ubi ad Ecclesiam redierit, fidelibus, qui in eo deferendo præsentibus adfuerant, quam ex illo pietatis officio consequuti sint, indulgentiam denunciet, paucis uerbis eos cohortans, ut in religioso eo instituto sancte perseuerent; tum pronunciata oratione, quæ est de sanctissimo Sacramento illos demittat in pace cum benedictione.

Indulgentia autem a Paulo tertio Pontifice Maximo corporis Domini sodalitatibus cõcessa, sæpe promulgetur; crebrisq. cohortationibus fideles incenduntur, quo frequentiores illæ ubique locorum instituantur, institutæq. debitum munus obeant.

Part. 1.
tit. Quæ
ad Euch.
pert.

QUÆ præterea sodalitates eo nomine, ut aliàs prima prouinciali synodo iussum est, institutæ iam sunt, et in posterum instituentur; regulis utantur, ad

ad communem illarum, huius prouincie sodalita-
tum usum nostro iussu edendis. Quibus Episcopus
addat, quæ pro urbis, diæcesisq. suæ ratione ex-
pedire uidebuntur.

PAROCIVS ijs omnibus, qui intra Ecclesie suæ
fines habitant, in Pascha sacram Eucharistiam
ipse, non sacerdos alius præbeat; nisi ob frequentem
multitudinem, necesse sit alterum etiam sacerdo-
tem adhibere.

QVICVNQVE in pascha ab diæcesi absuerit, is
reuersus se eo tempore sacram communionem sum-
psisse, testatum faciat scripto sacerdotis, a quo sum-
pserit. Quod testimonij scriptum manu, uel sigillo
ordinarij, aut eius, cui id curæ ille dederit, muni-
tum sit: alioquin, ut Ecclesie præcepto pareat, con-
fessus in propria parochiali Ecclesia sacram Euchar-
istiam suscipiat. Quod nisi fecerit, prout iuris est,
pœna afficiatur.

AD COMMUNICANTIVM purificationem uasa
adhibita, ne alterius rei usui sint, eaq. propterea in
sacristia seruentur.

38
DE IIS, QUAE AD POENITENTIAE
SACRAMENTUM PERTINENT.

QUI ad confessarium, etiam regularem, in aliena diocesi commorantem, dedita opera se conferens, peccata sua sit confessus, nisi confessarius ille et ab Episcopo loci, et a confitentis Ordinario ad confessiones audiendas probatus erit, ei, tamquam inconfesso, parochus Eucharistiae sacramentum ne praebeat: illius praeterea ordinarius, cuius confessionem ille sacerdos confessarius non probatus audierit, ne eum patiatur in sua diocesi confessiones per biennium audire, neque itidem concionari. Quod decretum Quadragesimae initio a parocho promulgetur, quibus locis Episcopo uidebitur.

EPISCOPVS id confessarios sacerdotes interdum admoneat; ut, si quando quauis facultate, auctoritatiue eis licebit poenitentium uota commutare; ne ea illi commutent, nisi in alia maiora pietatis opera, uel Deo gratiora, uel saltem quae tantidem ualeant. Qua in re iudicanda rationem habeant, et sumptuum, et laborum, et molestiarum, et omnium denique incommodorum quae poenitentes perpessuri erant, si uotum, quod sancte conceperant, re ipsa prestuissent.

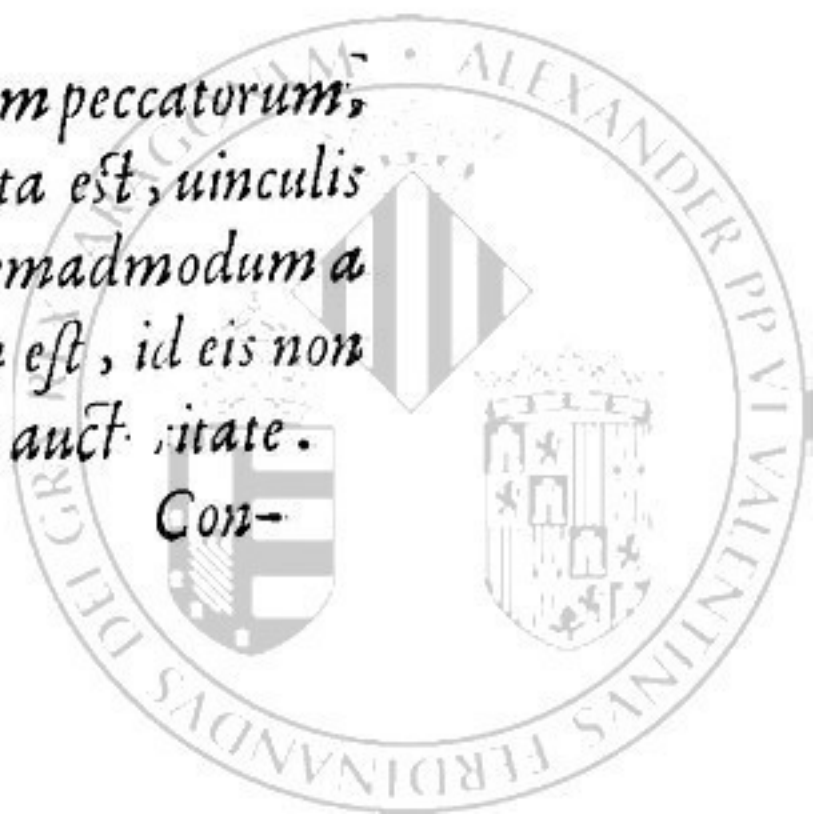
NE CONFESSARIi sacerdotes, cum sibi facultate, uel ex Iubileo, uel ex alijs Apostolicis litteris concessa, pœnitentium confessiones audire, eosdemq. a peccatis etiam grauioribus, quæ admiserunt, et a pœnis item, ac censuris, quibus irretiti sunt, absolue-
re licet, cum eo, qui in irregularitatem incurrerit, dispensent, nisi eius rei facultate illis litteris nominatim expressa.

SI POENITENTIBVS pœnitentia præscribenda est aliqua pecuniæ ratione, ne sibi sacerdotes confessarij eam pecuniam, sed locis pijs attribui curent, ut in officia, operaq. pietatis erogetur. Neque uerò huius pecuniæ distribuendæ curam ipse, ullo plane modo, suscipiant.

Neq. præterea sibi dari curent, si quid elemosynæ causa pœnitenti erogandum est in Missæ sacris faciendis.

NE CONFESSARIi regulares eorum peccatorum, quorum absolutio Episcopo reseruata est, uinculis irretitos, pœnitentes absoluant, quemadmodum a sancta sede Apostolica declaratum est, id eis non litere, quauis priuilegi orum suorum auct. itate.

Con-

40
CONFESSARIIS sacerdotibus præscriptæ e nostris
prouincialibus synodis, instructiones, ad prouinciæ
usum, aliæq. item, quas eisdem, pro urbis, diæ-
cesisq. suæ rationibus, addi Episcopus censuerit,
in litteras includantur, quibus uel probationis te-
stimonium, uel facultas dabitur illius muneris
gerendi.

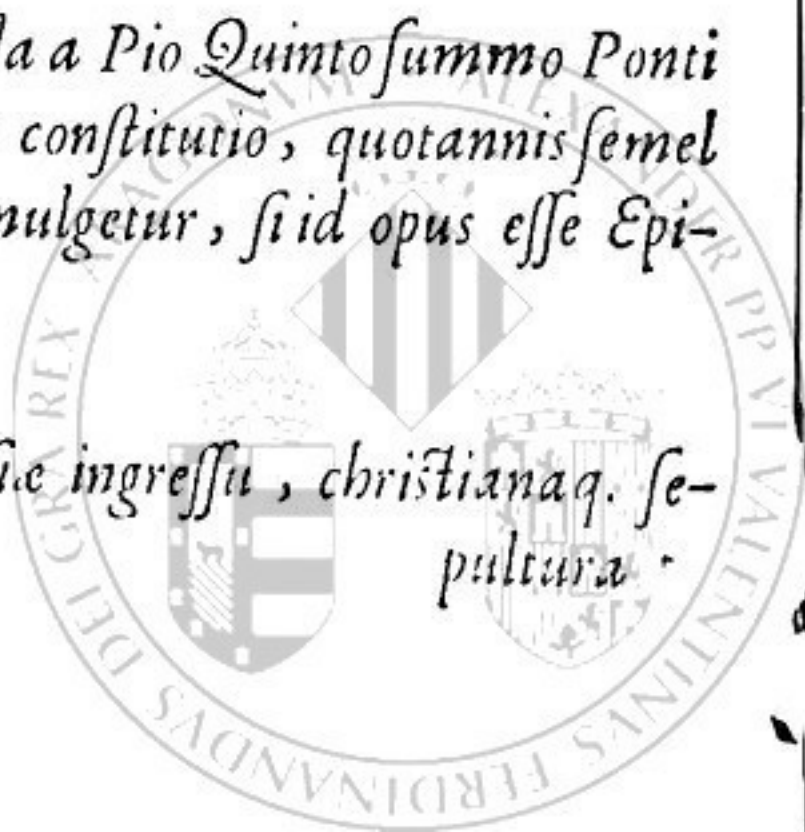
ST V D E A T Episcopus ad sacrorum Canonum, et
Tridentini Concilij præscriptum, pro publicorum
delictorum grauitatis ratione, et publicam, et solen-
nem pœnitentiam in usum reuocare. Quos uero ita
solenniter pœnitere oportet, mense ante Quadra-
gesimæ initium ad se per parochos deferri curet; ut
primum ineunte Quadagesima, illi pœnitentia
affici, tum die cænæ Domini, Ecclesiæ reconciliari
possint, statò solenni ritu.

GR A V I S S I M A illa a Pio Quinto summo Ponti-
fice de Medicis edita constitutio, quotannis semel
saltem, de more promulgetur, si id opus esse Epi-
scopus censuerit.

SI QVIBVS Ecclesiæ ingressu, christianaq. se-
pultura

e. pœnitē-
tes, et c.
in capite
cum seq.
dist. 50.
sess. 24.
cap. 8.

Bulla e-
di. die. 8.
Martij.
1566.

pultura publice interdictum est, quoniam confessi, ut est sancte matris Ecclesie preceptum, sacro Pasche tempore corpus Domini non sumpserint; eorum interdicti uinculum non relaxetur, nisi primum cauerint, se tempore, eis a parochio prescribendo, et de peccatis confessuros, et sacram Eucharistiam sumpturos esse, et in posterum sancte Ecclesie preceptis, et huic precipue obedientes fore, quod est de confessione, et de communione Pasche tempore sumenda. Parochus deinde populo significet illos ipsos, quos iam interdicti uinculo irretitos denunciaret, eodem solutos.

Quo diligentius fideles caueant, ne excommunicationis ullius uinculis irretiantur: hoc parochi saepe praestent, ut eos saepe doceant, quam grauis excommunicationis poena sit, et quam ualde omni studio cauenda: idq. ad prescriptum faciant instructionis, quae cura nostra ad prouinciae usum conficietur. Idem illi efficiant ex prescripta simili instructionis formula ad ea peccata detestanda, quae frequentius a suae parochiae hominibus committi animaduertent.

QVAECUNQUE excommunicationis sententiae,

F

42
tia, uel a summis Pontificibus, uel Tridentini, aliorumq. generalium, et prouincialium Mediolanensium Conciliorum decretis, uel diæcesanarum cuiuscunq. urbis synodorum constitutionibus latae sunt, quibus ipso facto, uel iure homines irretiuntur; hæ omnes, summam uulgari sermone expressæ, et in tabellam aliquam ordine relatæ, die primo Dominico Quadragesimæ in singulis cathedralibus Ecclesiis, de suggestu, frequenti populo descripto legantur, quo fideles meminerint, diligenter ab illis cauendum esse. Idq. etiam fiat in parochialibus illis Ecclesiis singulis, ubi id fieri Episcopus expedire censuerit.

DE IIS, QUAE PERTINENT
AD SACRAMENTVM EXTREMÆ
VNCTIONIS.

PAROCCHVS in sacramento extremæ unctio-
nis ministrando, ex Catechismi Romani do-
ctrina ægro, cæterisq. presentibus explicet il-
lius uim, et utilitates, tum ad animæ salutem, tum
etiam ad corporis ualetudinem, si hæc ad æternam
gloriam, profutura sit.

Quod

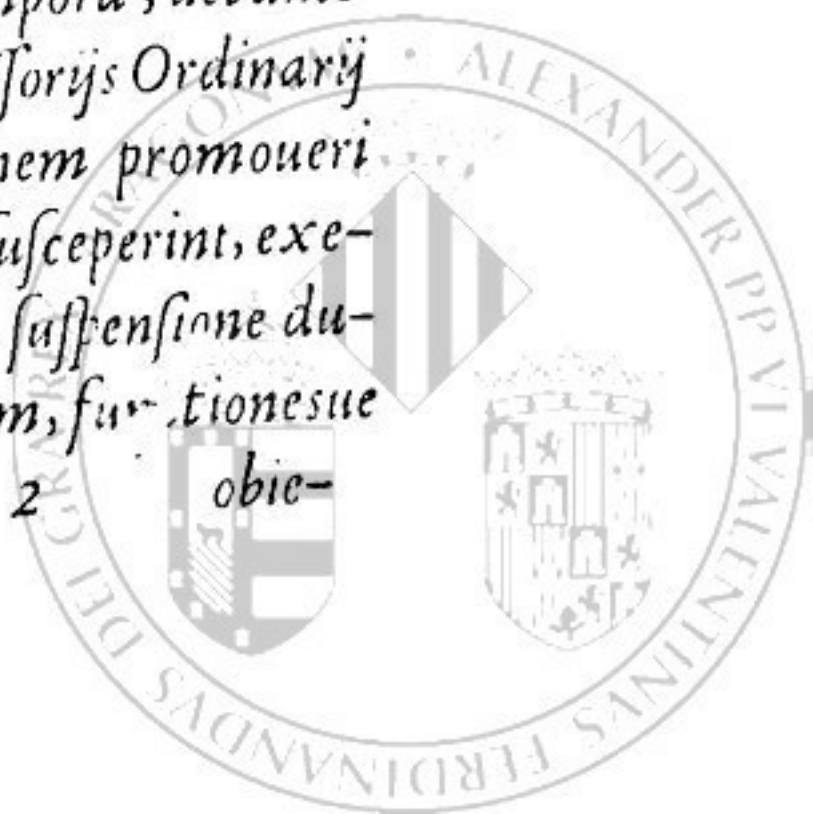
Quod Concilio primo decretum est, ut, dum aeger integris est sensibus extreme unctiois sacramentum ei ministretur: si tamen, uel curantium negligentia, uel morbi uis, uel repente aliquo casu sensum omnem amiserit, ut nihil plane intelligat; illius decreti sententia uetitur non esse declaramus, quin hoc extreme unctiois sacramentum ei ministrari liceat, si modo adhuc uiuat, et dum usum rationis haberet, pij animi significationem dederit, ut inde iudicari possit, eum hoc sacramentum petiturum, si adhuc integra mente esset.

Par. 1. tit.
de Extr.
unct.

AD IIS, QUAE PARTIM AD
ORDINIS SACRAMENTUM, PARTIM
ad Clericorum honestatem, ac studia pertinent.

CONSTITUTIONE Pij secundi, Pontificis Max. Quicumque clerici sine Canonica dispensatione, extra statuta tempora, uel ante legitimam aetatem, uel absque dimissorijs Ordinarij sui litteris, se ad aliquem sacrum ordinem promouerint; ab suorum ordinum, quos susceperint, executione ipso iure suspensi sunt; siq. suspensione durante, illorum ordinum ministerium, functionesue

Bulla ed.
18. cal.
Dec. 1461.

obierint, statim irregularitatem subeant; ob quam, præter alias pœnas, contra istos canonum iure sanctitas, beneficijs etiam Ecclesiasticis priuari possunt. Iis igitur pœnis ne quis facile illigetur, illam constitutionem quotannis, tum in diœcesana synodo promulgari, tum pridie illius diei, quo sacræ ordinationes habebantur, edici clericis iubemus, qui initiabuntur.

IN FIRM.A ualetudine, aliaue iusta causa impeditus Episcopus, si statas sacras ordinationes habere non potest, et aliquem propterea clericum suum ad alium Episcopum mittere uelit, a quo alicui Ecclesiastico ordini adscribatur; testimonialibus litteris, ei datis, hæc adscribat, et testata faciat, uitæ in primis, et morum probitatem, doctrinam, quæ idoneus examine habito, iudicatus est, Ecclesiasticum ordinem, quo est proxime initiatus, tum præterea natales, aut dispensationem, si quam super illis obtinuerit: si uero maiori ordini ascribendus est, ætatem item et titulum, sufficientemq. censum beneficij, uel pensionis, uel patrimonij, quod ille habet. Quicumq. Clericus non huiusmodi litteras attulerit, quibus et omnia adscripta testataue fiant; ordini,

75

cui adscribi uult, ne adscribatur, perinde ac si nul-
las Episcopi sui dimissorias litteras impetrarit.

DE CONFIDENTIIS constitutio, quam sum-
mus Pontifex, Pius Quintus tulit, quotannis in
Diocesana synodo descripto recitetur, ac promulge-
tur, loco illius a Pio Quarto confectæ, ea de re san-
ctionis, quæ tota posteriori hac continetur.

Bulla ed.
cal. Iun.
1569.

QUOD ex Concilio Lateranensi ultimo à nobis
prouinciali prima synodo contra clericos iussum est,
qui Ecclesiastica beneficia obtinentes, canonicarum
horarum officium intermiserint; id ex Pij etiam
Quinti Pont. Max. constitutione, qua hoc diligen-
tius cautum est, contra eosdem Episcopus agat. Ad
cuius etiam constitutionis prescriptum eum item
mulctet, qui pensionem habens, canonicarum hora-
rum officium de B. Maria Virgine dicere omiserit.

Ses. 9. c. 9.
Par. 2. de
ca. ho.

QUOD altera prouinciali synodo decretum est,
ut clerici, certæ Ecclesie ministerio nõ additi, festis
diebus, in parochialem Ecclesiam, in aliãue Episcopi
arbitratu conueniant ad diuina officia celebranda;
id præstent omnes diligenter, etiam qui sacerdotes
sunt.

Decr. 2. 4.

sunt: idq. tum maxime in solennis Missæ sacro, itidemq. in uesterarum officio. Quo præterea tēpore in eadem Ecclesia sanctissimū Eucharistiæ sacramentum, uel in altari adorandum fidelibus publice exponitur, uel inde in tabernaculo reconditur, uel processionis ritu per Ecclesiam circumfertur; adsint, munusq. suum, et operam præstent. Idq. omne, nisi aliquando Episcopi concessu ei alio loco tunc ministrare inseruire uel licuerit.

NE CUI QUAM, antequam prima tonsura is initiatur, clericalem habitum sumere liceat, sine Episcopi concessu, eoq. scripto dato.

Par. 2. de
cle. uest.

EPISCOPUS, qui aut priuata monitione, aut edicto publice proposito, ut ex Tridentini Concilij auctoritate a nobis prouinciali prima synodo mandatum est, eos non monuerint, qui Ecclesiastica quæuis beneficia obtinent, aut sacris ordinibus iniuncti sunt, ut clericalem habitum induerent; mense post huius concilij promulgationem, propositis edicto etiam publico pænis, quæ ipsis concilijs sancitæ sunt, eos moneant, ut, etiam si extra prouinciam, et in gymnasiis publicis sint, mensis spatio clericales uestes, ordini

ordini suo congruentes decenter induant, ac deferant. Quos autem ad id temporis non sumpsisse, aut semel sumptas, deinde abiēcisse cognouerint; illos pœnis in monitione expressis afficiat; eosq. iterum monitos, si in contumacia permanserint, beneficijs Ecclesiasticis, quæ obtinent, omnino priuent. Episcopi uero, qui iam eos beneficia Ecclesiastica obtinentes, semel, atq. iterum monuerint, si ij præscripto tempore clericalem habitum non induerunt, uel indutum deposuerunt; penam in monitione edictam, omnino exequantur; eosq. etiam beneficijs Ecclesiasticis priuent, aut priuatos declarent.

NE SACERDOS, neue clericus cuiusuis ordinis pro foribus Ecclesie stet, aut officinas obeat, aut uia incedat, aut extra Ecclesiam exeat, superpelliceo indutus; nisi cum processiones, aut aliud Ecclesiasticum munus et officium obit, quod superpellicium requirat.

IN HORTIS, ædibus, alijsue Ecclesiarum aut Ecclesiasticorum hominum locis, si signa, imagines, aut picturæ sunt, quæ procaces, uel ullo alio modo aliquam obscenitatis, turpitudinisue speciem præse-

seferunt, ita reconcinentur, ut offensionem oculis
ne præbere possint, aut tollantur, deleantur ex omni
loco, ubicunq. extant; neque in posterum eiusmodi
aliquo modo effingantur, aut pingantur.

Et quoniam christianorum hominum mentes facile
corrumpuntur, peccandi libidine inflammatae ob
rerum turpium atq. obscænarum imagines, ideo
illas effingi uetitum est Constantinopolitanæ synodi
canone. itaque curet Episcopus, ut quicunq. laici ho-
mines id generis imagines habent, uel tabulis, uel
parietibus expressas, pro pietatis christianæ, cui ad-
dicti esse debent, studio eas abijciant, uel plane de-
leant, uel ad honestatem reconcinnent.

Q *U* *I* in ædibus canonicalibus habitat, si foris per-
noctauerit, non probata causa ab Episcopo, aut ab
eo, cui is id curæ dederit, unius diei distributione
mulctetur, præter pœnam, qua pro culpæ ratione
ab ipso Episcopo afficietur. cui decreto ne in ijs lo-
cus sit, qui ab urbe, oppidoue, ubi canonicale domi-
cilium est, absunt.

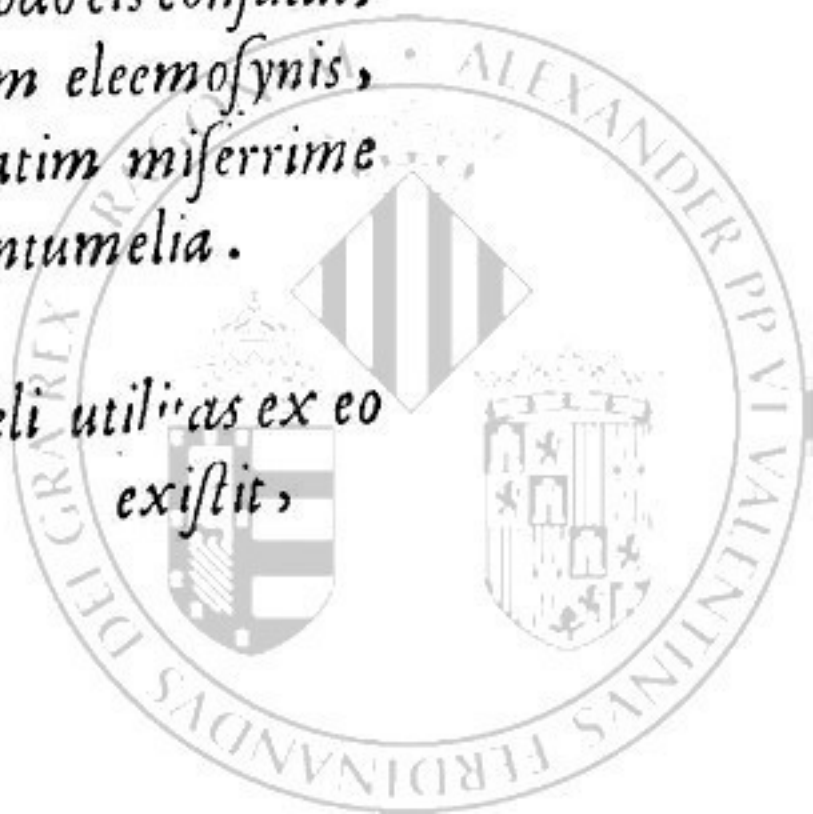
Q *U* *I* in sacerdotio sancto constituti sunt ad esse-
rendum. illud Deo acceptabile Corporis Domini
sacri-

sacrificium, sicut eam functionem gerunt, qua nulla maior excogitari potest: ita in omni sacerdotalis vitæ officio sic se gerant, ut morum etiam præstantia et splendore alios alliciant, atque excitent ad debitum sacerdotio honorem, illis præstandum.

Episcopus autem, cuius in primis est sacerdotalem dignitatem tueri, ut laici homines discant, illos, tamquam parentes, ab ipsis unice in Christo diligi, et coli etiam debere, cum hoc sæpe, prout usu uenerit, monendos fideles, sibi commissos, curet; tum efficiat, ut ubicunq. uel publico, uel priuato loco sint, semper illis a laicalis ordinis uiris debitus tribuatur locus, et honor.

Idem domi præterea suæ ne patiatur sacerdotem quemquam abiectius se gerere, quam sacerdotis dignitas postulat. Sacerdotes uero morbo, senectutisue incommodis affectos, qui sacerdotale munus præstare nequeunt, inopiaq. premuntur, in locum aliquem cogi curet, aut alio modo eis consulat, et provideat: ubi uictus ex fidelium elemosynis, alia ueritate suppeditetur, ne ostiatim miserrime mendicent non sine sacri ordinis contumelia.

MAGNA, et salutaris populo fideli utilitas ex eo
 G existit,

existit, cum clerus is est, qui et doctrina, et uita moribus praeluceat. quare in praecepis curis Episcopi cum haec esse debeat; eius tum ad studia, tum ad Ecclesiasticae disciplinae cultum progressiones, omni paterna sollicitudine ille adiuuare studeat.

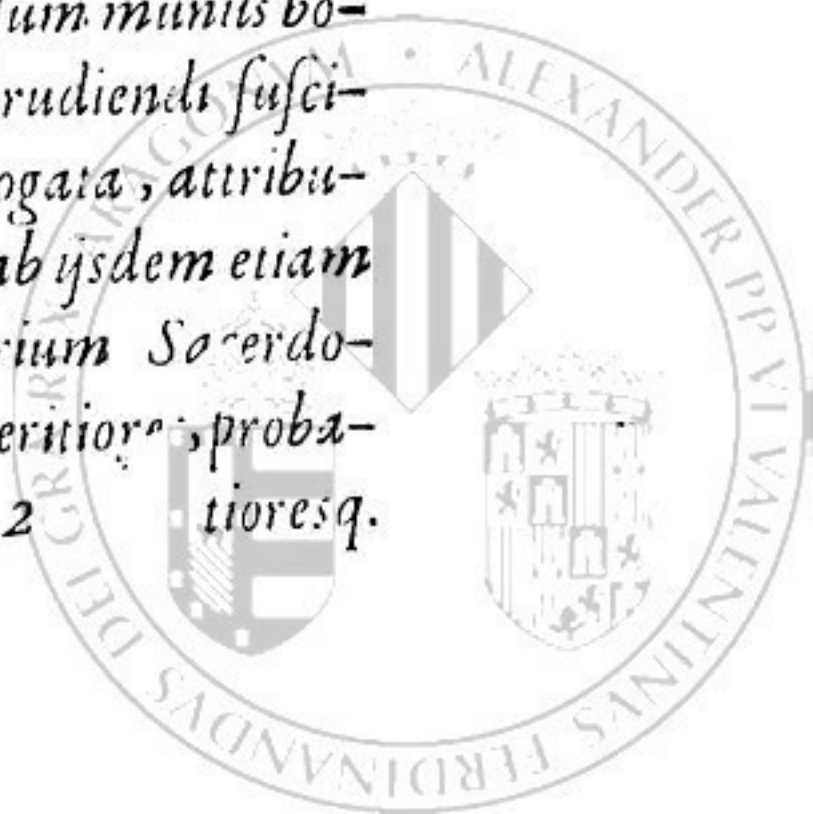
Itaque Episcopus, inferioris ordinis clericos adulescentes, qui spem aliquam praebent, posse eos longius progredi ad doctrinarum eruditionem, ne patiatur aetatem, quae ad dicendum apta est, frustra consumere: sed in ijs litterarum initijs, ac studijs tempus ponere iubeat, quibus aditus eis, et progressio fiat, uel ad Theologiae scientiam, uel ad sacrorum canonum peritiam, ad Ecclesiasticarumq. rerum cognitionem. -

Parochos uero, et alios prouectiori aetate Clericos, qui apti sint, ijs studijs, atque exercitationibus adscribat, ut et in sacrosancti Euangelij sensibus, ijs perceptissimum cognoscendis, ac percipiendis uersentur, qui ad populum Christiana disciplina, moribusq. informandum pertinent; et in comparanda etiam doctrina se exerceant, quae in explicandis est conscientiae casuum quaestionibus.

Reliquos autem, de quibus aut ob ingrauescentem aetatem, aut ob ingenij tarditatem, ob aliamue cau-
sam,

sam, ad litterarum doctrinam capescendam exigua progressionis spes est, in id saltem incumbere iubeat, ut in Romano, uel alio breuiori probati auctoris Catechismo, pro eorum ingenij captu, instruantur: ijque si rudiores, iam olim Sacerdotio, alicuius sacro ordini adscripti sint; in sacrificij Missae mysteriorum, et sacrorum rituum, statarumque caeremoniarum cognitione, et in sanctioribus earum significationibus, atque in sui ordinis Ecclesiasticarum functionum disciplina, breui aliqua institutionis ratione erudiantur.

Hanc autem diligentiam et in urbe, et in diocesi Episcopus exequatur, tum omni, qua poterit, ratione, tum aut opera publice docentium, theologorumue, seu magistrorum, qui in singulis Cathedralibus, collegiatisque insignium oppidorum Ecclesiis ex Tridentino decreto iam instituti, instituendique sunt, aut adiuumento regularium, in monasterijs sacras litteras interpretantium, siue hoc ipsum munus bonarum artium disciplinis Clericos erudiendi suscipientium, aliqua illis studio suo erogata, attributaue elemosyna, uel, si opus erit, ab iisdem etiam Clericis, contributa, aut secularium Sacerdotum, quos in sua urbe, diocessive peritioribus, proba-

tioresq. habuerit, studio. Quorum Sacerdotum charitati, ac diligentiae Clericos imperitiores, aut singulos, aut complures simul, litteris, et Clericalium uirtutum disciplina instituendos cōmendabit. Diligentiae huius fructus quo uberior existat; is aliquando per annum, doctis adhibitis uiris, illorum singulorum ad studia progressionem, prout expedire existimauerit, recognoscat omni paterna sollicitudine, et diligentia ratione, institutis etiam per Sacerdotes homines doctos pro studij ratione, disciplinarum, quibus se eorum quisque dederit, interrogationibus.

COGNOSCAT etiam aliquando progressum, quem in sacrarum caerimoniarū, rituumq. disciplina ijdē fecerint; opera adhibita Sacerdotum, ecclesiasticarum caerimoniarum usu peritorum, a quibus eos ex alterius prouincialis synodi decreto instrui iusserit.

DEINDE ut non solum in litterarum studijs, atque exercitationibus, uerum etiam in discipline morum officijs clerus se studiosius contineat, indiesq. magis ad Clericales uirtutes progrediatur; idem et inferioris ordinis Clericos, ut altera prouinciali synodo iussur. est, et Sacerdotes praeterea, modo uniuersos, 3

uersos, modo partem eorum, modo certos aliquos singulos ad se aliquando conuocet: illorumq. uniuscuiusque uitæ rationes, christianarum uirtutum exercitationes, et progressus cognoscat; adhibitis Sacerdotibus, in uitæ spiritualis, clericaliumq. uirtutum disciplina exercitatis.

Conuocato præterea sæpe per annum, ut alias iussum est, ad se Clero, aut ipse, aut Sacerdos aliquis, uir doctus, in Ecclesiasticaq. disciplina uersatus, eius nomine ad illum, remotis laicis, sermones, concionesue habeat de ordinis eorum præstantia, et sanctissimis officijs, de uirtutibus, quibus Clericalis ordinis homines præluere debent; de uitijs, quibus in populo offensionem præbere possunt, de omnidenique Clericali morum disciplina, uirtutumq. perfectione.

Idem quoque præstet pridie eius diei, quo statas sacras ordinationes habebit, conuocatis illo die tum clericis, qui postridie Ecclesiasticis ordinibus adscribendi erunt, tum alijs, quos de Clero urbano tunc accersendos esse censuerit.

Idq. præstetur præter officium, quod ipse Episcopus ex prouincialibus nostris decretis die sequenti consistare debet sermone in explicanda Clero, populoq. doctri-

doctrina rituum, sanctioriq. significatione mysteriorum, quæ tunc in Ecclesia publice ipse agit.

CLERICI autem sui, et doctrina, et disciplina ratio omnis, quo sibi exploratior sit, singulorum tum sacerdotum, tum inferioris ordinis Clericorum nomina, vitæ rationem, studia, exercitationes, progressiones, statum omnem denique certo libro notari mandet.

NE a Diœcesi Clerico cuiquam, neque ab Ecclesiæ suæ residentia alij, Ecclesiasticum beneficium obtinenti, quod quacunque ratione personalis residentie munus iure, uel consuetudine requirat, studij causa abesse liceat, nisi eius rei facultate litteris ab Episcopo permiffa.

Quibus sane litteris hæc Episcopus nominatim adiungat; ac præscribat ijs, qui ad locum alienæ diœcesis studij causa proficiscentur.

Vt et regulas nostro prouinciali primo, et secundo Concilio de habitus ratione, frequentiq. sacramentorum usu, Clericis præscriptas, et reliqua nostris item prouincialibus, ac suis diœcesanis synodis decreta, ad honestam Clericalis vitæ disciplinam pertinentia

tinencia, et alia, si quæ præterea sibi eo in genere illi præscribenda uidebuntur, seruet diligenter.

Ut de ijs præscriptis rebus, ab eo præstitis, scriptum testimonium ab Episcopo loci, quo studij causa profectus est; de literarum autem progressionem ab Doctoribus, quos audit, ad tempus, primo nostro prouinciali Concilio præscriptum, sibi exhibeat.

Ut dimissorias eiusmodi litteras decem post diebus, quam ad gymnasii locum uenit, eiusdem loci Episcopo exhibeat: de qua exhibitione ad mensis spatium sibi testatum faciat.

In ijs sic præscriptis rebus, si is nulla legitima causa impeditus, defuerit, ne dimissoriae litteræ ei suffragentur, sed irritæ planæ sint, ac nullæ.

Quicquid præterea prouinciali prima synodo de parochis, studij causa litteras dimissorias expectantibus, constitutum est, id etiam omne inuiolate seruetur.

Par. 2. tit.
de res.

DE IIS, QUÆ PERTINENT AD MISSÆ SACRIFICIUM.

MISSÆ conuentualis sacrum pro diei festi, feriaeue ratione ne in Cathedralibus, collegiatisq. Ecclesiis omittatur, propterea quod eodem

eodem

eodem die a Capitulo etiam pro mortuis, uel ex decretis nostris prouincialibus, uel ex legis defunctorum, uel alia de causa fieri debeat: sed tunc, ut Honorij Tertij constitutione cautum est, et semel pro feria, festiue diei ratione, Missæ conuentualis sacrum fiat, et iterum eodem die pro mortuis.

QUOD ad Episcopalis ordinis obseruantiam in Ecclesia institutum est, id deinceps seruetur, ut quo in altari Episcopus Missæ sacrificium fecit, ne illo die in eodem alius quiuis Sacerdos faciat, nisi illius concessu.

QUOD primo prouinciali Concilio interdictum est, ne peregrino Sacerdoti sine dimissorijs, testimonialibusue litteris Missæ sacrum facere liceat, id ei uetitum sit, in regularium etiam cuiusuis ordinis Ecclesiis.

SACERDOTE in monialium Ecclesiis sine Episcopi concessu, Missæ sacrum in posterum facientem, propositam altero nostro prouinciali Concilio suspensionis censuram, non ipso facto subire, ut tunc constitutum est, sed ab Episcopo illi infligendam decernimus.

N MISSAE conuentualis sacro introitus, gradua-
lia, offertoria, et alia id generis canantur, quæ
Ecclesiæ instituto, ad eam sacrificij Missæ actio-
nem, quæ fit, proprie accommodata sunt.

Si quando autem, quo tempore Sacerdos secreto
agit, aliquid canendum uidetur, ne quicquam
canatur, quod etiam illi actiõni apte conueniens,
Episcopo non ante probatum sit. Idemq. quod ad
probationem attinet, in alijs diuinis officijs seruetur.
Symbolum uero fidei totum a choro, non alterna-
tim organo canatur.

QUOD prouinciali primo Concilio a nobis de-
cretum est, ut in Ecclesijs, quæ intra parochialis
Ecclesiæ fines sunt, Dominicis, et festis diebus
Missæ sacrum ne fiat, nisi absoluta parochi con-
cione, quæ mane inter sacrificium Missæ habetur;
id seruari iubemus, nisi Parochus ante fieri per-
mittat, certa præscripta hora.

Part. 2.
tit. Quæ
pert. ad
cel. Miss.

P R I M A M Missam sacerdos celebraturus, a
ceremoniarum magistro, ut iussum est primo pro-
uinciali Concilio, institutus sacrarum ceremoniarum
disciplina, Missæ sacrificium ante ne faciat,

H

quam

Par. cadé.

quam illum Episcopus, aut is, cui ipse id curæ dederit, illis rite obeundis cærimonijs satis instructum nouerit, ac probarit.

NE P A T E N A, cum oblatio fit, sed crux, aut sacra aliqua imago offerentibus fidelibus ad osculum præbeatur.

EP I S C O P U S efficiat, ut qui publice, notorieq. criminosi sunt, sacris ne intersint, ut Tridentino decreto sancitum est; idq. uel monendo agat, uel iubeat, a Sacerdotibus Missæ sacrum, illis presentibus, non inchoari, quoad ipsorum admonitu, se inde abduxerint, uel alia quauis ratione seuerius agat, ut illius decreti executioni sit omnino locus. Tum præterea, nisi, uitæ emendatione suscepta, isti confessi in sacro Pascha sanctissimum Eucharistiæ sacramentum susceperint, contra eosdem agatur, prout canonico iure in illos agi sancitum est; qui in Pascha non communicant.

CV M audiendæ Missæ rationem populum Parochus docet, quo ex propitiatorio illo sacrificio uberiores ille fructum capere possit, hoc eum sepe admoneat,]

monēat, ut cāmpanæ signo dato, quo fideles ad Missæ sacrum uocentur; se sequisq; colligens, si sibi alicuius mortiferi peccati conscius est, summò ex eo dolore affectus, uitæq. emendandæ certo, stabiliq. proposito suscepto, supplex a Deo ueniam petat.

NE VERO quis, uel uir, uel mulier, gradibus altaris hæreat, aut prope altare sit, dum sacrum fit. Ideo sacerdos celebraturus hærentes inde se longius abduci iubeat; quo celebrante, hoc ministrans Clericus præstet.

MISSÆ ita fideles intersint, ut in omni eius parte genibus flexis sint, nisi cum Euangelium pronuntiatur; quo tempore, stent omnes; ac ne mulieribus etiam, tunc sedere liceat.

DE IIS, QUÆ AD DIUINA OFFICIA PERTINENT.

NE IN choro, Ecclesia, Sacristia, quod ad diuinorum officiorum rationem, ritumue pertinet, quicquam alius iubeat. nisi Chori Præ

Præfectus, uel is cui pro officij, quod gerit, ratione id muneris competit, pœna ei constituta Episcopi arbitrio.

QUARE hoc de genere nos primo, et altero prouinciali Concilio statuimus, id præterea decernimus; Ut quicumque Canonicus hebdomada sua, alio uel tempore, quo uel suo nomine, uel hebdomadarij uice, ubi legitime per alium potest obiri munus, aliquod officium præstare debeat, in tempore non conuenierit, aut officij sui munus, neque ipse, neque eius nomine, si legitimo impedimento distinetur, alius eius Ecclesie Canonicus præstiterit; uel Præfectum de impedimento certiore, in tempore non fecerit; aliqua distributionum portione mulctetur, Episcopi arbitrato.

Quo decreto astringi etiam eos omnes uolumus, qui etiam, si Canonici non sint, aliquod in Ecclesia munus obire debent.

FERIA quinta in cœna Domini, singuli, qui in Cathedrali, collegiata uel Ecclesia, uel dignitatem, uel canonicatum obtinent, etiam, qui sacerdotalis ordinis sunt, et reliqui item singuli eiusdem Ecclesie Clerici;

Clerici, corpus Domini in solenni Missæ sacro, quod illo die in ea Ecclesia fiet, sumant. Idq. nisi ex ijs aliqui sint, qui eo ipso die debitum Missæ sacri faciendi munus alio loco præstituri sint.

RELIGIOSIS christianæ pietatis institutis, in usum introductis, cum ad sancte agendi studium, adiutrice in primis Dei gratia, progressio maior indies esse soleat: curet Episcopus, ut singulis sabbatis, sanctissimæ Virgini, Deiq. Matri Mariæ dicatis diebus, statuta illa, et solennis, quæ ueteri Ecclesiæ instituto, perpetuoq. usu de ea dicitur Antiphona, *Salve Regina*, uel alia pro ratione temporis, in parochiali, tum urbana, tum diocesana unaquaque Ecclesia a Parocho, et reliquis illius parochiæ Clericis, quibus a Episcopo iussum erit, sub uesperum ante crepusculum scilicet, pie, religioseq. canatur: conuocatis etiam certo campanæ signo fidelibus.

PLENÆ sanctissimis mysterijs cum sit consecratio Episcopi, præter multa, quæ de tempore, loco, et formula eius, patrum institutis præcepta sunt, illud a felice Quarto Pontifice Max. constitutum etiã est, ut anniuersarius eius cōsecrationis dies celebraretur.

Quod

Quod institutum, iamdiu intermissum, ut in hac prouincia ad usum reuocetur; statuimus, ab unoquoque Episcopo anniuersarium consecrationis suæ diem solenni ritu agi.

Si uero in consecrationis diem, festus dies inciderit, cuius festi diei officium ex instituto Ecclesiæ transferri non liceat, consecrationis celebritas in alium diem transferatur, quo agi liceat.

Sacerdotes uero, quo die eorum unusquisq. Sacerdotio initiatus, est, illum etiam quotannis recolant Missæ sacrificio, et precibus.

Quo die aliqua Ecclesia uel cathedralis, uel collegiata, uel parochialis consecrata est, is singulis annis solenni ritu agatur, et Missæ sacrificijs, et diuinis officijs, et decenti illius Ecclesiæ ornatu.

Quod si certus consecrationis dies ignoratur, non est tamen de consecratione dubitatio; illius diem certum Episcopus statuatur.

Qui constitutus dies consecrationis Ecclesiæ Cathedralis, in Calendarium quotannis referatur, stataque eius celebritas ab uniuerso Clero agatur.

Collegiata uerò, et parochialis Ecclesiæ dedicationis dies celebretur ab illius Ecclesiæ Clero.

Curet autem Episcopus ne eo die, mane saltem, quo tempore diuina fiunt, si Ecclesia parochialis sit, fideles quicumque in illius Ecclesie, cuius anniuersarius consecrationis dies celebratur, finibus habitant, seruilis operis quicquam faciant: neque tabernas, officinasue aperiant, quo frequentiores conueniant ad illius officij celebritatem.

POSTRIDIE illius diei, quo omnium fidelium defunctorum commemoratio fit ex antiquo Ecclesie instituto, et diuinum officium, et Missæ sacrum, pro mortuis ritu solenni in Ecclesia cathedrali ab Episcopo, et Capitulo fiat pro suæ urbis Episcopis, qui mortem obierunt. reliqui præterea singuli sacerdotes pro iisdem illo ipso die sacrum faciant. Die proxime sequenti, pro mortuis Canonicis, et alijs de Capitulo Ecclesie suæ a singulis Capitulis, et Cathedralis, et collegiatæ Ecclesie fiat.

TRIDENTINI Concilij auctoritate Episcopus, cum regularibus agat, propositis etiam censuris, et pænis, ut tum in urbe, tum in diœcesi, ubicunque ij Monasteria habent, una cum reliquo Clero seculari processiones publicas, ad Tridentini Concilij præ-

Sess. 25.
cap. 13.
de Reg.

cilij præ-

cilij præscriptum, ipsi obeant, ijsq. intersint.

VT ERRATIS, quæ in diuinorum officiorum cultu committi solent, non in collegiatis solum, sed in alijs, etiam quibusuis Ecclesijs, et alibi occurratur, ubi uel festi diei, uel funeris, uel anniuersariorum, uel processionum, uel aliarum rerum causa plures Clerici conueniunt, Episcopus certas, tabella descriptas, eorum omnium leges, quæ a Clero in illorum officiorum, et processionum functionibus, aut caueri, aut præstari debent, diligenter præscribat. Quæ leges ut seruentur, eam ineat rationem, ut quibus in Ecclesijs, uel officijs Præfectus est, et Punctator item; hic si in eorum cultu erratur, errata notet; ille errantes mulctet: ubi uero non est, cum illa officia, processioneseue ibi obiri contigerit, aliquis ex Clero, qui ad ea obeunda conuenerit, certus et punctator sit, qui in eo officiorum cultu errantes notet, et alius Præfectus, cui hæc erratorum, ratio, errantiumq. mulcta sit commissa.

D E P A R O C H I S.

QUICUNQUE parochiali Ecclesiæ præficiendus erit, is primum Episcopo, ut iam in

65

nonnullis huius provinciae Ecclesiis consuetudo est,
iuret se sanctae sedi Apostolicae, et Episcopo, eiusque
item successoribus obedientem fore.

Tum praeterea se, ad Tridentini Concilij praescri-
ptam rationem, residentem in Ecclesia futurum,
quam obtinuerit.

Tum iura etiam illius Ecclesiae se pro viribus con-
servaturum, ac defensurum esse.

Bona denique eiusdem se absque legitima aucto-
ritate non alienaturum: quae uero antea ab ijs, qui
illius curam gesserunt, iniuste, uel uendita, uel alio
quouis modo alienata sunt, ea, quantum in se est,
recuperaturum.

QUICUNQUE Canonicus, parochialem Ec-
clesiam obtinet, etiam si unionis iure, non quidem
perpetuo, sed tantum dum ipse uiuit, canonicatus,
uel praebendae, quam obtinet, coniunctam teneat:
in ea tamen parochiali Ecclesia, ut Summi Ponti-
ficis Pij Quinti constitutione sancitum est, resideat:
nulliq. parochiali muneri desit.

Bulla ed.
vii. id. 1568.
lii. 1568.

SI QVIS Parochus, etiam urbanus, parochiale
domicilium non habet, ubi habitet; intra illius fines
aomum

I

domum conducat, quam proxime potest Ecclesie, cuius curationi praeest: si intra fines domus non est, quam conducere possit, extra, ubi propius Ecclesie potest, conducat; idq. iudicio Episcopi.

PAROCCHVS, cui ob imperitiam, aliamue ob causam Sacerdos alius socius, et coadiutor adiunctus est ad parochialem curam gerendam, ipse etiam in propria Ecclesia residens adsit: et officia, quorum munus eis interdictum non sit, gregi sibi commisso is etiam praestet.

PAROCCHVS ne ullum testificationis genus e libris suis parochialibus descriptum, cuiquam tradat, nisi Episcopi concessu.

Id uero nisi scriptum aliquod sit, quo, petenti testificatio fiat de eius aetate, uel natalibus.

DOMINICIS diebus, Parochus non solum festos dies populo denunciet; sed etiam illum saepe doceat, quae officia tum in illis, tum in eorum uigilijs colendis ab eo religiose praestari oporteat. Eidem praeterea significet, atque indicat Stationes; et Indulgentias, quae Episcopi iussu promulgandae erunt;

et publicam, si que aliquando ob aliquam causam
 indicta est, orationem, et processiones, et officia
 mortuorum in sua parochiali Ecclesia obeunda, si
 que eiusmodi in eam hebdomadam inciderint; ut
 fideles, Parochi sui uoce moniti, aut illis intersint;
 aut si minus possunt, facta sanctorum illorū officio-
 rum significatione cāpanarum sono, cum iam ante
 commoniti intelligant, que preces, que uero officia
 in Ecclesia fiant, ipsi etiam quāuis absint, uel domi,
 uel alio loco, ubicunque sint, pie Deum precentur.

Et quoniam præcipit Apostolus, ut fiant omnium
 primum obsecrationes, orationes, postulationes,
 gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, pro
 Regibus, et omnibus, qui in sublimitate constituti
 sunt, et quietam, et tranquillam uitam agamus in
 omni pietate, et castitate; ideo Parochus, fideles ijs
 ipsis Dominicis diebus hoc moneat, ut, antequam
 ab Ecclesia discedant, pro omnibus infra descriptis,
 ter orationem Dominicam, et Salutationem An-
 gelicam sancte precando dicant.

Pro fidei Christianæ, et sanctæ Ecclesiæ propaga-
 tione, et pro summo Pontifice Romano.

Pro Episcopo suo, et reliquis pastoribus animarum.

Pro Principibus et Magistratibus.

1

2

Pro

Pro peccatoribus, ut flagitiorum suorum pœnitētes, a Deo ueniam petant, et a male agendo auersi, ambulent in uia Domini.

Ut hæretici redeuntes ad sanitatem, catholice Ecclesie præceptis erudiantur.

Ut infideles ab impietatis errore liberentur, et Christi Domini fidem amplectantur.

Pro defunctis, præsertim quorum corpora in illa parochiali Ecclesia quiescunt, ut a pœnis purgatorij liberentur.

Tum præterea, si quod malum, uel calamitas impendet, itidem faciat. Tum denique si quid est, quod uel Episcopi admonitu, iussuue, uel sue parochie hominum, aliquo incōmodo laborantium, rogatu, uel alia eiusmodi causa, tunc maxime sanctis orationibus opus esse animaduernerit.

PAROCURUS, in sua quisque parochiali Ecclesia, singulis festis diebus, stata hora, uesperarum officium peragat: idq. ea ratione, ut si unum, pluresue habeat, quibus adiutoribus utatur, illius officij psalmos, et preces, ut ritus est, canat. sin minus quempiam adiutorem habet, uoce alta, et clara ita recitet, ut ab ijs, qui presentes in Ecclesia adsunt, exaudiatur.

Id.

Id uero caueat, ne quicquam, uel minimum, quod ad statam illius uespertini officij rationem pertineat, ulla causa omittat.

CLERICVS, quem apud se Parochus habuerit, eiusmodi sit, ut non solum Missæ inseruire, sed alia etiam omnia præstare possit, quæ ueteri canone decreta sunt.

Cap. 3.
ex. de uita et honest. cler.

TRIDENTINI Concilij auctoritate Episcopus regulares, ad quos animarum cura, quouis iure, pertinet, compellat, ut in Ecclesiis, in quibus animarum cura exercenda est, Dominicis, et alijs diebus eodem Concilio præscriptis, sacram concionem habeant: doctrinæ Christianæ pueris rudimenta tradant: tum alia Parochorum munera præstent.

Sess. 5.
cap. 2.

CVM nullum pietatis officium Parochus in eorum, qui fidei, curæq. suæ commissi sunt, salute adiuuanda prætermittere ullo unquam tempore debeat; tum hoc etiam, audita parochialis cuiuspiam incolæ morte, præstet, ut statim psalmum, De profundis, sancte dicat, et omni animi pietate, mente. supplici, orationem, ad hoc officij genus pertinentem, habeat,

causa Praefecto probata, missioneq. ab eodem impetrata. Qui cōtra fecerit arbitrio Praefecti multetur.

SI QVIS Canonicus in Capitulo non suo loco, et ordine sedere, sententiamue dicere, aut dicentem alium interpellare auferit: haec ei mulcta sit, quam Praefectus ei irrogarit: et praeterea ne ius eidem sit in illo, neque in duobus deinceps sequentibus Capitulis sententiae dicendae.

Neque uero cuiquam locus sit, iocose, et scurriliter in Capitulo loquendi.

SI RIXAE, et contumeliae inter aliquos Canonicos, uel Ecclesiae ministros, altercationesue obortae sint; eos Praefectus adhibitis, si opus fuerit, alijs duobus, tribusue de Capitulo, statim reconciliare studeat.

Quos tamen, et alios item omnes, qui aliquem eiusdem Ecclesiae Canonicum, aliumue ministrum, quouis modo, contumeliosis uerbis in Capitulo, aut in Ecclesia affecerint; idem, et Punctator Episcopalis, aut eorum alter ad Episcopum referat, qui pro culpae ratione illos, qui deliquerint, plectat arbitratu suo. Sin autem Praefectus, Punctatorue

huic

huic referendi officio defuerit; eiusdem etiam arbitrio puniatur.

CANONICIS, quibus in Ecclesiis alia non est, eaq. probata consuetudo, hæc sit sedendi, publiceque et collegialiter incedendi præscripta ratio: Primum locum post eos, qui in illis aliqua præditi dignitate sunt, teneant. Canonici, qui presbyterales; secundum, qui diaconales; tertium, qui subdiaconales præbendas, canonicatusque obtinent.

Qui ordo seruetur, etiam si presbiter Canonicus aliquis præbendam, canonicatumque presbyteralem post obtinuit, quam Diaconus quispiam, aut Subdiaconus Canonicus. Itidem iuris sit Diacono, ratione Subdiaconi. In canonicis autem, presbyterales præbendas obtinentibus, is loco prior sit, qui tempore etiam prior, canonicatus, præbendæque possessionem adeptus est. Hæcque ordinis ratio a Diaconis teneatur; eademque præterea a Subdiaconis.

NE CUI officium quod sibi Capitulum commiserit, recusare liceat, nisi legitima de causa, quæ latis occulte suffragijs Capitulo probetur. Qui aliter recusarit, quantum pecuniæ caperet, per sex menses

K

Ecclesie

Ecclesiæ assidue inserviendo, tantumdem amittat. Qui uero sibi iniuriam a Capitulo fieri putat; ad Episcopum confugiat, qui rem omnem cognoscat, et definiat. Vbi autem hoc in genere Episcopus plus iuris habet; ne propterea hoc decreto quicquam ei detractum sit.

Q *UÆCUNQUE* aut *Thesaurarij* aut *Custodis*, et aliorum id generis officia, muneraue a Capitulis uel *Cathedralis*, uel *Collegiatae Ecclesiæ*, aut ab alijs, siue *Canonicis*, siue *inferioribus eiusdem Ecclesiæ ministris* committuntur, ne plus biennio ab illis, quibus illorum cura, procuratioue commissa est, geratur: nisi de *Episcopi consensu*, *Capitulum* quandoque aliter iudicarit. Hoc autem decreto ne quicquam propterea illius *Ecclesiæ priuilegio*, aut *probatae institutæq. consuetudini derogatum sit*; qua a *Capitulo* ea munera longiori tempore alteri committere liceat.

C *ANONICI* duo a *Capitulo* constituantur, qui *Capitularis Archiuij* curæ præsent: hiq. singuli clauēs singulas habeant, inter se differentes, ita ut uni sine altero *Archiuium* ingredi non liceat. In illis
autem

autem constituendis ea ratio ineatur, ut in illa cura gerenda duo semper uersentur: quorum unus, qui biennio gesserit, creato in eius locum altero, ab illius curæ munere abeat; alter autem, qui uno solum anno: sicq. perpetuo deinceps seruetur.

Archiuji Præfæcti scripta omnia, in Archiuio recondita, periculo suo asseruanda, accipiant; idq. publici instrumenti testimonio. Si quid uero fortuiti casus acciderit, id obseruetur quod iure cautum est.

Quam quisque eorum clauem Archiuji habet, eam, et scripta fidei suæ commissa, munere suæ curæ biennalis confecto, successori eadem ratione tradat, idq. Canonico aliquo præfenti a Capitulo delecto.

Nihil tamen derogatum sit hoc decreto consuetudini illi, si usquam est, ut unus tantum, uel plures Canonici Capitularis Archiuji curam gerant, neque item decreto primi prouincialis nostri Concilij, ut in ijs Archiujs, quæ communia sunt Episcopo, et Capitulo, altera clauis penes Episcopum custodiatur.

I NSTRUMENTA, et reliqua scripta, ad singulas cathedralis, aut Collegiatæ Ecclesiæ præbendas pertinentia, quæ apud unumquemque, qui uel digni-

78
DE IIS, QUAE PERTINENT
AD ORNATUM ET CULTUM
ECCLESiarUM.

SI *QUA* in cathedrali Ecclesia Episcopalis ca-
thedra loco depresso, est, uel ita collocata, ut in
populi conspectu non sit; id curet Episcopus, ut
quod, et a patribus, et a beatissimo patrono nostro
Ambrosio institutum est, et ab Urbano primo Ponti-
fice Max. declaratum, illa ponatur conspicuo, et
eminentiori loco, ut inde uelut e throno speculatio-
nis suae, ipse populum intueatur, rursusq. ab eodens
conspiciatur.

NE IN Ecclesia, quae consecrata sit, nisi Episcopi
concessu, aedificijq. forma ab eodem praescripta, quic-
quam noui aedificij fiat; non Capellae item, non
Altaria, ut canonum iure sancitum est.

QUAE CUNQUE ad Ecclesiarum, Capellarum
Altarium aedificationem, et ornatum, ad sacrorum
indumentorum, uestiumue apparatus, ad om-
nem sacrorum uasorum suppellectilem, et ad alia
eius generis pertinent; ea aedificentur, construuntur
et fiant

et fiant ad præscriptam formam, quæ instructionibus nostris, eo nomine ad communem prouinciæ usum conficiendis, exprimetur. Id uero omne seruetur, quantum per facultates præstari licet; nisi aliquando Episcopus aliqua de causa aliter censuerit.

SI QUÆ ædes, ædificiæ uel cuiusuis generis a laicis constructa sunt, quæ uel Ecclesiæ, uel Oratorij parietibus continentia, innixaq. hæreant; qua auctoritate, quoque iure ædificata sint, cognoscat Episcopus: idq. sibi ostendi ab eis iubeat, qui ædificarint, ædificariue curarint. Si quæ autem iure ædificata non demonstrarint, ea asportari, amoueri, diruiue mandet; nisi Ecclesiæ, cui continentia hærent, usui, dominorum consensu, attribuenda potius censeat.

Sin autem iure constructa sunt, eaq. ædificia, aut stabula, aut loca sordido usui accommodata, addictaue sunt; ea disiectis, et amotis sordibus, ad honestiorem usum conuerti, Episcopus iubeat; hocq. ipsum a Parochis item, et alijs præstari mandet, etiam in ædibus Ecclesiasticis.

Neque in posterum a laicis ita ædificari, aut ædificata ad sordidum usum a quibusuis adhiberi Episcopus permittat.

In atrio uero Ecclesie ullo modo edificari a laicis ne permittat, ut canonum iure interdictum est.

GRAVISSIMIS rationibus hoc Paulus Apostolus monet, ac precipit, ut mulieres in Ecclesiam conueniant uelato capite: hoc ipsum docet princeps Apostolorum Petrus; cuius etiam iussu sanctissimus Pontifex, qui in eius locum successit, Linus decreto idem sanciuit. Quare Apostolicis ijs institutis nos adducti, et animaduertentes praeterea, ab antiquis illis sanctissimarum Mulierum exemplis, ueteriq. bene institutarum Ciuitatum disciplina, atque usu, ab omni denique ratione, ut ab Ecclesiae patribus explicatum est, hoc ualde esse alienum, ut capite aperto illae incedant, illud admonemus, ut Episcopi, ubicunque est, in suis uel urbibus, uel diocesibus, is deprauatis moribus introductus usus, quo maximo possunt, ac debent, pastoralis sollicitudinis officio illum eripere studentes, hoc in consuetudinem introducere curent, ut uelo caput ipse induant, idq. praesertim cum uel sacras processiones prosequuntur, uel in Ecclesiam conueniunt.

EPISCOPVS ex Tridentini decreti iussu, singula
Mona-

Monasteria, in quibus non uiget regularis obseruantia, aliaq. Ecclesiastica beneficia, quae commendata sunt, quocunq. nomine nuncupata, intra diocesis suae fines posita, quotannis uisuet; idq. opportunis omnibus remedijs, facta etiam fructuum, ad illa pertinentium, sequestratione, provideat, ut quae reconcinari, aut instaurari oportet, ea omnino uel reconcinentur, uel restituantur; tum indumenta praeterea, ornamentorum supplex, et sacra uestes comparentur; ac ministeria, quae ad diuinum cultum spectant, recte, ordine, et cum dignitate in illis praestentur:

Sess. 21.
ca 8. de
de ref.

**DE IIS, QVAE AD BONA
ECCLESIASTICA TENDUNT**

P E R T I N E N T .

E P I S C O P U S Procuratorem, Advocatumq. constituere omni ratione curet, qui in bonorum, iuriumq. Ecclesiasticorum recuperationem incumbat; ut illis succurratur Ecclesijs, quarum Rectores, Administratoresue, aut praeterea inopia non possunt, aut praeterea metu, et opibus aduersariorum illa recuperare non audent, uel alia de causa negligunt.

L

Horum

Horum utrique ab illis certam mercedem in singulis causis, quas egerit, persolui iubeat, si per Ecclesiarum, quarum patrocinium illi susceperunt, facultates, Episcopi iudicio, potest: sin minus, gratis interea omnia ab uno, et altero item agi curet: ita tamen, ut pro illorum laboris, operæue ratione, causis, in quibus elaborarint, peractis, si quid uel iuris, uel emolumenti Ecclesiis illorum opera acquisitum sit, de eo illis arbitrio suo satisfieri mandet: Si uero contra acciderit, uberius illi a Deo, bonorum omnium remuneratore, præmium expectent.

S*I QVIS Clericus, aut Sacerdos ulla cuiusuis generis scripta, ad Ecclesie rationes pertinentia, occultarit, suppresseritue dolose: is pœna afficiatur, quæ Agathensi, et Aurelianensi synodis contra Clericos, huius culpæ reos, sancita est.*

Dec. 15.
tit. 3.

Q*UOD* prouinciali secundo Concilio pœna excommunicationis proposita contra eos sanciuimus, qui Ecclesiastici hominis mortui bona, uel temere inuadunt, uel surripiunt, eo decreto illos item astringimus, qui uel nulla inuisione, aut uifacta, ex illius mortui Clericalis hominis ædibus
supel.

supellectilem, remue ulla, seu scripta ad Ecclesiam, cui ille Rector præerat, pertinentia, ante asportant, aut euehunt, quam ab illo, cui id curæ ab Episcopo commissum est, in indicem relata sint illius mortui bona mobilia, libri, et scripta, ceteraq. eius generis, quæ in hereditatem caderent. Hoc itidem decretum, ut illud, quotannis de more promulgetur.

EPISCOPVS, ubi Clerici cuiusuis, qui Ecclesiasticum beneficio obtinuerit, mortem audierit, eius hæredes compellat, ut quæcunque scripta, instrumentaue, ad illud beneficium pertinentia, quæ in mortui Clerici bonis inueniuntur, alteri Clerico, qui in beneficium successerit, ab eis tradantur gratis, ac ne ullo quidem, uel minimo precio pacto, aut exacto; etiam si Clericus, qui decessit, in illorum exemplis describendis aliquid sumptus erogarit.

DECIMARVM Ecclesiasticarum inuestituras, quæ Laicis hominibus in perpetuum factæ sunt, Episcopus pro officij sui munere diligenter, accurateq. recognoscat: quod si eas legitima aucteritate minus confirmatas esse compererit; irritas illas, ac

plane nullas declaret, et decernat.

SI QVIBVS in locis generatim ab omnibus fructuum, qui ex prædijs colliguntur, decimæ parochiali Ecclesiæ solvuntur, in ijs quispiam forte est, qui illas exolvere recuset, quoniam sibi persuadet, alicuius privilegij, aut causæ prætextu immunem se esse: huic Episcopus certum breue tempus præscribat, quo præscripto tempore is, aut privilegium exhibeat, aut causam afferat immunitatis suæ.

Quod si ille quicquam, quod leue sit, ad illius immunitatis ius tuendum, uel nihil plane attulerit; id Episcopus curet diligentissime, ut is illas quamprimum præstet; quippe cum in decimis, quæ eius generis sunt, præscriptioni non sit locus.

NE CVIPIAM bona, decimarum iure Ecclesiæ obstricta, e solo asportare liceat, nisi ad asportationem, aut ad descriptionem uocato Ecclesiæ Rectore, Parochoe, cui illæ solvuntur. Itaque qui decimas debet, ea bona domum suam, aliove asportaturus, id biduo ante eidem Rectori significet, uel literis, uel certo nuncio; ut præsens illis, uel asportandis, uel describendis adesse, si uelit, utique possit.

possit. Quod si ille tunc aberit, id uni de eius familia nunciandum curet; aut illius Ecclesie, domusue parochialis ualuis scriptum affigi iubeat, quo asportatio ea denunciatur. Quod si diutius illa bona in solo essent, eis detrimentum, damnumue immineret: tum, uel absente Rectore, asportari liceat. Hoc uero nostrum prouinciale decretum habere locum declaramus, quibus in locis non aliter expresse cautum sit aliqua singulari constitutione, aut priuilegio, aut conuentione.

DE NOTARIIS, legata pia non denunciatis, decretum, in altera prouinciali synodo editum, quotannis die Dominico Aduentus ultimo, et Quadagesimæ secundo, in una quaque parochiali Ecclesia promulgetur.

Dec. 17.
tit. 3.

Quaecunque uero ad pios usus, uel legata, uel relicta, uel donata sunt; ea sibi iam denunciata, aut alio modo cognita, Episcopus trium mensium spatio in librū certum ordine referri curet. Quo præterea libro quāprimum eiusdē iussu notentur, que deinceps quouis modo scierit, ad eos usus legata, donataue.

TESTATORVM pie uoluntati ne fraus fiat, Episcopa-

scopalis curæ est . quamdbrem, quæcunq. uel res, uel pecunia, cuiuspiam sacerdotum conuentui, uel alij cuiuspiam homini, legata eo nomine est, ut pauperibus in eleemosynam conferatur; ea neque tota, nec uero pars cuiquam eiusdem conuentus sacerdoti, neque uniuerso etiam illorum conuentui, nec ab illo sibi ipsi, ne paupertatis quidem causa, uel ulla egestatis specie, distribuatur, nisi huius rei facultate ab Episcopo, eaq. scriptis data.

QUAE legati nomine relicta sunt, certo pio usui, ea ne necessitatis quidem causa, nec uero heredum eius, qui reliquerit, consensu, ad alterius rei, quæ æque item pia sit, usum conuertantur: nisi Episcopus, re tota primum cognita, illius commutationis potestatem fecerit, quæ iuris permissu ab eo fieri possit.

DE IIS, QUAE AD MATRIMONII
SACRAMENTVM PERTINENT.

RELIGIOSAM animi præparationem requirit matrimonij ratio, et sanctitas: quam cum minus intelligant laici homines, fit, ut sæpe grauius in re peccent, quam sancte inire debent.

bent. Crebro igitur cum usu uenerit, Parochus, hoc ipsum populum doceat; ad idq. adhibeat Catechismi Romani locos, et doctrinam.

EPISCOPVS diligenter perquirat, an in singulis sue Ciuitatis, et diœcesis parochialibus Ecclesiis Tridentini decreti de matrimonijs clandestinus promulgatio facta sit; et, ubi factam esse intellexerit, eius, quæ primo in quacunque parochiali Ecclesia facta sit, si scripto testata esse potest, exemplum, manu Notarij signatum, ad se deferri iubeat.

Quod si minus scripto, sed solum testibus probari potest, eo Notario adhibito, examinari mandet. Si uero de promulgatione facile constare non potest, aut illa omnino facta non est: illud decretum duorum mensium spatio in singulis eorum parochialibus Ecclesiis, Notario, et testibus adhibitis, promulgari omnino iubeat; et quicquid ad illius decreti promulgati probationem pertineat, id Notarij testimonio munitum, in Episcopali Archiuio asseruetur.

MATRIMONII denunciations in posterum a Parocho ne fiant, nisi ijs ipsis petentibus, au consentientibus, de quorum matrimonio contrahendo agitur.

90
SI PAROCHVS Sacerdotem alium coadiutorem
habet, cuius etiam ministerio, facultate eidem Sa-
cerdoti concessa, utitur ad matrimonia contrahen-
da inter parochie sue incolas: is illam cautionem
adhibeat, ut in libro, qui est de matrimonijs, illius
nomen, et cognomen, tum præterea diem, et men-
sem, et annum notet, quo ille parochialis curæ so-
cius, atque coadiutor adiunctus, facultatem a se,
uel ab Episcopo consecutus est, matrimonia cele-
brandi. Ne autem matrimonij celebrandi pote-
statem Parochus faciat alij Sacerdoti, qui Episcopi
iudicio nondum probatus est, ut Sacramenta mi-
nistret.

NE PATIATUR Parochus, quempiam cuiusvis
gradus, et conditionis hominem, qui sibi ignotus,
in suam parochiam ab aliena diœcesi commigrat,
cum muliere, quam secum coniugis nomine duxe-
rit, in ea habitare, si modo uel ex infamia, uel alia
legitima suspitione conijcere possit, illam habere in
Concubinam: nisi Parochi, a cuius parochia disces-
sit, litteris, certo præscripto tempore, testatum ille
fecerit, sibi illam legitimo matrimonio iunctam es-
se. Quod testimonij scriptum ubi attulerit, id in

urbe

urbe Episcopo, in diœcesi Vicario Foraneo exhibeat: qui si probandi uim illud habere perspexerit, a Parocho, in cuius parochiæ fines is uenit habitatum, illud, eiusue exemplum in matrimoniorum codice asseruari iubeat.

Si uero Vicarius Foraneus de eo scripto aliquid habet, quod sibi difficultatem, ancipitemq. deliberandi curam afferat; illud ad Episcopum quam diligentissime mittat, ut eius iudicio declaretur, an illi fides adhibenda sit.

SICUT uberrimum ab optima institutione præmium pater familias capiet, quicumque liberos, familiamq. suam ad Dei cultum, et ad pietatis, christianarumq. uirtutum disciplinam erudierit: ita quicumque debitum hoc paternæ curæ officium neglexerit, uel prætermiserit, is expectet, ut in die Domini sibi durissimum iudicium fiat.

De familiæ igitur suæ salute in primis sollicitus, tum bonorum operum exemplo, tum crebris cohortationibus se ei magistrum præbeat, ac ducem ad pie, sanctæq. agendum.

Curet autem, ut nemo quisquam de familia sua sit, qui christianæ fidei rudimentis instructus non sit,

siue filij, filiiq. sint, siue serui, et ancillæ, siue alij in famulato suo. Quam ob causam ad illius scholas, quos de familia sua rudes norit, conuenire iubeat; siq. eam ampliorem habet, domi etiam instrui studeat; Idq. ad præscriptas interrogationes paruuli libri, eo nomine editi ad prouincie usum.

Vt stata hora, datis institutæ orationis communis signis campanarum sono, illa omnis certo loco congregata, ad præscriptum temporis spatium, sancte oret, et precetur.

Vt frequenter illa uniuersa confiteatur, et sacram Eucharistiæ sumat.

Vt singulis diebus Missæ sacrificio intersit; aut saltem in uigilijs, statis ieiuniorum temporibus, Quadragesimæ diebus id præstet: festis autem diebus, ut ne quis de sua familia interesse, ullo modo omittat.

Vt festis præterea diebus ad sacras conciones, lectiones, supplicationes, diuina officia, aliasq. pietatis Christianæ exercitationes conueniat.

Vt ne quis, ijs sacris diebus opus seruile faciat.

Vt uigilias, et quatuor temporum, et Quadragesimæ et alia stata ieiunia illi in familia seruent, quibus Ecclesiæ præcepto iussum est.

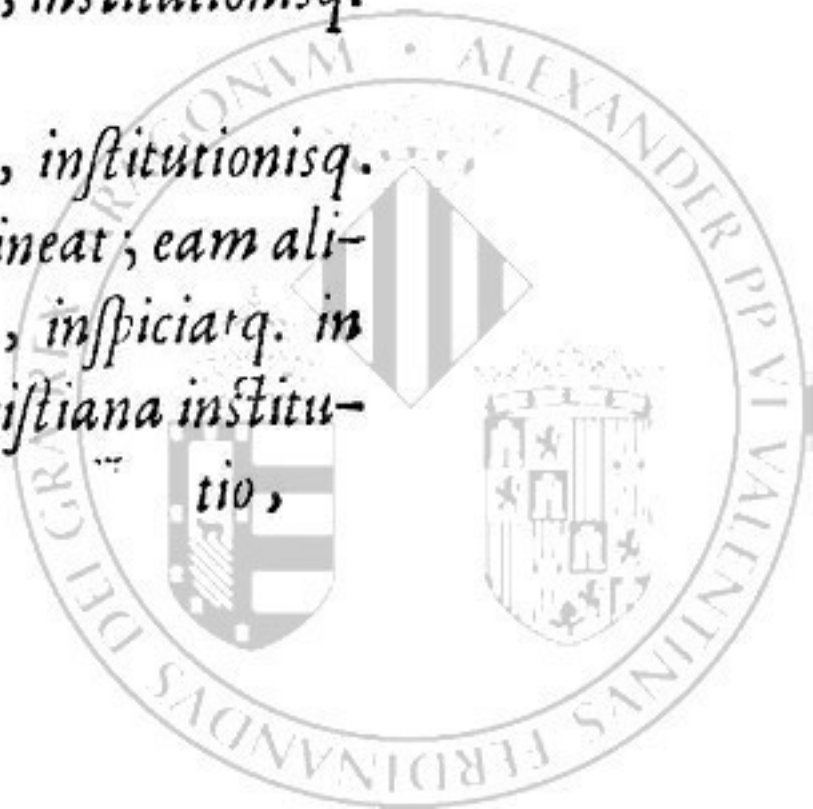
Quo autem tempore, uel iubea celebrantur, uel supplicationes publicae processionibus fiunt, familiam sepe moneat, illis sanctis actionibus pie interesse.

Certis item piorum hominum institutis sodalitatibus unumquemque de familia sua adscribi admoneat; quo se quisque ardentiori studio exerceat in operibus pietatis.

Ne patiat in familia esse quempiam, qui blasphemus sit, qui periurus; qui item corruptis moribus utatur, qui obscæne quicquam, uel loquatur, uel agat; qui aleis ludat, qui denique ceteris turpis uitæ exemplum præbeat.

De uitæ præterea spiritualis ratione, et pijs exercitationibus, aut de uitis Sanctorum probatos, Sacerdotis confessarij iudicio libros, in quorum lectione familia aliquando uersetur, domum suam introducat, exclusis obscæne, turpiter, iocose conscriptis, alijsq. id generis libris, unde morum, institutionisq. corruptela existere possit.

Vt autem in domesticæ disciplinæ, institutionisq. officijs illa omnis accuratius se contineat; eam aliquando paterfamilias recognoscat, inspiciatq. in primis, quæ uniuersæ suæ domus Christiana institutio,

tio, qui singulorum mores, quæ ad pietatis, uitæq. spiritualis progressio.

Quicumque uero mercaturam, artemq. aliquam exercent non domi solum, sed in suis officinis, et tabernis Christianæ uitæ rationes has operarijs, insistoribusue suis constituent.

HAS domesticæ institutionis regulas Parochus per annum aliquando, prout e re esse uiderit, frequenti populo explicet: tum sæpiissime, et publicis sermonibus, et priuatis colloquijs, patres familias parochiæ suæ incolas, id moneat atque hortetur, ut quæ eorum propria officia sunt, et munera, in familie institutione ea præstare uelint paternæ curæ studio.

Quod cohortationis officium, etiam concionatores, et confessarij Sacerdotes quam frequentissime, prout opportunum esse censuerint, charitatis zelo præstent.

PAROCCHVS præterea, ubi aliquando in artificum, mercatorumue officinis, quæ intra fines parochiæ suæ sunt, ab operarijs, alijsue, qui illic artem exercent, aliquid committi intellexerit, quod deprauatæ, dissolutæq. disciplinæ sit, quod offensio-

nem

nem in parochia præbeat, quodq. a Christianæ institutionis moribus alienum, id officinarum dominos admoneat, ut quicquid illis locis corruptelarum est, inde eripiatur.

V. *N*A omnium optima indigentie nostræ interpres, et conciliatrix eorum, quæ necessaria, tum ad animæ, tum ad corporis bona a Deo patre expetuntur, est oratio sancta. cuius studium, ut proprium fidelium est, sic necessarium, atq. omnino iussu diuino debitum: id cælestis magister, Christus Dominus exemplo docuit, uerbo præcepit, crebris cohortationibus monuit. Eo igitur studio fideles quo uehementius exardescerent, se seq. quotidie singuli certa hora colligentes, id quod Christianarum mentium est, uitæ a se illo die actæ rationes inspicerent, malæq. actæ pœnitentes, ardenti oratione ueniam præcarentur, et Deo gratias agerent de beneficijs, quæ acceperint: instituta est in hac prouincia orationis communis exercitatio: quæ ad Christianæ pietatis progressionem introducta, ut et perpetuo conseruetur, et augeatur item, id cum omni studio Episcopus curet, tum propositis spiritualis gratiæ muneribus, Sedis Apostolicæ benignitate, eius rei causa

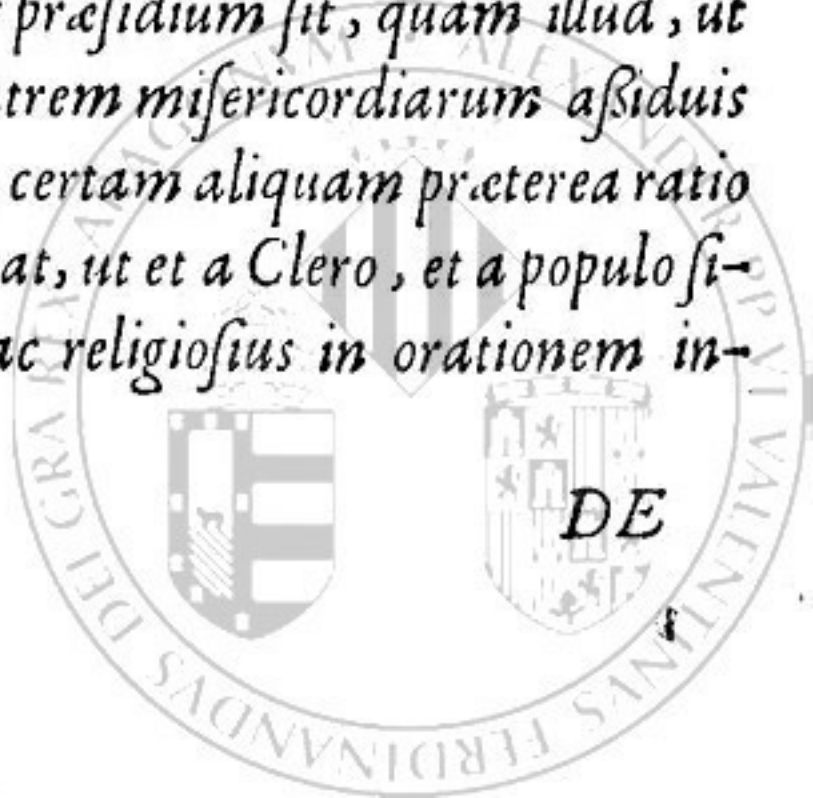
Bulla ed.
die 24.
Octob.
1572.

96

causa concessis . itaque a Parochis suis singulis sanctissimi D.N. Gregorij XIII. litteras de indulgentia , huius prouinciæ hominibus concessa , qui in orationis communis instituto se se exercuerint , ter in singulos annos de scripto, uel summarim pronunciarum iubeat , semel ineunte Aduentu, iterum Dominico die Quadragesimæ primo , tum solenni die Pentecostes .

Episcopus præterea pro temporum ratione certam horam statuatur, quæ datis huius rei causa campanarum signis patresfamilias suæ quisque domi , una cum reliqua familia certo loco ad orandum conueniant . Ut autem , qui in eo precandi instituto se exercuerint , Indulgentiæ concessæ donum consequantur, diem itidem Dominicum Quadragesimæ, proxime præcedentem, is constituatur, quo illi confessi omnes simul sacram Eucharistiam sumant .

Imminentibus uero calamitatibus , quo tempore cum nullum certius præsidium sit , quam illud , ut fideles ad Deum patrem misericordiarum assiduis precibus confugiant, certam aliquam præterea rationem is diligenter ineatur, ut et a Clero , et a populo sine intermissione , ac religiosius in orationem incumbatur .

97

DE IIS, QUAE AD EPISCOPALE
FORVM PERTINENT.

EPISCOPVS anni spatio ad summum, fori sui iudicijs, causis, et iudicibus, aduocatis, procuratoribus, notarijs, et ministris quibuscunque, etiam infimis, quibus in rebus opus fuerit, certas constituat leges, ad urbis, diœcesisq. sue usum accommodatas. Illiq. omnibus certam etiam taxam præscribat, quam pro sui, uel operis, uel officij, uel laboris mercede, proq. causarum, et iudiciorum ratione exigere ab unoquoque liceat. Quæ fori præsriptæ leges, atque taxæ, in cancellariâ publice propositæ semper sint, ut notæ sint, et per- uulgatæ omnibus.

CAUSÆ, quæ decem aureorum nummum summam non excedunt, summarie, simpliciter, ac de plano, sola re iueritate perspecta, sine forma iudicij cognoscantur, id quod ab huius prouinciæ Episcopis agi licet ex facultate a Pio Quinto, Pontifice Maximo, eisdem Episcopis concessa.

NULLVM neque munus, neque donum, neque
N
cuiusuis

cuiusvis generis xenia, ne esculenta quidem, poculentaue Vicarij ab ijs accipiant, qui coram eis causas uel habent, uel agunt.

Ne pecunie item quisquam Ordinarius, Delegatusue Iudex accipiat pro recognitione, aut, ut uocant, uisione scripturarum ad causas, quae apud se aguntur, pertinentium.

PRO singulis litteris dimissorijs, uel pro suscipiendis pluribus, omnibusue minoribus, uel etiam maioribus ordinibus concedentur; itemque pro singulis litteris, quibus Notarius testatum faciat, plures, omnesue ordines alicui collatos esse, decimam partem aurei nummi tantum ad summum a Cancellario accipi liceat; ac si e. e. litterae de uno tantum ordine suscipiendo, uel suscepto essent datae; Idque si modo nullum ei salarium pro officij sui munere exercendo constitutum sit; neque ad Episcopum ex Notarij commodis aliquid emolumenti ex eisdem ordinum collationibus, litterisue dimissorijs, directe, uel indirecte peruenire possit, alioqui gratis omnia dentur, ut est Tridentino Concilio sancitum.

ACTA omnia Notarij in codicem, non in pagellas referantur.

referant, quamuis eas cordula infigant: idq. presentent, mense saltem, postquã rogati illa consecerint.

CERTVS in Archiuio Episcopali locus constituitur; ubi causarum, ac iudiciorum codices, instrumenta, acta, scriptaue alia, a Cancellario, et Notarijs fori Episcopalis, ad ipsum forum pertinentia, singulis annis confecta, quotannis recondantur, ita ut inde, cum usus venerit, promi possit, quicquid in Ecclesiastico foro unquam agitatum erit.

Is certus Archiuij locus duabus clauibus claudatur; quarum unam Episcopus, alteram eius Cancellarius habeat.

Notario autem instrumentorum, quæ confecit, exemplum, idq. sumptibus suis habere, aut retinere liceat.

Si Cancellarius, Notariusue aliquis decesserit; uel ab officio se abdicarit, amotusue sit, quæcunque ille, uel instrumenta, uel scripta, uel acta eiusmodi confecit, statim Episcopi iussu in eundem locum deferantur: Quod si processus alicuius cause nondum sit completus, et causam, ob quam confectus est, partes prosequantur, eius in Archiuium delatio deferri poterit, quo ad causa sit peracta.

EX ARCHIVII tabellis, exemplaribusque, si quæ unquam acta, aut instrumenta, quæ Notarij manu, signoq. munita, fidem faciant, exscribi contigerit; is, qui rogatus Notarius illa confecit, si vivit, ut operis sui emolumenta consequatur, eorum exemplum, modo edileat, ipse conficiat, si præsens est: si vero abest, id servetur, quod iure cautum est: sin autem obiit, id Episcopalis Cancellarius præstet: mercedem autem inde capiant notarij heredes, nisi aliter inter Episcopum, et notarios conveniatur.

TESTIVM dicta, et attestations, in causis civilibus ne scribantur ab alio, quam ab ipso cause Notario, siue actuario, vel ab alio eius nomine. Quæ attestations ipsi Notario cause, siue actuario consignentur, et asserventur, ut post in Archivio una cum toto processu recondantur, ubi custodiuntur aliorum actorum monumenta.

Idem decernitur de instrumentis, actisue dictæ cause, quibus decretum iudicis adscribi contigerit.

In alijs vero omnibus, quibus auctoritas, decretumve Episcopi sit interponendum, Cancellarius tantum Notarius adhibeatur.

Vicarius

VICARIUS Foraneus, atque alij, quibus Episcopus, processum aliquem, aliunde, seruata iuris formula, cognoscendum, agendumue mandauerit, si in processu consiciendo, Notarium non habent, quem adhibeant, duos sibi morum, uitaeq. integritate homines, qui acta conscribant, ad praescriptam iuris formam asciscant. Lisq. mercedis taxa maior ea ne sit, quae Notarijs fori praescripta est, sed aut equalis, aut minor. non illius loci ratione.

PROCURATOR, qui causam iniquam in foro Ecclesiastico sciens defenderit: quiue quicquam negauerit, quod uerum scierit, fori Ecclesiastici auditorio, adituue interdicator, nisi is legitime se purgarit. Qui praeterea in publico concubinato, aut adulterio uiuunt, alijq. publice criminosi, a foro Episcopali ita arceantur, ut nec Notarij, nec Procuratoris, nec Aduocati officium, ne in ullo quidem causarum genere, gerant. Inferiores quoque ministri in Christianae uitae officijs contineantur: curentq. Episcopi, ut a ganeis, a Meretricibus, a ludo cuiusuis generis, ab improbatis quaestibus abstineant: ne blasphemii sint, nec uitae moribus reprehendendis. S. quos deliquisse, compertum erit, in eos animaduertatur.

Quo-

QUOT ANNIS fori sui tribunal Episcopus uisitet; inquiretq. an præscripta fori ratio, an præfinita taxa seruetur: tum præterea, an si quæ corruptelæ, si quæue abusus irrepperint; an si quid deniq. uel institui, uel emendari, oporteat: idq. sollicitè in primis curet, ut eripiantur abusus, tum restituantur quæcunque ad rectam iudiciorum formam attinent:

EPISCOPUS non solum non certos homines, ut primum a nobis constitutum est, sed etiam ipse aliquando in anno carcerem uisitet: in eoq. inclusos paternæ charitate consoletur, pieq. in Domino adhortetur.

Videat item, ut eis ad corporis sustentationem, et ad iustum patrocinium non desit quicquam; tum in primis non libri spiritualis lectio, non crebræ religiosorum hominum cohortationes, tum ne denique aliquid ad animæ salutem.

Curet etiam, ut qui in liberiori custodia sunt, festis saltem, et Dominicis diebus Missæ sacrum audiant, aliquo, ubi fieri potest, ex ædificato prope carcerem sacello, tum doctrinæ christianæ rudimentis instruantur. Idq. officium ijs præterea præstetur, qui in laicalis fori liberiori carcere sunt.

Vt

Vt omnes in Pascha confessi, sacram Eucharistiam pie, et salutariter sumant. Quod ut die Natali Domini, et alijs anniuersarijs redemptionis nostræ solennitatibus, indiētisq. publice Iubileis, ac Indulgentijs, faciant, eosdem cohortetur.

DE PILLORVM, Viduarum, et egentium hominum cura, Episcopo, communi omnium parenti, sacrosanctis canonum legibus, potissimum commendata, et commissa, negligi non debet: ne si Ædantur, uociferentur, ad Dominum, qui exaudiet clamorem eorum. quamobrem pro sui muneris officio Episcopus aliquē constituat Ecclesiasticum, uel alium pium hominem, christianæ charitatis operibus, atq. officijs deditum, qui misericordiæ uiscera indutus, id generis hominum patrociniū in omni causa suscipiat. Quod si aliqui iam huic pio operi præfecti sint, id agat Episcopus, ut ij munus sibi creditum exequantur quam diligentissime.

EPISCOPVS in urbe sua uiros aliquos, auctoritate præstantes, spiritualis uitæ studiosos deligat, quorum adumento, et opera uti possit, et in ij. cognoscendis, quæ ad Ciuitatis, diocesisq. suæ morum

rum institutionem pertinent, et in adiuuandis christianarum uirtutum exercitationibus, et in alijs denique, quibus populi sibi commissi progressio fiat ad sancte agendi studium.

SUMMORVM Pontificum constitutionibus promulgandis hac ratio seruetur, ut, si earum peruulgationi præfinitus in illis est modus, is adhibeatur; si uero nullus, ad peruulgationem satis sit affixio, quæ, ut moris est, fiat certis publicis locis. Cuius affixionis, et peruulgationis relatio, testificatioq. ab eo, qui affixerit, fiat Cancellario fori Episcopalis, cuius sit illam in librum referre.

EPISCOPVS, id quod uel ab initio nascentis Ecclesie institutum fuit, ut rerum Episcopali studio curaq. gestarum monimenta existerent, conquiri diligentissime curet, tum singulorum Episcoporum, qui præcesserunt, nomina, genus, et pastorales eorundem actiones. Quæ omnia litteris consignari, ordineq. conscripta, in librum certum referri curet, ut eorum memoria conseruetur, et quæ ab ijsdem, uel a clero, uel instituta sunt ad aliquam Ecclesiasticæ discipline normam, perpetuo usui esse possint, atque ad-
iumento

iumento in illa Ecclesia bene gerenda.

QUAEDAM, QVAE AD SODALITATES
PERTINENT.

MULTA mala existunt ex praetermisso, et ualde his temporibus neglecto, fraternae correctionis officio debito, ac necessario. quamobrem curent Episcopi, in sua quisque non solum urbe, sed in diœcesi etiam, aliquam hominum, qui moribus, uitaeq. innocentia grauiores sint, Sodalitatem constituere, quæ in hoc fraternae correctionis officium Christiana charitate incumbat: aut hoc ipsum officij munus alteri sodalitati adscribi studeant, quæ id recte præstare possit.

Cui Sodalitati certas fraterne corrigendi regulas præscribant, studio, et opera probatorum Theologorum.

QUO maior in dies ad Christianae pietatis studium progressus sit fidelium; id curet Episcopus, ut cum disciplinatorum pœnitentiumq. Sodalitates, aliasq. eiusmodi frequentes instituat; tum institutas omni pastoralis studio adiuuet, et ad conseruandas illas disciplinae, ac pœnitentiae rationes, et ad alias

alias excitandas spiritualium uirtutum progressionem. Id quo facilius fiat, ardentiori q. studio; quotannis aliquando, prout e re esse uiderit, litteras promulgari iubeat, quibus Sanctissimus D. N. Gregorius XIII. preclarum spiritualis Indulgentie donum liberaliter in domino illis concessit, qui ijs sodalitatibus adscripti, sibi flagella, disciplinamq. certis statutis diebus adhibuerint.

Prescribat item diem certum, quo in singulos annos illarum sodalitatum homines, qui in urbe sunt, uno loco omnes; qui in diocesi, omnes item suo quique in Oppido, locoue in unum conuenientes, primum contriti, et confessi sacram Eucharistiam sumant, tum solennem processionem agant, perpetua grataq. memoria prosequentes concessi sibi, spiritualis doni, gratiam.

QUAEDAM, QVAE AD MONIALES,
ET ALIOS REGVLARES
PERTINENT.

Bulla edita die tertio calē Ianuarij 1572.

QVOD Sanctissimus D. N. Gregorius XIII. de monialibus sancit, id Episcopus exequatur quā diligentissime; praesertim quod de certo earum numero constituendo decreuit, quod

de

de eleemosynis præstandis, quod de ostiolo obstruendo, quo aditus e Monasterio patet ad exteriorem Ecclesiam; quod de clausura ab eisdem non uiolanda; et a conuersis etiam seruanda, præscripsit.

Idq. omne efficiat omnino, ut executionem habeat, cum in Monasterijs, quorum curam gerit, tum in illis Regularium curationi commissis; idq. eiusdem constitutionis auctoritate.

- Si quæ autem Moniales, conuersæue non ijs paruerint, quæ eadem sanctione de clausura statuta sunt; pœna uiolatæ clausuræ plectantur.

QUÆ monialium Monasteria, extra urbis, aut oppidimœnia sita, Episcopus Tridentini decreti auctoritate, in urbem, uel oppida, quæ frequentiora, et tuta sint, transferri oportere, aut expedire censuerit: ne ea in Ecclesias seculares transferat, ubi animarum cura geritur.

PVELLÆ, quæ regularem habitum induere uoluerint, ne eo habitu induantur, antequam confirmationis Sacramentum susceperint; si facultas sit breui illud suscipiendi.

QUÏ ordinarius confessor, in aliquo monialium
 O 2 Mona-

Monasterio constitutus aliquando fuerit, ne idem ad earum confessiones extraordinarie audiendas mittatur; si modo non aliter quandoque Episcopus censuerit.

CONFESSARIUM monialium ab eis, aut singulis, aut uniuersis, aut ab earum Præfæta, ne Monasterij quidem nomine, quidquam, etiam minimum, dono accipiant: nisi, si quid eis annuæ certæ portionis Episcopi iussu datur ad uitæ sustentationem.

Bulla edita die 24
Octob.
1566.

CONSTITVTIO illa, qua a Pio Quinto, summo Pontifice, interdictum est, omnes cuiusuis ordinis Mulieres, etiam generis splendore, aut dignitate illustres, Monasteria ingredi, quotannis semel, atque adeo sæpius, certis festis diebus, arbitrio Episcopi, promulgetur.

QVAE GENERATIM AD HAEC
DECRETA, ET AD ALIA
PERTINENT.

QVAECVNQVE uel ad Cleri, uel ad populi conformandos mores, ad Ecclesiasticamq. omnem disciplinam retinendam prouinciali-

cialibus, aut diæcesanis synodis a nobis, aut a Coepiscopis nostris sancita sunt, ex illis eo uberior, Deo iuuante, fructus existet, quo sæpius uel promulgatione, uel certo lectionis studio inculcata, ijs notiora fient, a quibus illa, et sciri, et animo comprehendis, req. ipsa præstari oportet.

Episcopus igitur, præter alia, quæ hoc de genere alias decreta sunt, et Canonicis, et Parochis, et reliquis Clericis certum tempus statuatur, quo omnia, quæcunque ijs prouincialibus, diæcesanisq. decretis de ijs constituta sunt, illis legantur; ita ut quæ decretorum partes ad canonicam disciplinam pertinent, Canonici; et quæ causa sua constitutiones latæ sunt, Parochi; et Clerici itidem, et ij omnes, quæ ad uniuersum Clerum spectant, illas, lectione repetita, animo comprehendentes, præscriptas munerum suorum partes singuli studiosius exequantur. Si quis autem eorum aliquando Episcopi iussu interrogatus, illas per negligentiam, aliamue culpam ignorarit, pro eius culpæ, et personæ ratione illum Episcopus corripiat, aut aliàs præterea cum eodem agat. In Seminario quoque itidem seruetur; ut earum uel institutis, uel monitis, uel præceptis Clerici informantur.

Que-

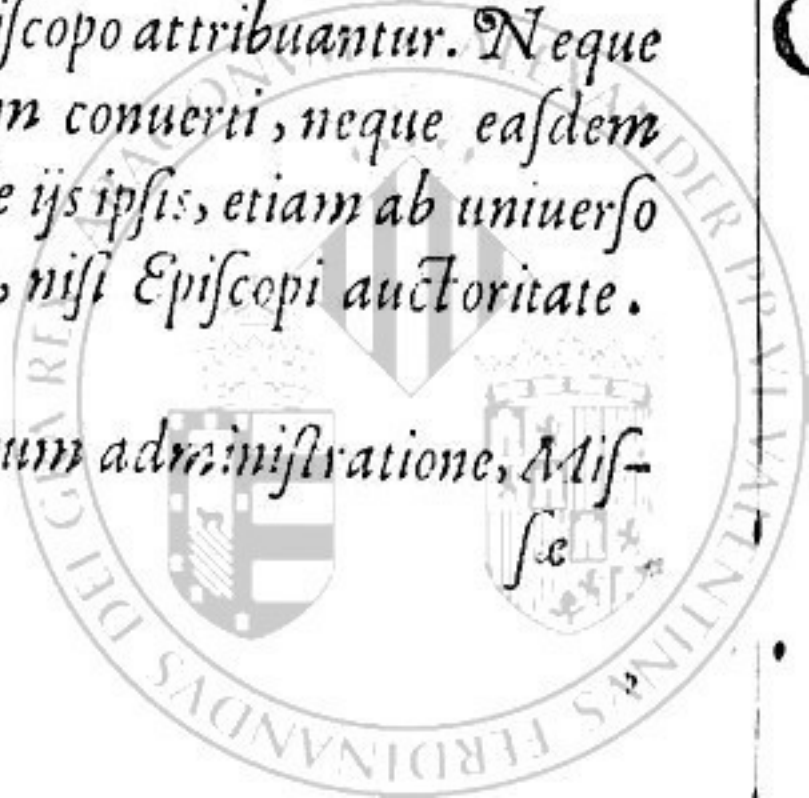

Quæ uero decretorum partes ad Laicos attinent, illas summam uulgaris sermone expressas, et certis anni temporibus distributas, prout usu uenerit, a Parochis denunciari iubeat; quo sæpius inculcata, seruentur diligentius.

Q*UIBUS Prouincialium nostrorum Conciliorum est aliquis adscriptus dies, quo uel summorum Pontificum sanctiones, uel Tridentinas, prouincialesue constitutiones promulgari iussum est; illis decretis certum præscriptum diem ad eam promulgationem mutari ab Episcopo liceat, certumque alium constitui: quo die, singulis annis in sua diœcesi id opportunius præstari posse censeat.*

Q*UIBUS in decretis mulctæ ijs nominatim constitutæ sunt, qui dignitates, aut canonicatus obtinent, nec certis locis attributæ, usui Sacristiæ, aut Fabricæ illorum Ecclesiæ ab Episcopo attribuantur. Neque uero eas ad alium usum conuertere, neque easdem remitti, nec præterea de ijs ipsis, etiam ab uniuerso Capitulo transigi liceat, nisi Episcopi auctoritate.*

Q*UOD de sacramentorum administratione, Mis-*

se celebratione, diuinorumq. officiorum modo, et ratione, in hac synodo decreuimus; id neque ad Mediolanensem Ecclesiam, quæ Sancti Ambrosii præscripto, et instituto, proprios ritus, et ceremonias habet, neque ad ceteras, quæcunque eodem iure, ac modo ex antiquissimo tempore sacra facere consueuerunt, in ijs, quæ eius institutis, ritibus, et ceremonijs expresse aduersantur, pertinere uolumus.

• Ceteris uero, et Mediolanensis Ecclesia, et quæ eiusdem ritibus uiuentur, æque teneantur, atque alie, quæ in prouincia nostra sunt Ecclesie.

SI IN his decretis, ante alteram Mediolanensis prouinciæ synodum, ulla difficultas orta erit, eius, et omnium, quæ eisdem decretis continentur, interpretationem, et explicationem nobis reseruamus, salua semper Sedis Apostolicæ auctoritate.

QUAMCUNQUE facultatem, ex decretis in hac tertia prouinciali synodo Mediolanensi a nobis editis, habent Episcopi; eam, ipsos per suos Vicarios generales exequi posse uolumus; nisi in ijs, quæ proprie ad ordinem Episcopalem pertineant; aut in quibus Vicarij a sacris canonibus, aut a Concilio Tridentino

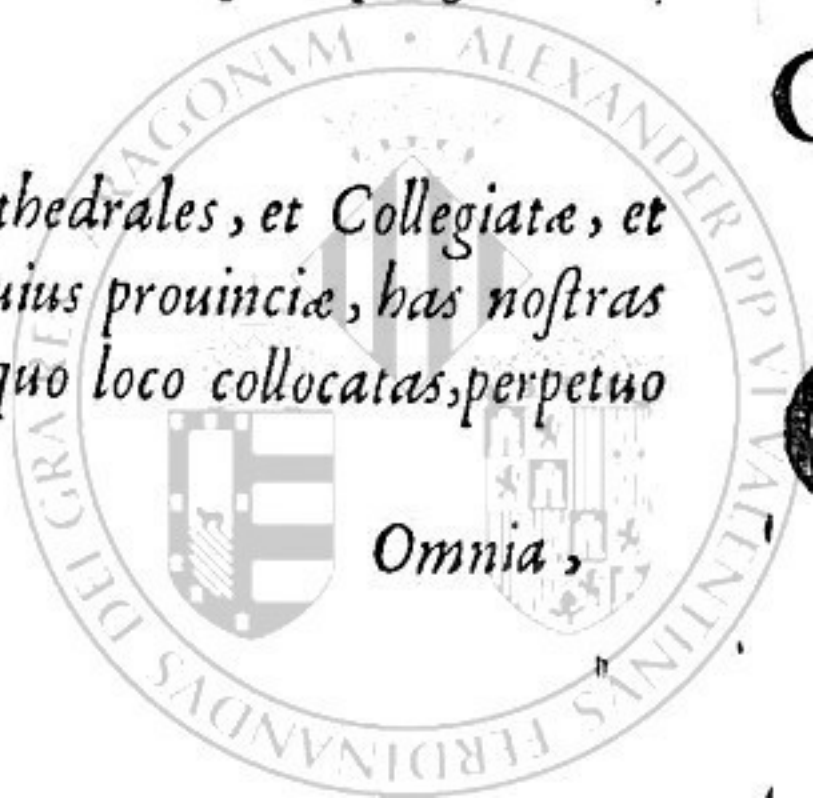
Tridentino, uel a nobis expresse exclusi sunt.

V*T NEMINI, eorum, quæ in hac tertia pro-
uinciali nostra synodo a nobis decreta sunt; ignoran-
tiam excusare liceat; edicimus, ut ex quo primum
die edita, in ualuis Metropolitana Ecclesiæ pro-
posita fuerint, ad duos menses omnes se, et his de-
cretis, et si contra fecerint, pænis, quæ eis continen-
tur, teneri intelligant. Ab eo etiam affixionis die
eorum decretorum temporis initium iudicandum de-
cernimus, quibus aliquid intra certum tempus præ-
stari iubemus.*

V*NVS QVISQVE præterea Episcopus ea omnia,
et singula in proxima diocesana synodo legi, ac re-
citari iubebit: Et si ita expedirec ensuerit, suæ quo-
que Cathedralis Ecclesiæ ualuis proponi: quo stu-
diosius omnium animis eorum præcepta fixa in-
hereant.*

S*INGVLÆ etiam Cathedrales, et Collegiatae, et
parochiales Ecclesiæ huius prouinciæ, has nostras
constituciones certo aliquo loco collocatas, perpetuo
asseruent.*

Omnia,

O *M*NIA, et singula, quæ a nobis in hac tertia
 prouinciali synodo decreta, acta q. sunt, qua debe-
 mus obedientia, ac reuerentia, auctoritati, ac iudi-
 cio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, omnium Ecclesia-
 rum Matris, et magistræ semper emendanda, et
 corrigenda subijcimus.

QUIA nonnulla a summo Romano Pontifice, et
 publica totius prouinciæ Mediolanensis, et priuatæ
 singularum Ecclesiarum utilitatis causa petenda
 sunt; decernimus, ut quicquid ab eius Sanctitate
 communibus nostris, et, qui adsunt, Coepiscoporum
 litteris postulabitur, id huius synodi nomine, et au-
 thoritate ita factum intelligatur, perinde ac si in
 sessione publice postulatum esset.

**INDICTIO FUTURI CONCILII
 PROVINCIALIS QUARTI.**

CAROLVS miseratione diuina tit. S. Praxedis
 S.R.E. Presbyter Cardinalis, Borromæus nuncu-
 patus, sanctæq. Mediolan. Ecclesiæ Archiepiscopus.

O MNIBVS et singulis Reuerendissimis do-
 minis Episcopis, qui hic ad sunt, et synodo

P

Pro-

Prouinciali Mediolanensi, quacunque ratione inter-
 resse debēt, omnibusq. itē Capitulis, et Ecclesiarū (a-
 thedralium Procuratoribus, qui præsentes inter sunt,
 indicimus, significamus, denunciamus, et intima-
 mus proximam sequentem synodum Prouincia-
 lem Mediolanensem quartā, Deo omnipotente au-
 ctore, et ad eius laudem, hac eadem in Vrbe, hoc
 ipso loco, anno 1576. die decimo mensis Maij, qui
 dies erit feria quinta Dominicæ secundæ post Re-
 surrectionem D. N. Iesu Christi, mandam, et
 celebrandam esse. Quamobrem eos omnes, et sin-
 gulos Reuerendiss. dominos Episcopos, qui hic præs-
 sentes adsunt, monemus; Procuratores uero Eccle-
 siarum Cathedralium inuitamus, ut eo die ad syno-
 dum prouincialem quartam, iuuante Deo, Medio-
 lani celebrandam, constituto, hic omnino intersint;
 nisi diem celebrationis ipsius synodi aliqua ex
 causa a nobis prorogatum fuisse nostris ad eos datis
 literis intellexerint. Quod si ipsorum Reuerendissimo-
 rum Episcoporum nostrorum aliquis legitimo tunc
 detentus erit impedimento, nuntium ad se excusan-
 dum, atque ad id impedimentum probandum ad
 nos mittat, cui etiam facultas ab ipso detur; ea om-
 nia, et singula nomine suo, et Ecclesie sue recipi-
 endi.

endi, quæ Spiritu sancto duce, in ipsa synhodo a nobis de Concilio, et assensu Reuerendissimorum Episcoporum nostrorum decernentur aut constituentur.

L A V S D E O .

P 2

C

B

CONSTITVTIONES ALIQVAE

SVM MORVM PONTIFICVM,

QVARVM MENTIO SVPRAFIT LOCIS SVIS.

BREVE QVO S. D. N. PIVS PAPA V.

hortatur locorum ordinarios, ut in suis ciuitatibus, et dioccesibus Ecclesias seu loca alia, in quibus pueri in Doctrina Christiana erudiri debeant, deputent cum facultate Christianifidelium Confraternitates in Ecclesijs seu locis huiusmodi erigendi, ac Indulgentia pro Confratribus, et pueros docentibus.

PIVS PAPA V.

DE PERPETVAM REI MEMORIAM.

Ex debito pastoralis officij, nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissi, ad ea libenter intendimus, per quae diuinus cultus fideliumq. deuotio ubiq. suscipiat incrementum, ac ipsos fideles ad id indulgentijs, remissionibus inuitamus, ut Christianifideles ipsi per temporalia, quae egerint, consequi valeant praemia saelicitatis aeternae. Nos igitur attendentes quod infantes et pueri bonis moribus, et exercitijs educati, quasi semper vitam pudicam, honestam, et exemplarem, ac aliquando sanctam agunt, e conuerso autem qui parentum carentia, seu paupertate, aut incuria, uel ignauia non sic educati persaepe ducuntur in exitium, et quod peius est, secum ducunt plures in interitum. unde si diligenter educati, et in doctrina Christiana instructi fuerint, a vitijs, et multis alijs erroribus retrahentur. Considerantes etiam, prout ex fide dignis relatibus intelleximus, quod nonnulli approbate uita Christianifideles, charitate omnium suprema uirtute, circa hoc tam pium, tanq. Reipublicae saluberimum opus accersiti, in singulis festiuitatibus et Dominicis diebus in diuersis Ecclesijs, et locis hoc opus sanctissimum amplexi sunt, et ibi eosdem infantes, et pueros ac alias miserabiles personas Christiane ueritatis ignaras congregari faci-

faciunt, et eos bonis moribus, et sana doctrina instruunt, ac diligenter in uia mandatorum Domini dirigunt, ex quo salutiferi fructus hactenus prouenerunt, et in dies magis auxiliante Domino prouenire speramus. Et quod si ad hoc opus sanctissimum ubiq. locorum exercendum præfatos Christifideles paternis fauoribus, et indulgentiarum muneribus inuitaremus, procul dubio non solum eorundem infantum, et puerorum, ac personarum aliarum salutem consuleretur, uerum etiam deuotio Christifidelium omnium ad præfatum opus amplectendum multo magis augetur. Cupientes igitur tam pio tamque laudabili operi uiribus totis fauere, et animas lucrifacere creatori, ex certa nostra scientia uniuersos, et singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, cæcæ Prælatos, et locorum quorumcunq. ordinarios, ubilibet constitutos præfatos, et futuros rogamus, et hortamur attente, eis ac eorum in spiritualibus, et temporalibus Vicarijs seu officialibus generalibus per Apostolica scripta mandantes, quatenus hoc opus sanctissimum toto pectore amplectentes, aliquas Ecclesias in suis Ciuitatibus, et diocesis respectiue seu loca honesta, in quibus præfati infantes, et pueri ad audiendum doctrinam Christianam conuenire possint, deputent; et uiros ad id idoneos uita, et moribus approbatos, qui diebus saltem Dominicis eosdem infantes, et pueros ac alias personas diuinæ legis expertes in articulis fidei, et præceptis sanctæ matris Ecclesiæ instruant, confirmant, et eligant; atq. tot societates, seu confraternitates quot ad hoc tam sanctissimum opus exercendum eis opportune uidebuntur, inibi auctoritate nostra erigant, et instituant. Nos enim ut promptius, et alacrius ad hanc curam subeundam omnes Christifideles alliciantur, et eo libentius curam ipsam suscipiant, quo ex hoc dono caelestis gratiæ conspexerint se uberrius refectos, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, Omnibus, et singulis utriusq. sexus Christifidelibus uere penitentibus, et confessis, seu Statutis a iure temporibus firmam confitendi propositum habentibus, qui in aliqua dictarum Societa-

tum seu Confraternitatum, ubilibet constitutarum, intraverint, et ascripti fuerint, illis videlicet tam qui alios docuerint, quam qui alijs in articulis fidei, et preceptis Ecclesie huiusmodi instructi fuerint, quotiescumq. in prefato sanctissimo exercitio se occupauerint, quadraginta dies de ieiunijs eis penitentes auctoritate apostolica tenore presentium misericorditer in domino relaxamus, presentibus perpetuis futuris temporibus ualituris. Caterum quia difficile foret presentes litteras ad singula quæq. loca in quibus de eis fides forsani facienda foret, deferri, uolumus quod ipsarum transumptis, manu publici Notarij subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis in iudicio, et extra, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, aut presentibus adhiberetur, si forent exhibite uel ostensæ. Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris Die VI. Octobris. M. D. LXXII.

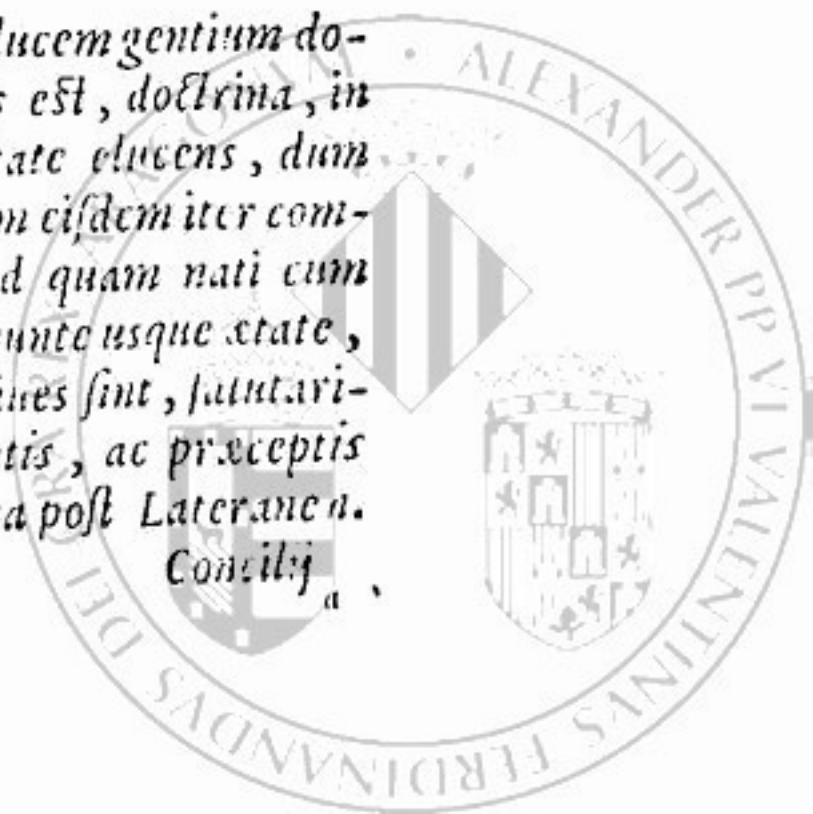
Pontificatus nostri anno secundo.

Cæ. Glorierius.

CONCESSIO INDULGENTIARUM
 Sanctissimi D. N. D. Gregorij Papæ XIII. omnibus, et singulis utriusq. sexus Christi fidelibus Ciuitatis, vicecessis, et Prouinciæ Mediolanensis, qui alicui doctrinæ Christianæ Sodalitati se adscripserint, ut debitam in ea opera præstent.

Gregorius Papa XIII. ad perpetuam rei memoriam.

IESU CHRISTI Redemptoris, qui in lucem gentium doctor institutæ a benignissimo Patre Deo datus est, doctrina, in diuinis illis uirtutibus, fide, spe, et charitate elucens, dum hominum mentes in terris instruit, certissimum eisdem iter monstrat ad cælestem, et æternam uitam: ad quam nati cum sint fideles, diligenti cura opus est, ut ab ineunte usque ætate, cum præsertim sensus hominis ad uitia proclines sint, salutari- bus illis fidei, doctrinæq. christianæ institutis, ac preceptis imbuantur, atque conformentur. Quo circa post Lateranen-
 Concilij

Concilij ea de re decretum nuper Tridentina sancta Synodus id pie statuit, ut saltem Dominicis, et alijs festis diebus in singulis parochijs Christiane fidei rudimenta pueris tradantur, ijdemque ad obedientiam Deo, et parentibus præstandam, accurate erudiantur: cumq. Episcoporum in primis sit uidere, ne, cum paruuli petant panem, desit, qui frangat eis, illius rei exequendæ curam Pastoralis eorum uigilantiæ magnopere commendauit; censurisq. Ecclesiasticis per eos, si opus sit, agi contra illos uoluit, qui hoc, quod deberent, officium non præstiterint. Itaque saluberrimo hoc decreto incitatus, et Ecclesiasticæ disciplinæ zelo incensus, Dilectus filius noster, Carolus Borromeus, tituli Sanctæ Praxedis, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ præsbyter Cardinalis, Archiepiscopus Mediolani iam cum, sicut accepimus, priori suo prouinciali Concilio iua cum suæ prouinciæ Episcopis aliquid hac ipsa de re ex Tridentini eiusdem Synodi auctoritate constituerit; altero suo Prouinciali Concilio, quo diligentius et utilius Parochi in illud suum tradendæ doctrinæ munus incumberent, aliorum opera adiuti, piorum hominum sodalitates, eo nomine in sua, et in quibusdam alijs Prouinciæ Mediolanensis Ecclesijs iam pridem institutas, ac uehementius ibidem Pastoralibus Studijs excitatas, in reliquis singulis eiusdem Prouinciæ urbibus, uicis, ac locis de Prouincialium Episcoporum consilio, et assensu constitui decreuit. Nos igitur, qui pro officij nostri munere uehementer hoc optamus, ut Christianifideles semper, tum maxime festis diebus in ijs Studijs, atque exercitationibus uersentur, quæ ad excitandam pietatem, ad informandos mores, ad procurandam æternam uitam pertinent, primum quidem ipsius Caroli Cardinalis, et Venerabilium fratrum nostrorum Prouinciæ Mediolanensis Episcoporum diligentiam, sollicitudinemq. Pastoralem plurimum in Domino laudamus: deinde cum cupiamus, ut, quæ Deo auctore pie sancteque institutæ sunt, et propagatæ illo nomine sodalitates, eæ in dies magis, adiutrice diuina gratia, ad Christi Domini gloriam, et animarum salutem augeantur; uniuersis eas sodalitates in Ciuitate, Diœcesi, et Prouincia eadem Mediolanensi,

iam

iam institutas, et in posterum instituendas, tum singulos utriusque sexus in illis adscriptos, adscribendosue specialibus fauoribus, et spiritualibus gratijs complecti uoluimus. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, et singulis Christifidelibus, uiris, et fœminis, qui, quæue in eadem, et Vrbe, et Diœcesi, et Prouincia Mediolani alicui doctrinæ Christianæ sodalitati se adscripserint, ut debitam in ea operam præstent, eis uere pœnitentibus, et confessis annos decem, et totidem quadragenas, cum uero iidem in officio suo perseuerantes, confessi, et contriti, Domini corpus sumpserint, illis alios decem, et quadragenas totidem, quoties autem in doctrinæ Christianæ scholis fuerint, centum dies de iniunctis pœnitentijs, uel alias quomodolibet debitis misericorditer in Domino relaxamus; ac præterea cum iidem certo die, quem unum in anno idem Cardinalis Archiepiscopus, eiusue pro tempore successor, aut alibi in Prouincia Episcopus, in sua quisque Ecclesia præscripserit, sacram Communionem sumpserint, plenariam omnium, singulorumq. peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem, ac plenariam item eisdem in mortis articulo constitutis, sanctum Iesu nomen ter inuocantibus, uel orationem Dominicam, Salutationemq. Angelicam semel recitantibus, etiam misericorditer in Domino concedimus atque elargimur his litteris, quas sub quibusuis similibus, uel dissimilibus Indulgentiarum reuocationibus, suspensionibus, uel derogationibus per nos seu Sedem Apostolicam, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis clausulis, et decretis, pro tempore editis, et edendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, et quotiens illa edentur, in pristino statu esse et censi, atque eisdem Christifidelibus perpetuo suffragari debere decernimus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annullo Piscatoris die 30. Octobris 1572. Pontificatus Nostri Anno Primo.

C. e. G. orierius

Q

BILLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA
 Papæ Quarti. Super ordinatione, et promotione Doctorum,
 et aliorum cuiuscumque artis, et facultatis pro-
 fessorum decetero obseruanda.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI.
 Ad perpetuam rei memoriam.

IN SACROSANCTA Ecclie Petri Principis Apostolo-
 rum Cathedra, meritis licet imparibus, hisce procellosis mili-
 tantis Ecclesie tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet
 esse sollicitos, ut Domini gregem, curæ nostræ commissam, non
 solum ab apertis rapacium luporum undequaque caulis obstre-
 pentium insultibus, sed etiam a malignis pestiferarum
 vulpecularum domi latitantium insidijs, per prouidum pastora-
 lis officij ministerium, ipso Domino cooperante, præseruemus;
 ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus,
 ubilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Santissimi Patris
 oraculum, Timor Domini, sine quo uera Religio, et Catholice
 fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, et qui, uel
 in scientijs proficere, uel eas alios docere parant, supremum
 illum sapientiæ parentem, benignumq. largitorē deuoto sane fidei
 obsequio demereri, ueraq. sinceræ Religionis pietate sibi conci-
 liare debeant. Idcirco hæc Fidei puritatē scientijs, doctrinisq.
 quibuslibet tum tradēdis, tum addiscendis, tanquam necessariam
 basim, constituere; et ne simplicia nonnullorum adolescentium,
 res nouas audiendis cupidorum, ingenia in naufragos blandien-
 tium hæresim scopulos imprudenter impingant occurrere cupi-
 entes; Motu proprio, et ex certa scientia nostra, ac de Apo-
 stolicæ potestatis plenitudine; quod deinceps nullus Doctor,
 Magister, Regens, uel alius cuiuscumque artis, et facultatis
 professor, siue clericus, siue laicus, ac secularis, uel cuiusuis
 ordinis regularis sit, in quibusuis studiorum generalium Uni-
 uersitatibus, aut Gymnasijs publicis, aut alibi ordinariam, uel
 extraordinariam lectoris Cathedram assequi, uel iam obtentam
 retinere, seu aliter Theologiam, Canonicam, uel Civilem cen-
 suram,

suram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, uel alias
 liberales artes, in quibuscumque Ciuitatibus, Terris, Oppidis,
 ac locis, etiam in Ecclesiis, Monasterijs, aut Conuentibus Re-
 gularium quorumcumque publice, uel priuatim quoquomodo
 profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habe-
 re, uel exercere: neque doctores ipsi, aut Vniuersitatum, seu
 Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarij, uel alij superio-
 res, sed nec etiam Palatini Comites, aut alij particulares fa-
 cultatem eruditos uiros ad eosdem gradus promouendi, etiam
 a nobis, et Apostolica Sede, uel alias undecumque habentes,
 scholares, tam laicos quam clericos, et cuiusuis ordinis regula-
 res, uel alios quoscumque quantalibet eruditione praeditos, ad
 ullum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere, et
 admittere; Neque doctores, Magistri, et Scholares ad electio-
 nem alicuius in Rectorem, uel Cancellarium Vniuersitatis, aut
 Gymnasij procedere; Nec ipsi Scholares, uel alij quantumlibet
 docti, et alioqui habiles, gradus huiusmodi, uel eorum aliquem
 palam, uel priuatim recipere ualeant, nisi doctores uidelicet
 ac Regentes, Magistri, et alij professores iam ad cathedras, et
 lectiones recepti, in Italia infra tres, extra uero illam infra sex
 menses a die publicationis presentium computandos, reliqui
 uero ad cathedras et alias lectiones ibidem impostorum assu-
 mendi ante illorum receptionem in Rectoris, uel aliorum superio-
 rum; Eligendi autem in Rectores, uel Cancellarios ante illorum
 electionem, uel saltem admissionem in Ordinarij loci, uel eius
 in spiritualibus Vicarij; Ac promouendi Scholares; et alij pra-
 fati ante illorum promotionem in eiusdem Ordinarij, seu eius
 Vicarij, aut doctorum, aliorumue promouentium manibus,
 praeuio etiam processu, uel debita informatione, quantum eis
 sufficere uidebitur, super Religione, Fideq. Catholica, Recto-
 rum, Cancellariorum, doctorum, lectorum, et promouendo-
 rum eorundem per ipsos locorum Ordinarios, uel eorum Vica-
 rios rite facta precedente, eandem Catholicam fidem, uerbis,
 iuxta formam infra scriptam tenorem, conceptis palam, et solemniter
 profiteri teneantur; Et desuper instrumentum publicum con-
 fici,

fici, ac de processu, seu informatione, et fidei professione in
 Priuilegio Doctoratus, uel alterius gradus huiusmodi specialis,
 ac de uerbo ad uerbum mentio, et relatio fieri debeat, auctoritate
 Apostolica tenore presentium perpetuo statuimus, et ordina-
 mus: Ac omnibus et singulis earundem Vniuersitatum, et
 Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, et alijs superioribus,
 ac alias facultatem doctorandi habentibus, cuiuscumque sta-
 tus, gradus, ordinis, conditionis, et preeminentie fuerint,
 etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, uel maiori
 dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, uel alia,
 etiam Regia, et Imperiali auctoritate praeferant, ne quem
 in Vniuersitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, uel alijs locis sibi in
 spiritualibus, uel temporalibus sibi ^{subiiciant} alioq. cathedras,
 aut alias lectiones retinere, consequi, uel ad gradus promoueri
 respectiue patiantur, in uirtute sanctae obedientie, et sub inter-
 dicto ab ingressu Ecclesiae, quo ad antistites, quo uero ad in-
 feriores, sub excommunicationis latae sententiae, necnon priua-
 tionis omnium, et singulorum dignitatum, beneficiorum, of-
 ficiorum, et feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet
 obtentorum, et inhabilitatis ad illa, et alia in posterum ob-
 tinenda, eo ipso per contrasacientes incurrendis poenis distri-
 ctius inhibemus: Ac quascumque receptiones, promotiones,
 electiones, et admissiones absque processu, certa q. de Religio-
 ne, et Fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione sic, ut
 praefertur, precedente, pro tempore factas, nullas, inualidas,
 nulliusq. roboris, uel momenti esse, neque cuiquam in iudicio,
 uel extra suffragari posse, sicq. per quoscumque Iudices, et Com-
 missarios, quauis auctoritate surgentes, sublata eis, et eorum
 cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et
 auctoritate, iudicari, et dissolui debere, ac quidquid secus a
 quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter attempta-
 ri contigerit, irritum et inane decernimus. Non obstantibus
 constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Vniuersita-
 tum, et Gymnasiorum, ordinum, et locorum quoruncumque,
 etiam iuramento confirmatione Apostolica, uel quauis firmata-
 te alia

*te alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegijs quoque
 indultis, facultatibus, et litteris Apostolicis eisdem Vniuersi-
 tatibus, et Gymnasijs, ac Ordinibus, et locis, eorumq. Re-
 ctoribus, doctores, Superioribus, etiam in temporalibus
 Dominis, Comitibus Palatinis, et alijs etiam regularibus per-
 sonis præfatis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum
 quibusuis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsq. efficaciori-
 bus, etiã uim contractus inducentibus clausulis, irritantibusq.,
 et alijs decretis in genere, uel in specie, etiam per nos, ac Sedem
 præfatam, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine simili-
 bus, seu ad quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, Rerum
 publicarum, Ducum, et aliorum Principum instantiam, et alias
 quomodolibet concessis ac etiam pluries approbatis, et inno-
 uatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti dero-
 gatione de illis, eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, ex-
 pressa, et indiuidua, non autem per clausulas generales, idem
 importantes, mentio, seu queuis alia expressio habenda, aut
 aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum ue-
 riores tenores, ac si de uerbo ad uerbum infererentur, præsen-
 tibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, specialiter,
 et expresse, motu simili derogamus, contrarijs quibuscumque,
 Aut si aliquibus communiter, uel diuisim ab eadem sit Sede in-
 dultum, quod interdici, suspendi, uel excommunicari non pos-
 sint per litteras Apostolicas non facientes plenam, et expres-
 sam, ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem.
 Ne autem quispiam presentium ignorantiam prætere, uel
 excusationem allegare possit; sed ipsæ ad omnium notitiam de-
 ducantur; Volumus, et mandamus, quod eadem presentes in
 Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, et Cancellariæ nostræ
 ualuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris
 affixæ, copia illarum ibi dimissa, omnes in Italia intra tres,
 extra uero illam existentes intra sex menses proximos ab ea
 die affixionis computandos, perinde arctent, ac si illis perlon-
 naliter intimatæ fuissent. Forma autem dictæ professionis Fidei
 hæc est. EGO N. firma fide credo, et profiteor omnia, et sin-
 gula*

gula que continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, uidelicet. **C R E D O** in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cæli, et terræ, uisibilem omnium, et inuisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum. Et ex patre natum, ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero: Genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cælis. Et in carnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, et mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, dominum, et uiuificantem, qui ex patre, filioq. procedit. Qui cum patre, et filio simul adoratur, et conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam, et Apostolicam, Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et uitam uenturi sæculi. Amen. Apostolicas, et Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesie obseruationes, et constitutiones firmissime admitto, et amplector. Item sacram Scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, nisi iuxta unanimum consensum Patrum accipiam, et interpreta- bor. Profiteor quoque septem esse uere, et proprie sacramenta nouæ legis, a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, et Matrimonium; illaq. gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, et approbatos Ecclesie Catholice ritus in supradiCTORUM omnium sacramentorum solenni administratione recipio, et admitto.

Omnia

Omnia et singula, quæ de peccato originali, et de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, et declarata fuerunt, amplector, et recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo uerum, proprium, et propitiatorium sacrificium pro uiuis, et defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse uere, realiter, et substantialiter corpus, et sanguinem, una cum anima et diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fieriq. conuersionem totius substantiæ panis in corpus, et totius substantiæ uini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, uerumq. sacramentum sumi. Constantiter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentis fidelium suffragia uoluisse. Similiter et Sanctos, una cum Christo regnantes, uenerandos, atque invocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse uenerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Beiparis semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, et retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac uenerationem impartendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. usum Christiano populo maxime salutarem esse assero. Sanctam Catholicam, et Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem et magistram agnosco. Romanoq. Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, ueram obedientiam spondeo, ac iuro. Cetera item omnia a sacris Canonibus, et Occumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita et declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulq. contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, et reiectas, et anathematizatas, ego pariter damno, reicio, et anathematizo. Hanc ueram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in presentissimo profiteor, et ueraciter teneo, eandem integram, et immaculatam usque ad extremam uitæ spiritum constantissime Deo adiuuante retinere, et confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri,

teneri, doceri, et prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo. uoueo, ac iuro: sic me Deus adiuuet, et hæc sancta Dei Euangelia. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, inhibitionis, derogationis, uoluntatis, statuti, decreti, et mandati infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto. Idibus Nouembris. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Ca. Gloritrinus

S. D. N. PII PAPAE V. CONSTITUTIO,
 contra ostendentes statum, Res, et personas Officij
 Inquisitionis hæreticæ prauitatis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei,
 ad perpetuam rei memoriam.

SI de protegendis cæteris omnibus ecclesiæ ministris, quos in fidem et clientelam nostram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto maiore studio eam nos sollicitudinem capescere necesse est, ut qui in sacro Inquisitionis Hæreticæ prauitatis officio uersantur, sub tutela inuiolata auctoritatis huius sedis periculorum omnium expertes, queque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cum itaque eius generis impiorum uis quotidie magis inualescat, qui omnibus malis artibus prædictum officium subuertere, ministrosq. functionibus disturbare moliuntur, eo iam nos detrusit necessitas, ut nefariam, et scelestam illorum audaciam acerbioris castigationis uerbis reprimamus. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, ut quicumque siue priuatus, siue cuncta Ciuitas, siue populus, siue dominus, Comes, Marchio, Dux, uel totiore titulo illustris, quemuis ex Inquisitoribus,

bus, Aduocatis, Promotoribus, Notarijs, alijsue ministris prædicti officij, uel Episcoporum id munus in sua diœcesi, aut prouincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatores, aut testem in causa fidei quomodocunque productum, uel euocatum occiderit, uerberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit, quiue ecclesias, ædes, aliasue res siue publicas, siue priuatas officij, aut ministrorum expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit; aut libros, litteras, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliaue instrumenta siue publica, siue priuata ubicunque posita combusserit, diripuerit, seu interuerterit; seu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione, etiam inermis, siue capiendi, siue comburendi, siue suppressendi causa fuerit, siue res, aut personas seruari, defendiue prohibuerit; quiue carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam, seu priuatam effregerit, uinctum extraxerit, seu emisit, capiendum prohibuerit, captumue eripuerit, receperit, occuluerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri; qui cœtum, concursumue fecerit, siue ut aliquid prædictorum fieret, homines accommodauerit; siue alias auxilium, consilium, aut fauorem publice, uel occulte in quolibet prædictorum scienter præstiterit, licet nemo occisus, nemo uerberatus, nemo extractus, emissus, uel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptumue, nullum denique damnum re ipsa sit secutum; nihilominus is sit anathemate præsentis canonis auctoritate ligatus, idem quoque legis maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, et perpetuo eo ipso, priuatus, secularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas penas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusq. omnibus fisci iuribus applicatis, uti etiam est de damnatis hereticis per sanctiones canonicas constitutum: eius filij paterna infamia subiecti, omnis, et cuiuscunque hereditatis, successoris, donationis, et legati siue propinquorum, siue extraneorum om-

nino sint expertes, eisdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut causam ullam proponere, uel prætere prætere possit, quin tantum nefas in contemptum, et odium huius officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod de prædictis eorumq; filijs statuimus, illud idem de omnibus clericis, et presbyteris, secularibus, et quorumuis ordinum, etiã exemptorum, regularibus, et quacumque etiam Episcopali, et maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocumque suffultis, decernimus exequendum, ita ut ipsi beneficijs, et officijs omnibus Ecclesiasticis præsentium auctoritate priuati, per iudicem Ecclesiasticum Hæreticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subiciantur; Pontificum tamen causis nobis, et successoribus nostris reseruatis, ut re quesita, et nobis renunciata contra eos ad depositionem, et alias pœnas prædictas procedamus, uti criminis atrocitas uidebitur postulare. Quicumque autem pro talibus ueniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in easdem illas pœnas, quæ in Hæreticorum fautores a sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse. Verum si quis etiam huiusmodi criminum conscius, uel affinis, siue religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur. Cæterum eam omnium, et quarumcunque absolutionum rationem a prædictis criminibus, necnon habilitationum, et restitutionum etiam ad famam, et honores, ita deinceps habendam optamus, ut successores nostri nullas nisi saltem semestrari post cuiusque assumptionem ad huius dignitatis fastigium excursu, ac precibus apud supremum officium Inquisitionis hic institutum uerificatis, concedant. Decernentes omnes, et quascumque huiusmodi absolutiones, habilitationes, et restitutiones, quæ precibus sic non uerificatis de cetero sient, nemini uersus prodesse, sed nec præsentibus, nisi toto ipsarum tenore ad uerbum inserto, et gratia ex certa Romani Pontificis scientia facta, et propria manu subsignata, ulla in parte derogari, nec derogatum censi debere, et si illis ex quacumque

causa

causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris, et momenti. Iubemus igitur uniuersos, et singulos Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, Episcopos, et ceteros Ecclesiarum prelatos per uniuersum orbem constitutos, ut per se, uel alium, seu alios presentes literas, aut earum exempla in suis quisque Prouincijs, ciuitatibus, diocesi- bus, et locis solemniter publicare, et quantum in se est, firmiter obseruari procurent, contradictores quoscunque, per censuras, et pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita, compe- scendo, ipsasq. censuras, et pœnas etiam iteratis uicibus ag- grauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio bra- chij secularis. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationi- bus apostolicis ceterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autem, ut presentium exempla etiam impressa edantur, eaq. Notarij publici manu, et cuiuscunque curiæ Ecclesiasticæ, uel prelati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem ubique locorum faciant, quam ipsæ presentes facerent, si essent ex- hibitæ uel ostensæ. Ceterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladij secularis potestas ad malorum uindictam est per- missa, per eam, quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes siue in prestando ministris predictis au- xilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione interponere, ut eorum quoque presidij ministri ipsi tanti officij munus pro Dei æterni gloria, et religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum a Domino præmium recepturi, quod fidei predictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præ parauit. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam no- stræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, iussionis, obte- stationis, et uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario con- traire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatio- nem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis dominicæ, Millesimo Quingentesimo Se- xagesimo Nono. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

132
S ANCTISSIMI D. N. D. PII PAPAE V:
Constitutio, Super recitatione officij Beatæ Mariæ Virginis,
cum Decretis, et Indulgentijs.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,
Ad perpetuam rei memoriam.

SVPERNI OMNIPOTENTIS DEI providentiæ, ac
benignitatis exēplo excitati, qui ut humanum genus ab erro-
rum tenebris uendicaret, et in ueritatis semitam perduceret,
sua gloriæ splendorem e cælis in terram dimittere, lucisq. eter-
næ radijs bonos pariter et malos persuadere dignatus est; me-
ditatio cordis nostri ad id potissimum tendit, ut fides catholica
non solum ubique augeatur, et floreat, sed etiam ne errorū tene-
bræ, atque superstitionum abusus pijs Chrystianis mentibus
inducantur, et si quæ irrepsissent, protinus euellantur. Cum
itaque in executionem decretorum sacri Concilij Tridentini,
gratia diuina assistente, Catechismo ad populi eruditionem edi-
to, Breviario ad sacras preces laudes et gratias Deo optimo
maximo ab utriusque sexus Ecclesiasticis persoluendas refor-
mato, atque Missali, ut sacerdotes intelligerent, quibus precibus,
uti, qui ritus, quæque cerimonie in missarum celebratione ob-
seruanda sint, ad pristinam sanctorum patrum normam resti-
tuto, eandem curam et operam adhiberi mandauerimus in
emendando ac corrigendo gloriosissimæ Dei genitricis beatæ Ma-
riæ Virginis officio, cuius recitatio sicut pusillis, et rudibus Chri-
stifidelibus peculiaris esse dignoscitur, ita multis superfluis non
sine legentium etiam scandalo, et quæ ad uarias superstitiones
facile rudes ipsos inducere possunt, auaritia impressorum fuit
refertum, qui ut Chri stifideles ad emendos eiusdem officij libros
a se impressos facile allicerent, multa sub colore pietatis, et
animarum spiritualis consolationis, ex eorum capite addide-
runt, iamque ad antedicti Breviarij uniformitatem eiusdem
Dei genitricis, ut credimus, intercessionem, eruditorum et pio-
rum uirorum, quos ad hoc delegimus, studio officium ipsum,
ressecatis, quæ aliena et incerta erant, correctum fuerit, et a
nobis

nobis probatum, Romæ imprimi, et impressum diuulgari iusserimus; ut inde spiritualis, quam optamus, Christifidelium animabus proueniat consolatio: Motu proprio &c. et ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine officia quacunque in primis Italico, seu quouis alio uulgari idiomate et sermone quomodolibet composita, atque officium anno proxime præterito 1570. Venetijs apud Iunctas impressum his uerbis, licet falso inscriptum; Officium beatæ Mariæ Virginis per Concilium Tridentinum Pio Quinto Pontifice maximo reformatum, denique et omnia et singula alia officia huiusmodi etiam Latino sermone sub Hortuli animæ, seu Thesauri spiritualis compendij, aut quouis alio titulo et nomine quomodolibet perurgata, omnem illorum usum approbatione apostolica ac consuetudine et institutione, inueteratis infradicendis semper salutis, harum nostrarum serie perpetuo ab omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus secularibus uel ecclesiasticis, etiam quorumuis ordinum regularium, et militiarum religiosis; quibus de iure, consuetudine, usu, statuto, institutione, ac constitutionibus etiam eorundem ordinum, militiarum et regulæ, seu aliis quomodolibet ad recitationem officij Beatæ Mariæ tenentur, et obligati sunt, tollimus, et abolemus; ipsisq; in uirtute sanctæ obedientiæ interdiciamus, ne aliud quam hoc de mandato nostro emendatum beatæ Mariæ Virginis officium, et in impressoria officina Populi Romani pro fideliter, et incorrupte imprimendis libris sacris in alma Vrbe nostra erecta impressum, quouis prætextu dicere, recitare, legere, seu tenere quoquo modo audeant uel præsumant; omni uero alio usu ipsis (ut uniformiter ab omnibus sic astrictis et obligatis recitetur, nec inter eos diuersitas illud recitandi ullo unquam tempore oriatur) interdicto, præsumtum hoc nostrum officium, ac precandi, psallendiq; formulam per uniuersum orbem in priuatis domibus, ac Ecclesijs, monasterijs, conuentibus, cappellis, oratorijs, ordinibus, militijs, et locis etiam exemptis, tam uirorum, quam mulierum, in quibus officium ipsum beatæ Mariæ Virginis recitari (ut præmittitur) quomodolibet debet, precipimus legi, dici, et obseruari, illis

SANCTISSIMI D. N. D. PII PAPAE V.
 Constitutio, Super recitatione officij Beatae Mariae Virginis,
 cum Decretis, et Indulgentijs.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,
 Ad perpetuam rei memoriam.

SUPERNI OMNIPOTENTIS DEI providentiæ, ac benignitatis exëplo excitati, qui ut humanum genus ab errorum tenebris uendicaret, et in ueritatis semitam perduceret, suæ gloriæ splendorem e cælis in terram dimittere, lucisq. æternæ radijs bonos pariter et malos persuadere dignatus est; meditatio cordis nostri ad id potissimum tendit, ut fides catholica non solum ubique augeatur, et floreat, sed etiam ne errorū tenebræ, atque superstitionum abusus pijs Christianis mentibus inducantur, et si quæ irrepserunt, protinus euellantur. Cum itaque in executionem decretorum sacri Concilij Tridentini, gratia diuina assistente, Catechismo ad populi eruditionem edito, Breviario ad sacras preces laudes et gratias Deo optimo maximo ab utriusque sexus Ecclesiasticis persolueudas reformato, atque Missali, ut sacerdotes intelligerent, quibus precibus, uti, qui ritus, quæque cerimonie in missarum celebratione obseruanda sint, ad pristinam sanctorum patrum normam restituito, eandem curam et operam adhiberi mandauerimus in emendando ac corrigendo gloriosissimæ Dei genitricis beatæ Mariæ Virginis officio, cuius recitatio sicut pusillis, et rudibus Christianis fidelibus peculiaris esse dignoscitur, ita multis superfluis non sine legentium etiam scandalo, et quæ ad varias superstitiones facile rudes ipsos inducere possunt, auaritia impressorum fuit refertum, qui ut Christiani fideles ad emendos eiusdem officij libros a se impressos facile allicerent, multa sub colore pietatis, et animarum spiritalis consolationis, ex eorum capite addiderunt, iamque ad antedicti Breviarij uniformitatem eiusdem Dei genitricis, ut credimus, intercessionem, cruditorum et piorum uirorum, quos ad hoc delegimus, studio officium ipsum, ressecatis, quæ aliena et incerta erant, correctum fuerit, et a nobis

nobis probatum, Romæ imprimi, et impressum diuulgari iusserimus; ut inde spiritualis, quam optamus, Christifidelium animabus proueniat consolatio: Motu proprio &c. et ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine officia quæcunque in primis Italico, seu quouis alio uulgari idiomate et sermone quomodolibet composita, atque officium anno proxime præterito 1570. Venetis apud Iunctas impressum his uerbis, licet falso inscriptum; Officium beatæ Mariæ Virginis per Concilium Tridentinum Pio Quinto Pontifice maximo reformatum, denique et omnia et singula alia officia huiusmodi etiam latino sermone sub Hortuli animæ, seu Thesauri spiritualis compendii, aut quouis alio titulo et nomine quomodolibet peruiulgata, omnem illorum usum approbatione apostolica ac consuetudine et institutione, inueteratis infradicendis semper saluis, harum nostrarum serie perpetuo ab omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus secularibus uel ecclesiasticis, etiam quorumuis ordinum regularium, et militiarum religiosi; quò de iure, consuetudine, usu, statuto, institutione, ac constitutionibus etiam eorundem ordinum, militiarum et regulæ, seu aliis quomodolibet ad recitationem officij Beatæ Mariæ tenentur, et obligati sunt, tollimus, et abolemus; ipsisq; in uirtute sanctæ obedientiæ interdiciamus, ne aliud quam hoc de mandato nostro emendatum beatæ Mariæ Virginis officium, et in impressoria officina Populi Romani pro fideliter, et incorrupte imprimendis libris sacris in alma Vrbe nostra erecta impressum, quouis prætextu dicere, recitare, legere, seu tenere quoquo modo audeant uel præsumant; omni uero alio usu ipsis (ut uniformiter ab omnibus sic astrictis et obligatis recitetur, nec inter eos diuersitas illud recitandi ullo unquam tempore oriatur) interdicto, præsumtum hoc nostrum officium, ac precandi, psallendiq; formulam per uniuersum orbem in priuatis domibus, ac Ecclesiis, monasterijs, conuentibus, cappellis, oratorijs, ordinibus, militijs, et locis etiam exemptis, tam uirorum, quam mulierum, in quibus officium ipsum beatæ Mariæ Virginis recitari (ut præmittitur) quomodolibet debet, precipimus legi, dici, et obseruari, illis

illis tamen officijs exceptis (dummodo uulgari sermone, ut præfertur, non sint composita) quæ ab ipsa prima eorum institutione a sede Apostolica expresse approbata fuerunt, uel quorum officiorum certum usum consuetudine, aut ipsa institutione, supra tamen ducentos annos, assidue in ecclesijs, monasterijs, domibus, et locis utriusque sexus Ecclesiasticorum obseruatum fuisse constiterit: quibus sic astrictis, et obligatis, ut inueteratum illum ritum dicendi et psallendi suum officium (dummodo, ut præmittitur, uulgari sermone non sit compositum) non adimimus, sic eisdem, si forte hoc nostrum, quod modo peruulgatum est, magis placet (dummodo Episcopus, uel prælatus, et uniuersum capitulum in eo consentiant) ut illud etiam in choro dicere, et psallere possint, permittimus. Ab eis uero qui ad eiusdem officij beatæ Mariæ Virginis recitationem non aliqua obligatione tenentur, omnem eorundem officiorum uulgari sermone quomodolibet compositorum, atque similis idiomatis uulgaris orationum, etiam alijs officijs latini sermonis insertarum, usum penitus etiam auferrimus: illos nihilominus, ne uanis inuoluantur superstitionum erroribus, quibus alia sere omnia huiusmodi officia etiam latino sermone referta esse deprehensum fuit, in Domino hortantes, ut ab aliorum beatæ Mariæ, quam huius nostri officij lectione ac usu abstineant, firmiterque credant eisdem alijs officijs multas sua falsis et confictis sanctorum nominibus confictas orationes fuisse insertas: de quibus sicut de indulgentijs, peccatorumque remissionibus, que recitantibus plerasque ex orationibus alijs officijs huiusmodi insertis, prout rubricis ibidem appositis designatur, conceduntur, nullam certam extare apud Ecclesiam rationem, propterea ritui et ordinationi in huius officij recitatione sic a nobis in uniuersali Ecclesia institutis se conformantes, aliud eiusdem beatæ Mariæ, quam hoc nostrum officium non perlegant uel recitent. At ut in eorum officiorum uulgaris idiomatis et sermonis abusus re ipsa penitus aboleatur, eadem omnia per omnes et singulos seculares uel Ecclesiasticos etiam ad recitationem antedictam nequaquam astrictos, Inquisitoribus hereticæ prauitatis absque

spe illorum unquam recuperationis, alia uero latino sermone, et alijs libris inserta, ad effectum emendandi, et a maculis seu erroribus expurgandi, sibi postmodum, cum sic per eosdem Inquisitores expurgata fuerint, restituenda consignari quam primum iubemus: Statuentes huic nostro officio nuper edito nihil illo unquam tempore per quemcumque quauis auctoritate fungentem quouis pretextu addi, detrabi, uel immutari debere; ac omnes et singulos qui ipsum beatæ Mariæ Officium (ut præfertur) dicere, psallere, et recitare tenentur, ex huius nostri Romani officij præscripto et ratione ad id omnino obligatos esse, et neminem muneris suo nisi hac formula satisfacere posse. Ac ut fidelium omnium uoluntas et studium magis ad salutarem huius nostri OFFICII B. MARIAE VIRGINIS, et orationum in eo reductarum lectionem et usum incitetur, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, et singulis qui ad recitationem huiusmodi non tenentur, quoties istud sic de mandato nostro reformatum quinquaginta dies: qui uero DEFUNCTORVM OFFICIUM eodem uolumine insertum, alios quinquaginta: qui SEPTEM PSALMOS, AUT GRADVALES etiam eodem uolumine insertos, alios quadraginta: et qui aliquam ex ORATIONIBVS ibidem pariter insertis deuote recitauerint, alios quindecim dies de iniunctis sibi pœnitentijs misericorditer in domino relaxamus: obligatis uero eas duntaxat indulgentias concedimus, quæ literis nostris super reformatione noui Breuiarij editis designantur, et huiusmodi Beatæ Mariæ Virginis, aut defunctorum officium, uel septem psalmos, aut graduales recitantibus conceduntur. Mandātes omnibus et singulis Venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, et ceteris ecclesiarum prelati, ut reliqua omnia beatæ Mariæ Virginis etiam per nos priuatim constituta, ab omnibus ad recitationem huiusmodi quomodolibet astrictis, ipsa uero uulgaris idiomatis, et sermonis officia etiam ab his, qui nullo pacto ad id astricti sunt, penitus omitti, reijci: atque uulgari

uulgari sic, et pariter alia etiam latino sermone composita, etiam alijs libris inserta, inquisitoribus prædictis ad effectum antedictum tradi et consignari, iuris opportunis remedijs curent: officium uero istud nostrum beatæ Mariæ Virginis in omnibus et singulis suarum ciuitatum, et diœcesum ecclesijs, monasterijs, conuentibus, ordinibus, militijs, oratorijs, domibus, et locis etiã laicorum introducant: et tam ipsis, quam ceteris omnibus presbyteris, clericis, et alijs utriusque sexus secularibus et regularibus personis ecclesiasticis, necnon militibus etiam exemptis, quibus dicendi, recitandi, psallendiq̃, officium huiusmodi quomodolibet (ut præfertur) iniunctum est, ut ex huiusmodi formula ubiq̃, illud recitare et psallere procurent, prædicta institutione uel consuetudine ducentos annos superante (non tamẽ quoad uulgaris sermonis officia) semper salua. Concionatoribus quoque uerbi Dei, atque confessoribus, ut in eorum prædicationibus, atque confessionibus omnibus utriusque sexus Christianis prohibitionem & abolitionem dictorum officiorum uulgari idiomate, et sermone compositorum, quodq̃, Inquisitoribus hereticæ prauitatis quam primum consignari debeant. Insuper alterius quam huius nostri officij usum et lectionem periculo superstitionum non carere; ac illud et alia eo inserta (ut præfertur) recitantibus suprædictam de iniunctis sibi penitentijs relaxationem nostram significare, et eos ad conformand. se in hoc prompta deuotione ritui, et ordinationi a nobis institutis excitare, ad usumq̃, et recitationem huiusmodi nostri officij pietatis zelo hortari studeant. Ceterum hereticæ prauitatis Inquisitores quibus officia hæc, et libros tradi et consignari continget, munus et officium præcipuum erit, omnia, superstitiones, et errores in fide catholica redolentia omnino delere. Quod nostrum beatæ Mariæ Virginis officium, ut ubique terrarum incorruptum, ac mendis et erroribus purgatum præseruetur, ac omnibus in n. Aro et S. R. E. dominio mediate uel immediate subiecto commemorantibus, uel ad illud quouis pretextu aduenientibus impressoribus, et alijs quibuscumque sub amissionis librorum, ac quingentorum ducatorũ auri de Camera ipso factò quoties contraue-

traucnerint officio Sanctissimæ Inquisitionis applican. reliquis
 uero in quacumque orbis parte consisten. sub excommunicatio
 nis latæ sententiæ, et alijs arbitrij nostri pœnis inbibemus, ne
 illud infra sex annos proximos separatim, uel alijs libris inser-
 tum, sub prædictis Hortuli animæ, Thesauri spiritualis com-
 pendij, uel alijs quibusuis nominibus et titulis imprimere, aut
 alibi quam in alma Vrbe nostra, et antedieta Po. Ro. officina
 impressum tenere, recipere, donare, aut uenundare publice uel
 occulte audeant, uel præsumant. Diets uero sex annis elapsis
 id etiam aliter non liceat, nisi cum nostra, et Romani Pontificis
 pro tempore, uel specialis ad id commissarij Apostolici in sin-
 gulis Christiani orbis regnis et prouincijs deputandi, expressa
 licentia. Nos quidem nostras perpetua roboris firmitate sub-
 sistere, et nullo unquam tempore reuocari, alterari, suspendi,
 limitari, aut moderari posse, in ualuisq. principis Apostolo-
 rum de urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, et in acie campi
 Floræ de more publicari et affigi, per huiusmodiq. publicatio-
 nem et affixionem, omnes et singulos in eis comprehensos, uide-
 licet, qui in Ro. Cur. adsunt, lapsa mense; qui uero alia loca
 intra montes, post tres; et qui ultra incolunt, post sex menses,
 aut cum primum sibi officium hoc nostrum uenale propositum
 fuerit, ita uolumus obligatos esse, et astrictos, ac si ipsimet
 illæ coram lectæ et intimatæ essent: ipsarum quoque exempla
 manu Notarij publici, et sigillo prælati Ecclesiastici aut illius
 curiæ obsignata, uel etiam dicti officij nostri beatæ Mariæ Vir-
 ginis uoluminibus absque prædicto uel alio quopiam adminicu-
 lo, Romæ tamen, et in officina antedieta impressa, eandem
 prorsus ubique fidem facere, quæ presentibus adhiberetur, si
 essent ostensæ uel exhibitæ. Et sic in præmissis omnibus et sin-
 gulis per quoscumque iudices et commissarios etiam S. R. E.
 Cardinales, et causarum Palatij Apostolici Auditores in qua-
 uis causa, et instantia, sublata cis et eorum cuilibet quauis
 inter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari,
 et interpretari debere, necnon irritum et inane decernimus,
 quicquid secus super ijs a quoquam quauis auctoritate scienter
 uel

uel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis ac in quibusvis synodalibus, provincialibus, uel generalibus, ac uniuersalibus Concilijs editis, alijsq. etiam Apostolicis constitutionibus et ordinationibus, necnon Ecclesiarum, militiarum, et ordinum quorumcumq. statutis, usibus, naturis, et consuetudinibus, etiam iuramento roboratis, quibus omnibus, et singulis etiam si de illis eorumq. totis tenoribus specialis expressa et indiuidua mentio habenda esset, in illis alias in suo robore permansuris, specialiter et expresse derogamus, Cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, interdicti, præcepti, permissionis, ablationis, iussionis, statuti, mandati, uoluntatis, decreti, et derogationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, septuagesimo, quinto idus Martij. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Cæ. Glorierius.

S. D. N. D. GREGORII PAPAE XIII.
C O N S T I T U T I O.

Ne Agnus Dei benedicti minio inficiantur, nec uenales proponantur.

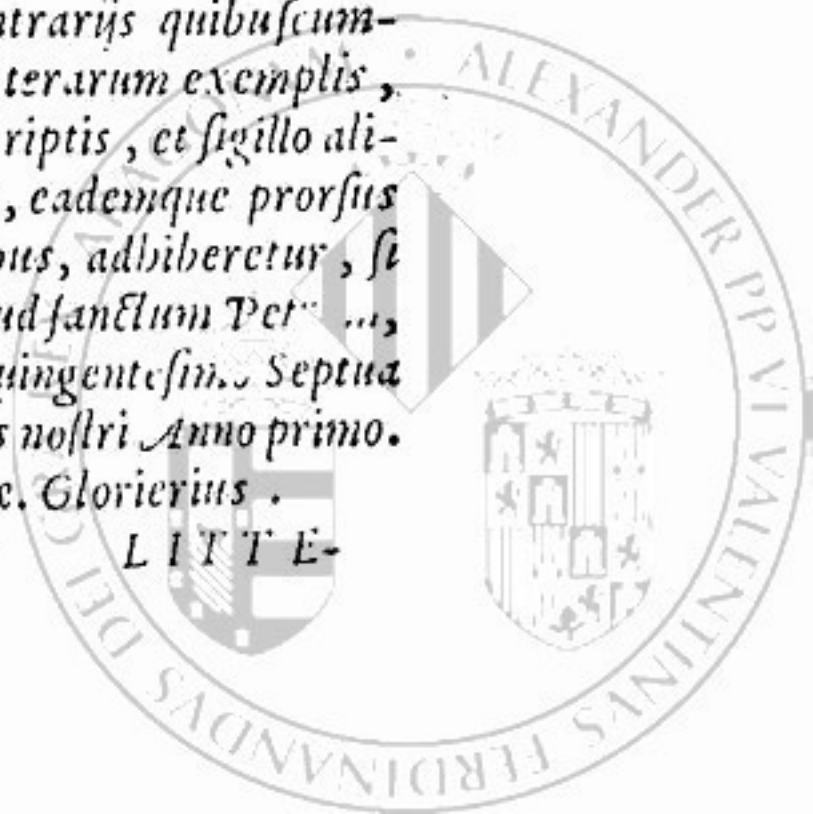
GREGORIUS Episcopus seruus seruorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

OMNI certe studio et opera a nobis procurandum est, ut ea tollantur, quæ non conueniunt, ac nostrum et aliorum bonorum piorumque Christifidelium animos offendunt. Itaque provide considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figuratas, et per Romanos Pontifices statis temporibus consecrari solitas, sicut Agni puri et mundi a summo Pontifice benedicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem

autem auro et coloribus ullis depictas, sed in sua albedinis munditie sanctificatas congruenti cum reuerentia teneri et conseruari debere: Statuimus et ordinamus, ac sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, prohibemus et interdici-mus, ne quispiam siue uir, siue mulier, sæcularis aut Ecclesia-stici, etiam regularis, ordinis ille sit, et quocumque gradu, conditione, statu, nomine, dignitate, et honore præcellat, posthac in perpetuum Agnos dei per Romanum Pontificem pro tempore existentem benedictos depingere, insicere, minio notare, uel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam, aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos uenales proponere, seu tenere quouis prætextu, qualibet uero causa audeat: uerum eos albos, et mundos, Agnum illum purum et innocentem representantes, qui occisus pretio-sissimo sanguine suo nos redemit, decenter ac reuerenter a cun-ctis haberi, deferri, et custodiri præcipimus, et ita ab omni-bus fieri et censei debere decernimus. Mandantes omnibus et singulis locorum Ordinarijs per uniuersum Christianum orbem constitutis, eorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus, ut præsentem nostram constitutionem, et prohibitionem in suis quisque ciuitatibus, et diœcesibus statim publicare procurent, ita ut ad omnium notitiam quamprimum peruenire possit. Qui-cumque uero inobedientes fuerint, præter excommunicationis pœnam quam, ut præfertur, incurrant, etiam alijs pœnis, ipsorum Ordinariorum seu Vicariorum arbitrio plecti et mul-tari uolumus et iubemus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscum-que. Volumus etiam quod præsentium litterarum exemplis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, et sigillo ali-cuius Prælati Ecclesiastici obsignatis plena, eademque prorsus fides ubique adhibeatur, que ipsis præsentibus, adhiberetur, si forent exhibite uel ostense. Datū Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo Quingentesimo Septua-gesimo Secundo, Oct. Kal. Iunij. Pontificatus nostri Anno primo.

Cæ. Glorierius.

LITTE-

L I T T E R A E, Q V O D R E G V L A R E S N O N
possint absoluere confitentes, a casibus Episcopo reseruatis.

Illustris. et Reuerendis. Domine.

C V M a sacra congregatione Cardinaliū, qui præpositi sunt de
cretis Tridentini Concilij interpretandis, Illustrissima Ampli-
tudo tua quæsiuerit, an Regulares ex Priuilegijs a Sede Apo-
stolica impetratis, præsertim autem ex eo, quod nominant Ma-
re magnum, possint in ijs casibus, quos sibi Episcopus reserua-
uit, absoluere confitentes; hac de re ubi congregatio accurate
egisset, deinde ad Sanctissimū D. N. retulisset, illius Sæctitas etiã
de sententia Congregationis censuit, ex facultatibus per hoc
Mare magnum, aliaue Priuilegia Regularibus concessis, factam
eis non esse potestatem absoluendi in casibus sibi a Episcopo re-
seruatis. Deus Illustrissimæ Amplitudini tuæ perpetuam uitæ
tranquillitatem et incolumitatem largiatur. Romæ die x.
Septembris. M. D. L X X I I.

Illustriss.^{mæ} et Reuer.^{mæ} Amplit.^{nis} tuæ.

Humiliss.^{us} Seruus Philipp.^{us} Boncomp.^{us}
Cardinalis S. Sixti.

a tergo

All.^{mo} et Reuer.^{mo} Sig. mio offeruandissimo
Monsignor il Cardinale Borromeo.

CONSTITVTIO S. D. N. PII PAPAE QVINTI
per Dominos Medicos obseruanda.

P I V S Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

S V P R A Gregem Dominicum nostræ uigiliæ diuinitus credi-
tum, uigilijs speculatoris, prout nobis de super conceditur,
exercentes officium, ad ea per quæ Animarum saluti cum diuini
nominis

nominis gloria consuli ualeat, libenter intendimus, ut Christi
 fideles post Baptismum in peccata lapsi, per sacramentum pœni-
 tentiæ Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis non-
 nunquam ex peccato proueniat, dicente domino, languido, quem
 sanauerat, uade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi
 cōtingat, ac propterea prouide fel. recor. Innocentius III. præ-
 decessor noster Medicis præceperit, ut cum eos ad ægrotos uo-
 cari contigerit, ipsos ante omnia moneant, ut animarum Me-
 dicos uocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine constitutis
 suadetur, in desperationis articulum incidant. Nos igitur uolen-
 tes hoc tam salutare præceptum nulla temporis præscriptione
 aboleri, sed semper obseruari, constitutionem præfatam au-
 thoritate ^{apostolica} tenore præsentium innouamus, et hac no-
 stra in perpetuum ualitura constitutione statuimus, et decerni-
 mus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto iacentes uoca-
 ti fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo confessori omnia
 peccata sua, iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio
 die ulterius eos uisitent, nisi longius tempus infirmo confessor
 ob aliquã rationabilem causam, super quo eius conscientiam
 oneramus, concesserit, et eis per fidem confessoris in scriptis
 factam constiterit, quod infirmi, ut præmittitur, peccata sua
 confessi fuerint: coniunctos uero, ac omnes familiares, et dome-
 sticos infirmi in Domino rogamus, et monemus, ut de infirmita-
 te parochum certiores faciant, tam parochus, quam con-
 iuncti, et familiares præfati infirmum ad confessionem peccato-
 rum suadeant, et inducant. Quod si qui Medicorũ præmissa non
 obseruauerint, ultra pœnas in dicta constitutione contentas,
 quas incurrere declaramus, perpetuo sint infames, et gra-
 du medicinæ, quo insignati erant, omnino priuentur, et
 a Collegio seu uniuersitate Medicorum eiciantur, ac pœna
 etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, ubi delinquerint, mul-
 tentur. Et ut hæc omnia inuiolabiliter obseruentur, ut ⁱⁿ,
 et eadem auctoritate præcipimus, et mandamus, ut nullus
 posthæc ubiq. locorum in Medicina Doctoretur, aut ei quo-
 modolibet medendi facultas a quouis collegio, et uniuersitate
 con-

concedatur, nisi omnia in presenti nostra constitutione contenta, medio eorum iuramento coram Notario publico, et Tetrarchibus obseruare in eorum manibus, uel ordinarijs iurauerint, et de huiusmodi iuramento in priuilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si collegia, et uniuersitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiusmodi, eosdem ad gradum prædictum promouerint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam priuationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant. Mandantes in uirtute sanctæ obedientiæ omnibus, et singulis uenerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, et diœcesibus proprijs præsentibus nostras litteras publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in Ciuitatibus, et diœcesibus prædictis admittant, nisi eis constiterit eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse, et contumaces, et iurare, ac iuramentum huiusmodi iam præstitum exhibere recusantes, gradu Medicinæ, et omnibus priuilegijs eisdem Medicis, tam coniunctim, quam diuissim eis, et eorum cuilibet concessis, per quosuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint, non obstantibus præmissis, Priuilegijs, indultis, litteris Apostolicis quibusuis personis collegio, et uniuersitati, sub quibusuis uerborum formis, et tenoribus. Quæ omnia, quo ad effectum ualiditatis constitutionis nostræ tantum renouamus, cassamus, et annullamus, et omnes Principes seculares, ac alios Dominos, et Magistratus temporales rogamus, requirimus, et obsecramus per uiscera Misericordiæ Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis assistant, et suam iurisdictionem, et auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus assistant. Volumus autem quod præsentibus litteris in Cancellaria, et acie Campi Floræ publicentur, et inter constitutiones extraneas perpetuo ualidas conferbantur.

et quia difficile foret presentes ad singula quæq. loca deferri.
 Volumus, et etiam declaramus, quod earum transumptis etiam
 impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius
 Prælati munitis, eadem prorsus fides ubicunq. adhibeatur, quæ
 presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, uel ostensæ. Dat.
 Romæ Apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris Die VIII.
 Martij. M. D. LXVI. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

LITTERÆ PII SECUNDI PONT. DE CLERICIS,
 qui sine literis dimissorijs, uel ante legitimam ætatem, uel ex-
 tra tempora sacris initiantur,

GREGORIUS Episcopus seruus seruorum Dei,
 Ad futuram rei memoriam.

Unctis disponentes fidelibus iustitiam ministrari, tenorem cu-
 iusdam dudum per felicis recordationis TIVM Papa II.
 prædecessorem nostrum, ad futuram rei memoriam editæ, et in
 Quinterno Cancellariæ Apostolicæ Anno Incarnationis Domini
 cæ Millesimo Quadringentesimo sexagesimo primo, Quintode-
 cimo kal. Decemb. Pontificatus sui Anno Quarto, annotate cõ-
 stitutionis presentibus, ad instantiam dilecti filij nostri Caroli
 Tit. S. Prædix Præbyteri Cardinalis Borromæi nuncupati
 perpetui administratoris Ecclesiæ Mediolanen. inseri ac de uer-
 bo ad uerbum annotari fecimus uolentes, et Apostolica autho-
 ritate decernentes, quod huiusmodi sic inserto tenori, in quibu-
 scunq. causis interesse ipsius Caroli Cardinalis, et administra-
 toris, concernentibus, duntaxat stetur et plena fides adhibeatur
 ubique in iudicio, et extra illud ubi ille exhibitus fuerit uel ostē-
 sus: dictus uero tenor sequitur, et est talis uidelicet. PIVS Epi-
 scopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Cum ex
 sacrorum ordinum collatione character inuisibilis animæ
 primitur, sacra mysteria dispensantur, ut ipsarum cura t. uua-
 tur animarum, in eorum susceptione excessus grauius tanto
 magis plectendi sunt, quanto ex illis maiora in mentibus fide-
 lium

lium scādala generantur . Cum itaque sicut fide dignorum rela-
 tione , non nisi moleste accepimus , nonnulli clerici extra tem-
 pora a iure statuta : quidam ante ætatem legitimam : aliqui ue-
 ro sine dimissorijs literis , contra sanções canonicas , se fa-
 ciant ad sacros ordines promoueri : Nos eorundem temeritatem
 tali castigatione reprimentes , ut alijs in posterum committendi
 similia aditus præcludatur , authoritate Apostolica , præsentì
 constitutione perpetuo ualitura , statuimus , et ordinamus , ut
 omnes et singuli , qui absque dispensatione canonica , aut legi-
 tima licentia , siue extra tempora a iure statuta , siue ante le-
 gitimam ætatem , uel absque literis dimissorijs etiam citra-
 montani a citramontanis (præterquam si in hoc ultimo casu per
 cameram Apostolicam , iuxta ipsius stilum ordi... ti fuerint)
 ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint pro... eri , a suorum
 exequutione ordinũ ipso iure sint suspensi : Et si huiusmodi suspen-
 sione durante in eisdem ordinibus ministrare præsumpserint , e
 ipso irregularitatẽ incurrãt , propter quã ultra alias pœnas in ta-
 les generaliter a iure inflictas , beneficijs ecclesiasticis , quæ obti-
 nent , possint iure priuari : uolumus autem quod præsens nostra
 constitutio in Romana curia existentes post quindecim dies , ab-
 sentes uero Italicos post duos , alios autem etiam ultramonta-
 nos post sex menses ab ipsius in audientia contradictarũ , et Can-
 cellaria Apostolica , publicatione , ac affixione ligare incipiat .
 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum
 Statuti ordinationis , et uoluntatis infringere uel ei ausu teme-
 rario contraire . Si quis autem hoc attemptare præsumpserit in-
 dignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apo-
 stolorũ eius se nouerit incursum . Datum Romæ apud San-
 ctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ , Millesimo Qua-
 dringentesimo Sexagesimo primo , Quintodecimo kalen. De-
 cembri Pontificatus nostri Anno Quarto . Nulli ergo omni-
 no hominum liceat hanc paginam nostræ uoluntatis , et decre-
 ti u... ngere uel ei ausu temerario contraire . Si quis autem
 hoc attemptare præsumpserit indignationem Omnipotentis
 Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incur-

incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo Septuagesimo secundo, Nono Kal. Martij. Pontificatus nostri Anno Primo.

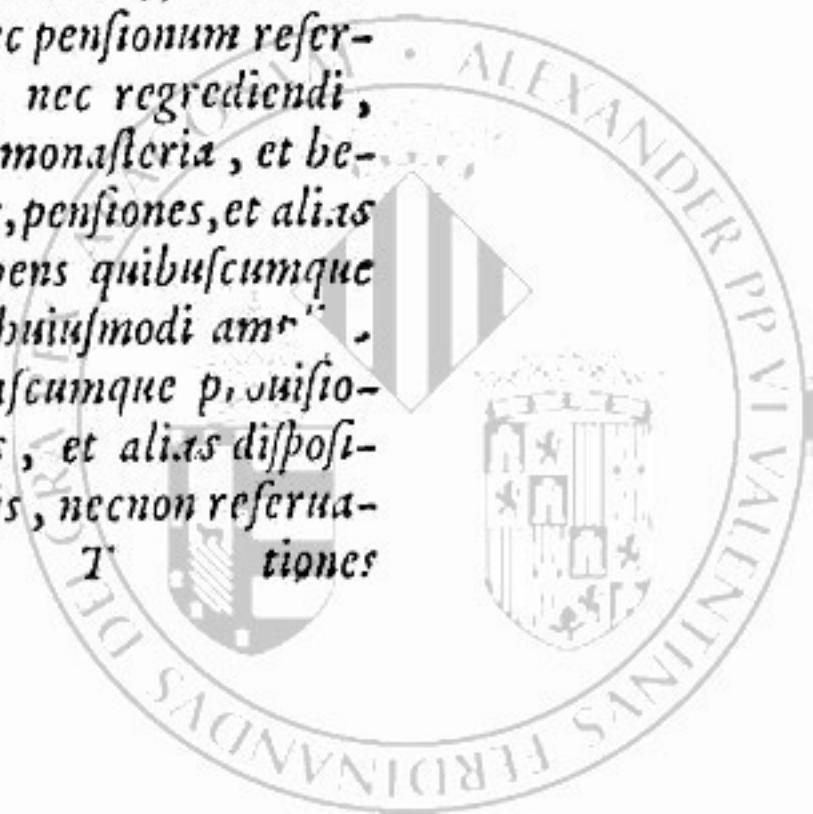
SANCTISSIMI D. N. D. PII PAPAE QUINTI
NOVA CONSTITVTIO,

De confidentijs beneficialibus, earumq. casibus, præsumptionibus, et probationibus, Cum relaxatione cognitionis causarum, præterquam pendentium. Itemq. futurarum, de collatoribus Episcopis, et superioribus, beneficijsq. consistorialibus.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,
Ad perpetuam rei memoriam.

INTOLERABILIS multorum peruersitas, qui sacrosanctas constitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpe illarum authores in necessitatem adducit cautius providendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione proposita reprimantur. Bene quidem et prouidenter fel. recor. PIVS Papa IIII. Prædecessor noster ad tollendam fiduciarie mancipationis beneficiorum Ecclesiasticorum corrumpelam, statuit, et decreuit, ut ipso iure uacarent Ecclesiæ, Monasteria, ceteraq. beneficia ecclesiastica in confidentiam a quibuscumque, etiam S. R. E. Cardinalibus cuiusuis personæ contemplatione uel intuitu recepta, liberam illorum dispositionem sibi et Apostolicæ Sedi reseruando, nec ualere ipsorum collationes, seu concessiones, nec fructuum, nec pensionum reservationes, nec facultates illis transferendi, nec regrediendi, seu accedendi, et ingrediendi ad Ecclesiis, monasteria, et beneficia supradicta, illaq. recipientes, fructus, pensiones, et alias res eorundem indebite perciperent, Prohibens quibuscumque etiam sub censuris Ecclesiasticis, ne quid huiusmodi audeant. Ac etiam decreuit omnes et quascumque priuisiones, præfectiones, collationes, commendas, et alias dispositiones de Ecclesiis, Monasterijs, et beneficijs, necnon reserua-

Tiones

tiones fructuum, pensionum, rerum, et iurium, ac etiam transfere-
 rendi, regrediendi, accedendi, et ingrediendi, aliasque fa-
 cultates, siue per se, siue futuros Romanos Pontifices, etiam
 Motu Proprio, ac consistorialiter, siue etiam per ordina-
 rios collatores, etiam ad patronorum presentationem, cum
 interuentu confidentiæ huiusmodi, siue expresse, siue occul-
 te, ac de iure presumpso, et alias contra prædicta pro
 tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam suffragari:
 sed Ecclesiis, Monasteria, et beneficia huiusmodi ipso iure uac-
 care, ac prædictæ dispositioni reseruata esse, sicque per quoscun-
 que etiam per presumptiones, et coniecturas legitimas, et alias
 eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiusmo-
 di in lucem erui, et probari non posse constaret) iudicari, et
 dissiniri debere. Necnon irritum et inane quicquid secus con-
 tingeret attentari, quemadmodum confectis super his litteris
 suis plenius continetur. Verumtamen propter improbas multo-
 rum cupiditates, prædicta, quæ ad purgandam hac pernicie Ec-
 clesiam, et animarum salutem ab ipso prædecessore edita sunt,
 in multis deprehendimus uiam aperuisse grauius delinquendi.
 si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concita-
 ti, quod iudices in causis huiusmodi confidentiarum expediendis
 remissiores essent, omnes et singulas causas ipsas ubicumque,
 et inter quoscumque motas ad nos aduocauissemus, ac omni-
 modam huiusmodi causarum presentium, et futurarum, rerum-
 que omnium ex ipsis resultantium cognitionem nobis et succes-
 soribus nostris reseruauissemus, et super quibusdam coram no-
 bis processum fuisset, uariis, inde nec lenibus coniecturis in-
 telleximus uitium quidem confidentiæ occulte irrepisse, sed in
 plerisque causis presumptiones, et coniecturas, quæ ad illud
 probandum deducuntur, minime sufficere, eiusque rei causa
 plurimos, qui ante litterarum prædictarum editionem huiusmo-
 di confidentias exercent, ubi cognouerunt obstructam uerita-
 tem propter difficultates probandi in iudicio confidentias ipsas,
 contempta constitutione prædicta, Ecclesias, Monasteria, et
 beneficia sic recepta ut prius retinere; alios, fructus, pensio-
 nes,

nes, et alias res percipere: alios eorum exemplo ad similia et
 grauiora fidentius commoueri: Multi enim ipsa beneficia iure
 retinere nequeunt; alij ne cogantur ad sacros ordines, ad resi-
 dentiam, ad incedendum in habitu clericali, ut ad bellum pro-
 ficiscantur, ut inimicos occidant: alij ut alieno nomine lites
 agant, aut defendant: alij propter crimina incapaces: quidam
 ut purgato delicto, uel absolute consecuta illa repetant, ea-
 dem in alios deponunt, et in plerisque fructus ipsorum aut eis
 ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, saepe laicis, et inhabili-
 bus: plerique uel senes, uel infirmi, ut beneficia in domibus
 suis perpetuent, illa renunciarunt et renunciant in alios, qui
 uel profanā familiam cedentiū de fructibus Ecclesiasticis alāt,
 uel illa et in infantibus, aut nascituris asseruēt, facto interdū
 circuitu retrocessionis, cum reservatione fructuum et aliarum
 rerum, aut accessu, praesertim ab illis qui praestandorum iurium
 Camera Apostolicae sunt immunes: alij aut incapaces, aut alijs
 beneficijs ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese man-
 cipare refugientes, aut mere laici beneficia ecclesiastica alijs
 conferenda procurant, ut de illis postmodum ad libitum suum
 disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Adhuc plerū-
 que ordinarij, et alij collatores, ac etiam patroni laici curant
 deponenda beneficia, ut fructus, seu pensiones capiant eorum-
 dem, alijsue faciant ministrari. Alia item permulta eiusmodi
 admituntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas
 impie uiolatur, disciplinae ecclesiasticae neruus dirumpitur, et
 imminens patrat exitium animarum. Quare nos uolentes
 periculosam talium audaciam noui iuris subsidio cohibere, praesentium auctoritate statuimus, ut si quis quacumque auctori-
 tate Ecclesiam, uel Monasterium, aut aliud beneficium Ecclesia-
 sticum qualecumque, ex resignatione, uel cessione cuiuscumque
 personae simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum re-
 gressu uel accessu, etiam sola dimittentis intentione recedat,
 ut illa ne illud etiam in euentum regressus, uel accessus, eidem
 dimittenti, uel alteri postea conferatur, aut illius fructus, uel
 eorum pars alij uel alijs concedantur, uel pensiones soluantur

ex eisdem hæc confidentia censeatur . Itidem si ordinarius, uel
 alius collator contulerit antehac, aut conferat in futurum bene-
 ficium ecclesiasticum quouis modo uacans, ea condicione tacita,
 uel expressa, ut postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu
 alterius cuiuscumque contra iuris communis ordinationem di-
 sponatur, siue, ut de eo prouisus, fructus illius, uel partem ad
 utilitatem, uel libitum conferentis uel credentis, aut alterius
 relinquat et remittat, seu pensionem illi, uel illis, quem uel
 quos idem collator aut cedens, uel alius per se uel alium scripto,
 aut uerbo iusserit seu significauerit, persoluat, et pariter si a
 patrono etiam laico, uel alteri præsentatori, seu electori con-
 tingerit, aut contingat id fieri . Ad hæc si clericus prædictæ
 Camera, aut Cardinalis, aut alius a solutione fructuum ipsius
 Camera, uel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post re-
 signationem, uel cessionem alicuius extranei, de Ecclesia, Mona-
 sterio, uel alio beneficio ecclesiastico in se, Apostolica uel alia
 auctoritate factam et admissam, illam uel illud, etiam confectis
 litteris Apostolicis, et possessione apprehensa, in eundem re-
 signantem, uel cedentem, modico spatio interiecto, ueluti duo-
 rum aut trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futu-
 rum, et ex illa retrocessione fructus Ecclesiæ, seu Monasterij,
 aut beneficij, uel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super
 illis reseruatum, aut regressus, seu accessus, et ingressus ad
 illam uel illud, ipsi clerico, uel Cardinali, aut alij exempto sit
 fueritue concessus : Postremo si quis crimine aliquo absolutus,
 aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuo recepe-
 rit, quacumque auctoritate Ecclesiam, Monasterium, uel aliud
 beneficium ecclesiasticum, quod ante, uel post commissum deli-
 ctum, aut contractam irregularitatem dimiserit, in quouis ho-
 rum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusque hu-
 iusmodi litteris prædictis comprehendantur ac si illis speciatim
 expressè fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum
 partis conscientia sit admissum . Ad probandum uero plene
 confidentiarum abusum, inter alias etiam hæc presumptiones,
 et coniecturæ habeantur legitime . Videlicet, Si quis post ces-
 sam

sam ab se Ecclesiam, uel Monasterium, aut beneficium, et publicatam resignationem, seu cessionem, captamque a successore possessionem, sese in illa, uel illo, seu rebus illius, per se, uel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicumque successor illi, uel eius propinquis ipsos, aut partem aliquam remisit eorundem. Si recipiens beneficium constituerit dimittentem, uel eius parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, uel locandum fructus beneficii dimissi, et illi uel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit; Si uel sola procuratoris depositione, uel libris rationalibus mensariorum ex parte dimittentis, expeditio, qua personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expen, pro ea necessarie ab illo factae fuerint. Denique si quis pro concessione alicui facta, quacumque auctoritate de beneficio Ecclesiastico per se, uel alium, seu alios intercesserit, uel alias in negotio concessionis sese immiscuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad uoluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocumque. Testes autem de quaque re singulares singulas probare ualeant praesumptiones, et coniecturas, pluresque huiusmodi praesumptiones, coniecturae plenam probationem faciant in praedictis. Caeterum criminosi, et caeteri omnes qui ad prohibendum, in casibus Simoniae testimonium recipi possunt, ad praedicta omnia admittantur. Sed ne quisquam etiam uana fiducia fretus, non intendendi contra se iudicii in crimine perseueret, utque hoc malum grauioris censura stimulo usquequaque prohibeatur, omnes et singulos, qui hucusque Ecclesias, Monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res, intercedente hoc confidentiae uitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reuersi, et resipiscentes celeri dimissione sibi prospexerint, et qui quid tale admiserint in futurum, etiam in omnibus et singulis alijs Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, administrationibus, officijs, et beneficijs obtentis, quae pariter sub dicta reservatione comprehendi uolumus, necnon fructibus pensionibus

pensionibus, et alijs rebus ecclesiasticis, ac etiam Romanæ
 Curie, et alijs officijs temporalibus, presentium auctoritate
 priuamus, et ad futura inhabiles decernimus, et in iuris sub-
 sidium excommunicationis sententia innodamus, a qua nullus,
 nisi in mortis articulo constitutus ab alio quam a Romano Ponti-
 fice, absolutionis beneficium ualeat obtinere. Nos enim aduoca-
 tione causarum huiusmodi, et reservatione cognitionis illarum, re-
 rumque omnium inde emergentium, nobis, et predictis successoribus
 ut predictum est, facta (causis illis duntaxat exceptis, que iam coram
 nobis pendere noscuntur, ac etiam ijs, quas ratione Ecclesia-
 rum, et Monasteriorum, quorum dispositio in consistorio fieri
 consuevit, aut debet, itemque contra ordinarios Collatores Epi-
 scopos, et alios superiores prelatos, etiam Cariales haberi
 contigerit, ut iam alijs nostris litteris statutum est, audiendis,
 decidendis, et terminandis) harum serie prorsus relaxata,
 decernimus ita deinceps quoscumque Iudices ordinarios, et de-
 legatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac
 predictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, et illarum
 quicumque quauis aliter iudicandi, et interpretandi faculta-
 te, et auctoritate, ubique iudicare, interpretari, et diffini-
 re debere, necnon irritum et inane quicquid secus in præ-
 dictis per quoscumque quauis auctoritate, scienter uel igno-
 ranter contigerit, attentari. Quo circa omnibus loco-
 rum Ordinarijs districtius iniungimus, ut in suis quisque Ec-
 clesijs, Ciuitatibus, Diocesis, et locis etiam exemptis,
 ad predicta studiose attendant, et quatenus illis relaxau-
 imus, in delinquentes seuerè animaduertant, si diuinæ maie-
 statis iudicium, dictæque Sedis censuram noluerint euitare.
 In cæteris uero causis, negotijs nobis, et predictis successoribus
 exceptis, eosdem locorum ordinarios presentium auctori-
 tate delegamus, ut gratia et fauore postpositis, pro se quisque,
 uenerit usus, contra predictos omnes sub ipsa exceptione
 comprehensos diligenter inquirant, suoque inquisitiones omnes
 sigillo obsignatas ad predictam Sedem quam primum transfe-
 rant, ut nos et predicti successores in causis huiusmodi proce-
 dentes,

dentes, quod iustum fuerit, decernamus. Nos enim singulis
 ordinarijs ipsis, prædictos omnes et quoscumque alios, etiam
 exemptos, etiam per edictum publicum, constito prius summa-
 rie, et extraiudicialiter de non tuto ad illos accessu, citandi, et
 monendi, eisque, ac iudicibus ordinarijs, et delegatis, alijsq.
 personis quibuscumque, ne prædictorum executionem quoquo
 modo impediant, uel alijs in illis sese interponant, etiam per
 simile edictum inhibendi, eosdemque alios contradictores, et
 rebelles quoscumque per censuras, et pœnas ecclesiasticas, ac
 omnia alia iuris et facti remedia opportuna compellendi, auxili-
 • lium brachij secularis, quandocumque opus erit, inuocandi,
 cæteraq. in prædictis omnibus et singulis necessaria faciendi,
 • et execu. plenam, et liberam tenore præsentium concedi-
 mus facultatem. Non obstantibus sæl. recordat. Bonifacij Pa-
 • pæ VIII. prædecessoris nostri de una, et in Concilio generali
 edita de duabus dietis, alijsq. Apostolicis constitutionibus, et
 ordinationibus, quodque Episcopis, Collatoribus, et Prælatibus
 prædictis, et Cardinalibus, uel quibusuis alijs communitè uel
 diuissim a prædicta sit Sede indultum, uel impostèrum indulge-
 ri contingat, quod interdici, suspendi, uel excommunicari, aut
 contra indulta huiusmodi ad iudicium trahi non possint per lit-
 teras Apostolicas non facientes plenam et expressam, et ad
 uerbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet alijs
 priuilegijs, indulgentijs, et litteris Apostolicis, generalibus,
 uel specialibus, quorumcūque tenorum existant, per que præ-
 sentibus non expressa, aut in totum non inserta effectus præsen-
 tium, aut attributæ prædictis Ordinarijs iurisdictionis explica-
 tio, seu exercitium, uel executio impediri ualeat, quomodo-
 cumque uel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus ha-
 benda sit in nostris litteris mentio specialis, cæterisq. contra-
 rijs quibuscumque litteris prædecessoris huiusmodi nihilominus
 in suo robore duraturis. Volumus autem ut præsentium
 • pla etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu, et
 cuiuscumque Curie Ecclesiasticæ, eiusue Prælatis sigillo obsigna-
 ta, eandem illam prorsus fidem in iudicio, et extra ubique lo-
 • corum

corum faciant, quam ipse præsentes facerent, si essent exhibitæ uel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ priuationis statuti, decreti, inmodationis, iniunctionis, delegationis, concessionis, et uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo Sexagesimo nono, Calen. Iunii, Pontificatus nostri Anno Quarto.

Cæ. Glorierius.

S. D. N. D. PII PAPAE V. STA. & VTVM,
De fructibus, quos amittunt, qui horas Canonicas non recitant.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

EX proximo Lateranen. Concilio pia et salubris sanctio emanauit, ut quicumque habens beneficium Ecclesiasticum cum cura, et sine cura, si post sex menses quam illud obtinuerit, diuinum officium, legitimo cessante impedimento, non dixerit, beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis officij et temporis, suos non faciat: sed eos, tanquam iniuste perceptos, in fabricas ipsorum beneficiorum, uel pauperum eleemosynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi suspensione tenentur, cuiusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda: Nos huic rei euidentius, atque expressius providere nolentes, statuimus, ut qui horas omnes Canonicas uno uel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficij seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, uel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: qui uero matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam: qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat: tametsi aliquis, choro addictus, non recitans, omnibus horis Canonicis cum alijs præ-

sens adsit, fructusque, et distributiones forte aliter assignatas, sola presentia iuxta statuta, consuetudinem, fundationem, uel alias sibi lucrifecisse pretendat. Is etiam praeter fructuum, et distributionum amissionem: Item ille qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimam impedimentum ipsum excusauerit, graue peccatum intelligat admisisse. Declarantes praestimonia, praestimoniales portiones, et qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino seruitium habentia, obtinentes, cum praedictis pariter contineri. At quicumque pensionem, fructus, aut alias res ecclesiasticas ut clericus percipit, cum modo praedicto ad dicendum officium paruum Beatae Mariae Virginis decernimus obligatum; et pensionum, fructuum, rerumque ipsarum missioni obnoxium. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, statuti, declarationis, et decreti infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romae Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo Quingentesimo Septuagesimo primo, Duodecimo Kl. Octobris. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Ca. Glorierius.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE V. Super residentia facienda in parochialibus, per obtinentes eas, ac Canonicatus, aut dignitates, seu aliud beneficiū.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

CVPIENTES pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium animarum saluti, quantum cum deo possumus, libriter consulere, et parochialibus ecclesiis ab earum parochis, prout tenentur, in diuinis debite, et laudabiliter deserviri, inhærendo etiam decretis sacri Concilij Tridentini, Motu proprio,

V

prio, et ex mera deliberatione certa q. scientia nostra, ac de apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo ualitura Constitutione omnes, et singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cuiuscunq. dignitatis, Status, gradus, ordinis, conditionis, et præeminentiæ fuerint, in quibuscunq. regnis, prouincijs, ciuitatibus, diæcesibus, ac alijs Christiani orbis partibus consistentes, qui parochialem ecclesiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam post Pontificalem maiorem, seu principalem in quibusvis patriarchalibus, aut metropolitanis uel cathedralibus, seu collegiatis ecclesijs, seu aliud quodcunq. beneficium ecclesiasticum, etiam quarumcunq. dispensationum a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu etiam a nobis hætenus quomodolibet impetratarum, ac literarum apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac præsentis Constitutione abolemus, et reuocamus, seu quocunq. alio pretexto obtinent, cum prima, et præcipua debeat esse cura animarum eos ad residendum in ecclesia parochiali, et ibi in diuinis deseruiendum, debitoq. eorum officio fungendum omnino teneri, et obligatos esse, ac ad id per Episcopos, et aliorum locorum ordinarios, etiam tamquam apostolicæ sedis delegatos, sub sententijs, et censuris ecclesiasticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum parochialium, et aliorum quorumcunq. beneficiorum pænis, quacunq. appellatione remota, cogi, et compelli posse, et debere auctoritate apostolica tenore præsentium statuimus, præcipimus, et ordinamus. Eos tamen sic residentes in ecclesijs parochialibus omnes, et singulos fructus redditus, et prouentus, etiam Canonicatus sui, uel dignitatis, seu alterius cuiuscunq. beneficii, exceptis duntaxat quotidianis distributionibus, et alijs, quæ ex iusta causa absentes percipere non solent, lucrari uolumus. Sicq. per quoscunq. Iudices, et Commissarios, etiam eorum palatii apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, interpretari, iudicari, et diffiniri debere. Necnon irritum, et inane quicquid secus super his a quoquam quauis

quavis auctoritate scienter, uel ignoranter attentatum forsan
 est haecenus, uel in posterum contigerit attentari, decernimus,
 et declaramus. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis di-
 spensationibus, literisq. apostolicis desuper confectis, necnon
 apostolicis in prouincialibusq. et synodalibus Concilijs editis
 generalibus, uel specialibus constitutionibus, ordinationibus,
 et etiam iuramento, confirmatione apostolica, uel quavis fir-
 mitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegijs
 quoq. indultis et litteris apostolicis quibusuis personis in gene-
 re, uel in specie, et alias quomodolibet concessis, et approbatis,
 imposterumq. concedendis, et approbandis. Quibus omnibus,
 etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, et
 indiuidua, in autem per clausulas generales idem importan-
 tes nuncio, seu quouis alia expressio habenda, aut alia ex-
 quisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores, ac si de
 uerbo ad uerbum insererentur, praesentibus pro sufficienter ex-
 pressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac uice
 duntaxat ad effectum praesentium specialiter, et expresse dero-
 gamus, ceterisque contrarijs, quibuscunq. Volumus autem quod
 harum literarum Transumptis etiam impressis, manu notarij
 publici subscriptis, ac sigillo alicuius personae in dignitate Ec-
 clesiasica constitutae munitis eadem prorsus fides tam in iudi-
 cio, quam extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur,
 si forent exhibitae, uel ostensae. Nulli ergo omnino hominum
 liceat hanc paginam nostrae abolitionis, reuocationis, statuti,
 praeccepti, ordinationis, decreti, declarationis, derogationis,
 et uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si
 quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omni-
 potentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum eius se
 nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum, an-
 no Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesi-
 mo octauo, octauo Idus Iulij. Pontificatus nostri Anno 10.

Ca. Glorierius.

INDF L-

A SANCTISSIMO D. N. D. GREGORIO XIII.

Perpetuo concessæ omnibus ciuitatis, diœcesis, et prouinciæ
Mediolanensis, C H R I S T I fidelibus, qui datis campa-
næ signis, certo temporis spatio ab Illustrissimo
Archiepiscopo Mediolani in Ecclesia sua, et
ab unoquoque eiusdem Prouinciæ Epi-
scopo in suis Ecclesijs præscripto,
aut præscribendo, ora-
tioni uacauerint.

G R E G O R I U S P A P A X I I I . V N I V E R S I S,
et singulis Christifidelibus ciuitatis, et diœcesis prouinciæq.
Mediolanen. Salutem, et apostolicam benedictionem.

CŒLESTIA arma, quibus inter cetera, ^{ps} *aut in* hoc
sæculo nequam peregrinantur Christifideles, aduersus sua
salutis hostes in colluctatione assidue utendum eis est, preces
sunt, et oratio sancta. Cuius quidem orationis studium, cum
et perpetuum, et proprium, et necessarium eisdem esse, non
solum uerbis, sed exempli sui contestatione docuerit unigenitus
Dei filius, Christus, uirtus, et sapientia patris: nos, quæ ad
sanctam illam precandi, orandi. exercitationem pie ac, reli-
giose, inspirante Deo, instituta sunt, in ijs illos sollicitè uersari,
spiritaliq. uirtute longius in dies semper progredi, summopere
in Domino cupimus. Quare cum inter alia, quæ ad exercen-
dam populi sui pietatem, sollicitudinis studio, dilectus filius
noster Carolus Borromæus tituli sanctæ Praxedis S. R. E.
presbyter Cardinalis, Ecclesiæ Mediolanensis Archiepiscopus,
utiliter instituit, illud ab eodem nuper introductum esse acce-
perimus, ut, singulis diebus, dato certo campanarum signo,
patres familias, tum in urbe Mediolano, tum in Diœcesi, una
cum reliquis, qui de familia sunt, suæ quisque domi, ad oran-
du... locum unum conueniant: salutare hoc institutum, nos
illius commendantes charitatem in uobis, ut in consuetudinem,
usumq. perpetuum recipiatis, per Crucem Christi Domini uos
nostra Apostolica auctoritate hortamur. Quo autem arden-
tiori

tiori pietatis zelo , ac frequentissime in ea re , tam religiose instituta , perseueretis ; spiritualibus uos gratijs prosequi , et sanctæ Matris Ecclesiæ amplioribus etiam donis , ac thesauris cumulare uoluimus . Itaque de Omnipotentis Dei , cuius Vicarium in terris gerimus , misericordia , et beatorum Petri , et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi , omnibus , et singulis utriusq. sexus Christifidelibus , humili , et contrito corde ad Deum conuersis , qui , datis campanæ signis , certo temporis spatio ab eodem Cardinale , et Archiepiscopo , præscripto , aut pro tempore præscribendo , orationi uacauerint , quoties id fecerint , dies centum ; qui uero singulis diebus per totam hebdomadam ad præscriptum illud temporis spatium , in ea orandi et uocitatione perseverauerint , ijs annum præterea ; qui ~~per~~ , uis annos septem ; et totidem quadragenas de iniunctis , uel alias quomodolibet debitis pœnitentijs ; qui autem salutaris huius instituti usum retinuerint , si contriti , et confessi , die Dominico Quadragesimam proxime præcedente , Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum deuote sumpserint , ijs plenariam omnium , et singulorum peccatorum suorum Indulgentiam ; ac plenariam item in articulo mortis , misericorditer in Domino concedimus , et elargimur .

Itq. ad alias etiam eiusdem Mediolanensis prouinciæ Vrbes , Oppida , Vicos , et loca quæuis , orandi hæc instituta exercitatio sancte deriuetur ; et quæ usquam instituta est , pie retineatur , et conseruetur : nos pro ea , quam gerimus , omnium Ecclesiarum sollicitudine , hanc ipsam Indulgentiam omnibus , et singulis alijs Christifidelibus , qui usquam in eadem Prouincia hoc precandi institutum , ab suo Episcopo iam introductum , uel in posterum introducendum amplexi sunt aut amplectentur , eodem , ut supra , modo in Domino concedimus his litteris ; quas sub quibusuis similium , uel dissimilium Indulgentiarum reuocationibus , suspensionibus , uel derogationibus per seu Sedem Apostolicam , sub quibuscumque tenoribus , et formis , ac cum quibusuis clausulis , et decretis , pro tempore editis , et edendis nullatenus comprehensas , sed semper ab illis exceptas ,

ceptas, et quoties illa edentur, in pristino statu esse, et censeri, atque eisdem Christianis fidelibus perpetuo suffragari debere decernimus. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XXIII. Octob. M. D. LXXII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

L I T T E R A E,

DE INDULGENTIIS DISCIPLINATORVM,
pœnitentium, et aliorum eiusmodi sodalitatibus, quæ in urbe, diœcesi, et prouincia Mediolanensi sunt, a S. D. N. Gregorio XIII. concessis.

GREGORIUS Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.....

ROMANVS Pontifex, cui per beatum Petrum Apostolum Principem in terris a Deo collata est animas ligandi, atque soluendi potestas, ad deuotionem Christianis fidelium, sue curæ commissorum, excitandam, eos quandoq. proposita peccatorum suorum remissione, seu relaxatione ad pia, et meritoria opera exercenda benigne inuitat, ut ipsi se in huiusmodi pijs operibus exercentes, quod suis meritis in Regno cælesti consequi non possunt, Indulgentijs, et remissionibus, uel relaxationibus peccatorum de thesauro Ecclesiæ de promptis adiuti fœliciter impetrare mereantur. Cum igitur sicut accepimus in Ciuitate, Diœcesi, et Prouincia Mediolanensi multis adhinc annis plures Sodalitates, Confraternitates, seu Scholæ Penitentium, Disciplinorum, aut alio certo nomine institutæ sint, quarum Sodales, et Confratres salutari excitatione certis, statutisq. diebus sibi ipsis separatim, uel communiter flagella adhibere solent, cumq. Sodalitates prædictæ, earumq. Leges, constitutiones in proxima synhodo Mediolanensi, quemadmodum accepimus, Dilecti filij nostri CAROLI Borromæi S. R. E. Presbyter Cardinalis, Archiepiscopi Mediolani, et Prouincialium Episcoporum cura et diligentia ita excoltæ,

et

et conformatae sint, ut uberiores deuotionis fructus ferre in dies possint, Cupientes nos pro nostra pastoralis sollicitudine omnes homines, quantum cum Domino possumus his, praesertim miseris, afflictisq. temporibus ad poenitentiae studium inflammare, et fidei pietatem spiritualibus Ecclesiae sanctae thesauris, quibus fideliter dispensandis a Diuina clementia praefecti sumus, uehementius excitare, de omnipotentis Dei misericordia, et Beatorum Apostolorum eius Petri, et Pauli auctoritate confisi, uniuersis, et singulis dictarum Sodalitatum in Ciuitate, et Prouincia Mediolanensi iam erectarum, quaeq. in posterum praedictis alijsue nominibus Apostolica, uel ordinaria auctoritate erigentur Sodalibus, et Confratribus, praesatam consuetudinem se flagellandi retinentibus, et illis, qui pro tempore uiam amplectentur, cum in praedictis ut supra Confraternitatibus, se conscribi fecerint, ac earum habitum deuote acceperint, si contriti, et confessi sacram Eucharistiam sumpserint, Plenariam omnium peccatorum suorum remissionem misericorditer concedimus, et elargimur. Et quoties ad se se flagellis cadendos contriti pariter, et confessi in unum conuenerint, Decem annos, et totidem quadragenas: cum in Processionibus in habitu propriae Confraternitatis incesserint Septem annos, et totidem quadragenas: illis autem, qui in praedictis Confraternitatibus ut supra Apostolica, uel ordinaria auctoritatibus approbatis semper perseuerauerint, et se se cadendi pium institutum retinuerint, confessis, et contritis in articulo mortis sanctum I E S U nomen ore, uel saltem corde inuocantibus, Plenariam, ut supra, Indulgentiam et remissionem omnium peccatorum suorum eadem auctoritate in forma Ecclesiae consueta condonamus. Praesentibus, quas sub quibusuis similibus, uel dissimilibus Indulgentiarum reuocationibus, suspensionibus, uel derogationibus, per nos, seu Sedem Apostolicam, sub quibusuis tenoribus, et formis, ac cum quibusuis clausulis, et decretis, pro tempore editis, uel edendis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, et quoties illa edentur in pristino statu, censerent, atq. eisdem Christianis fidelibus.

bus suffragari debere decernimus, perpetuo duraturis. Voluimus autem ut earundem presentium trāsumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, et Sigillo alicuius in Ecclesiastica dignitate constituti munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, uel ostensæ. Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XII. Decembris. M. D. LXXII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

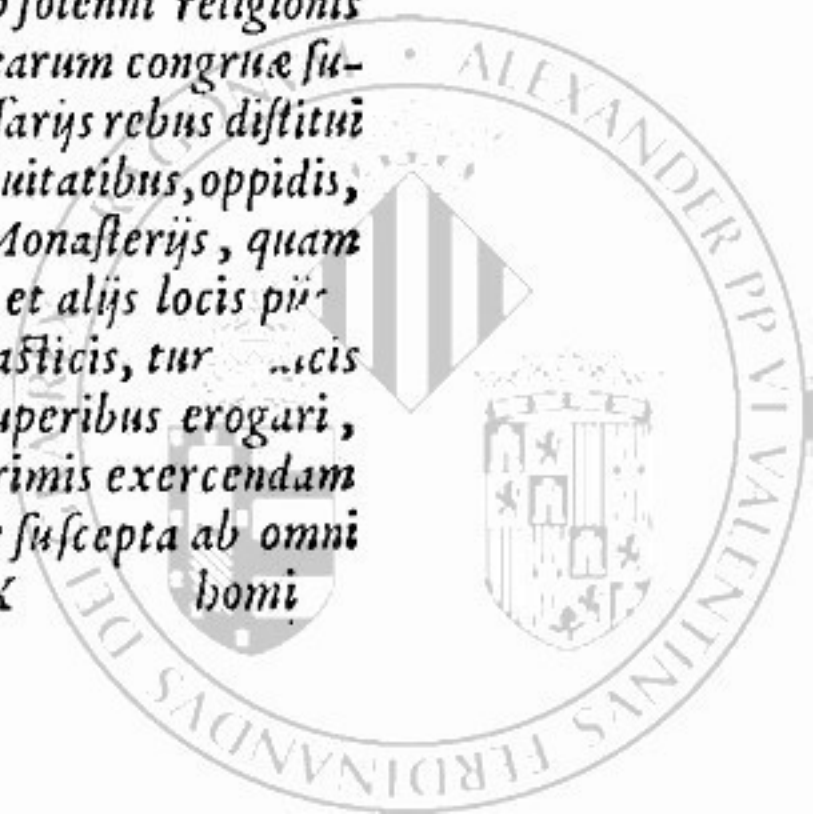
S. D. N. D. GREGORII PAPAE XIII.
C O S T I T U T I O,

De eleemosynis Monialibus præstandis.

GREGORIUS Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad futuram rei memoriam.

DEo sacris uirginibus, quæ contemptis illecebris sæculi, diuinis se obsequijs manciparunt, æquissimum est præcipua quadam à nobis ac singulari sollicitudine prouideri, tum ut ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, remoueantur, tum etiam ut eis in cultu Dei caste ac religiose permanentibus, quæ ad uictum necessaria sunt, subministrentur. Et quidem post sacri Concilij Tridentini decretum, quo constitutio sel. rec. Bonifacij Papæ viij. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsis monialibus ex monasterijs suis egredi, aut ulli cuiuscumque sexus, aut ordinis persone ad eas ingredi liceat, Et præterea uniuersis Episcopis præcipitur, ut in omnibus monasterijs sibi subiectis, in alijs uero sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimoniam, ubi uiolata, diligenter restitui, ubi uero inuiolata, conseruari maximè procurent. Pie memoriæ Pius Papa V. etiam prædecessor noster uictui quoque et necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, cum superiora illa approbasset, atque inno-

uasset, eademque omnia etiam in monialibus quarumcunq. Militiarum etiam Hierosolymitanæ, omnibusq. alijs tacitè uel expressè religionem professis, quocunq. nomine censerentur, locum habere decreuisset: ne illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, et superioribus earum, ut fidelium eleemosynas per conuersas non professas, uel professas quidem, sed ætatis saltem quadraginta annorum, et iam pridem conuersas, quæ in domibus contiguas, extra tamen monasterium degerent, colligendas curarent; ita tamen ut prædictæ Conuersæ neque clausuram aliarum monialium, nisi in casibus permissis, ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas colligendas sine permissu ordinariorum, aut superiorum suorum uel possent. Quod si ne hoc quidem sufficere uideretur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis ordinarijs, et superioribus, ut negotium darent aliquibus personis pijs tales eleemosynas colligendi, aliaque arbitrato suo prospicerent, quæ ad subleuandam monialium inopiam expedire iudicarent. Cum autem, sicut accepimus, multæ moniales, etiam quæ Tertiariæ uocantur, sub solenni religionis uoto, perpetuaque clausura degentes, aliæque talibus litteris comprehensæ, et in ipsa clausura permanentes multis præterea ad se sustentandas necessarijs egeant; neque usque ad hoc tempus ullo sufficienti remedio earum necessitatibus subuentum sit; quin etiam aliæ Tertiariæ citra ullum solenne hucusque uotum uiuant, quæ ad suas suorumue domos neququam redituræ essent, sed sub solenni religionis uoto, et clausura prædictis permanerent, si earum congruè sustentationi prouideretur: Nos, qui illas necessarijs rebus distitui nolumus, certioresque facti sumus in multis ciuitatibus, oppidis, uillis, aut alijs locis tam in Ecclesijs, et Monasterijs, quam Hospitalibus, Collegijs, Confraternitatibus, et alijs locis pijs etiam quæ a priuatis hominibus, tum Ecclesiasticis, tum secularibus multas ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari, Considerantes in huiusmodi personas uel in primis exercendam esse charitatem, quæ uoluntaria, paupertate suscepta ab omni

hominum commercio segregata, Deo seruiunt, et assiduis precibus iram ipsius, ob peccata conceptam, a Christiano populo deprecantur; illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca predicta conferre se liceret, uix fore, ut predicta Monasteria, Ecclesie, loca, ac persone eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis alijs pauperibus eodem concurrentibus solent. In uicerto illi Deo deuotarum mulierum generi de opportuna ac sufficientis subuentionis auxilio pro uidere cupientes, De nobis attributa potestatis plenitudine statuimus, et ordinamus, ut omnes, et quicumque Patriarche, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, et alij Ecclesiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpositi, et alij Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, et alias Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Præposituras, Canonice, et bédas, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, et sine cura secularia, et Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cisterciens. Cluniacens. Præmonstraten. Cartusien. Camaldulen. Sancti Basilij, Cassinen. alias Sancte Iustine, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. et Cruciflorum, seu Fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, et Carmelitarum, Eremitarum eiusdem S. Augustini, Seruorum Beatæ Mariæ, Sancte Clare, et quorumcumque aliorum tam uirorum quam mulierum etiam Mendicantium ordinum, et Congregationum, et Militiarum regularia, etiam de iure patronatus Laicorum, etiam nobilium, Ducum, Regum, et aliorum Principum existètia, in titulum, cõmendam, administrationem, et alias quomodocumque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Confratres, Administratores, cæterique omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conuentuum, Mensarum, Hospitalium etiam Laicorum, et per Laicos administrari solent, Christi fidelium Confraternitatum, Scholarum, Conuentuum, ac aliorum piorum locorum quocumque nomine nuncupatorum, et in quibusuis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mensibus, hebdomadis, uel diebus ex Ecclesiis, Monasteriorum, Prioratuum, Officiorum, dignitatum, et beneficio

rum, ac Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum piorum, et aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, et prouentibus pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, uino, edulijis, pecunia, seu alijs ad uictum uel uestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem et preces et per cedula et bollettina, aut alias distribuere, et elargiri ab immemorabili tempore consueuerunt, aut alio quocumque iure tenentur, ex dictis fructibus, redditibus, et prouentibus, et quoad Hospitalia prædicta ex ijs, quæ, seruata in illis actu ali Hospitalitate, supersunt, seu supererint, necnon quæcumque personæ particulares, etiam laicæ, uel uniuersitates etiam laicorum, quæ testamento, ultima uoluntate, uel alia dispositione, etiam inter uiuente aliquas tales eleemosynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, et quarumcumque eleemosynarum, et largitionum huiusmodi quocumque nomine nuncupatarum, quocumque tempore et modo distribuere solitarum, etiam si speciali nota dignæ, et secundum pias defunctorum, aut aliorum uoluntates sub certa forma ab eis in testamento, uel alia quacumque dispositione distribuendæ sint, dummodo non in certas personas, nec ad certos usus pios alios, quam uictus, et alimenta pauperum distribuuntur, quibuslibet prædictarum Monialium, etiam Tertiariarum sub solempni religionis uoto, et perpetua clausura de cætero uiuentibus, et in terris et locis, quorum pauperibus huiusmodi eleemosynæ distribuuntur, consistentibus, uere, realiter, et cum effectu, et absque ulla eleemosynarum et largitionum huiusmodi petitione, exactione, et conquisitione, aut alia desuper a nobis expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, ac quibusuis mora, subterfugio, ac exceptione, cessantibus, et cunctis, dare atque distribuere omnino teneantur, et quam dimidiam partem nos illis applicamus. Ut autem præmissa omnia cum charitate, et pietate procedant, et efficere suum effectum sortiantur, uniuersis et singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et alijs locorum ordinarijs per Apostolica scripta mandamus, et quisque per se uel alium seu alios ad presentium executionem in suis ciuitatibus, et diocesis

cesibus procedens, ab Ecclesiis, Monasterijs, Hospitalibus,
 Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, et Ecclesiasticis,
 ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exemptis,
 dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione,
 ut ordinarijs ipsis locorum æquum esse uidebitur, singulis pau-
 perum Monialium etiam Tertiariarum Monasterijs huiusmodi iua-
 rum ciuitatum, et diœcesum, etiam si alijs superioribus subiecte
 sint, cum effectu distribuunt. Nos enim eisdem locorum ordina-
 rijs etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, ac cuilibet illo-
 rum tam per se, quam alium uel alios præmissa faciendi, ac
 etiam contradictores quoslibet et rebelles per penas pecunia-
 rias eorundem ordinariorum, et cuiuslibet illorū arbitrio infli-
 gendas, et applicandas, ac in subsidium sententiæ censuras, et
 pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris, et facti remediâ
 quacumq. appellatione postposita respectiue cõpescendi, auxiliūq.
 brachij secularis inuocandi, aliaq. in præmissis et circa ea neces-
 saria, et opportuna faciendi, gerendi, mandandi, et exequendi, ple-
 nã, et liberam facultatem, et auctoritatẽ concedimus, et impar-
 titur. Insuper, quia ualde rationi consonum est, ut eĩ, qui ipsis
 Monialibus etiam Tertiarijs indigentibus præfatis consanguini-
 tate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidiū conferat,
 cum ratio sanguinis, et debitum charitatis et honestatis id expo-
 stulet, singulis locorū ordinarijs committimus, ut omni eos officio
 et diligentia monere, eisq. persuadere studeant, parentes uero
 et fratres ac alios, ad quos illas, si in sæculo permansissent, dotare
 pertinebat, uel ad quos bona et successiones deuenierunt, et qui si
 eas nuptiū tradidissent, multo amplius, quàm ingredientibus Mo-
 nasterium dedissent, uel qui si eas nunc domi retinerent, uel si ad
 illorū domos redirent, eas alere tenerentur, quibuscunq. uijs ipsis
 beneuisis inducant, ut Monialibus etiam Tertiarijs prædictis iu-
 rorum facultates charitatiue subueniant, scituri id sibi etiam
 ad animarum salutem plurimum profuturum. Ceterum quod
 attinet ad Conuersas professas, quas prædictus PIVS præde-
 cessor per prædictas litteras sub certis conditionibus ibi con-
 tentis permisit posse manere extra Monasteria pro colligendis
 eleemo-

eleemosynis, eisdem locorum ordinarijs iniungimus, ut quibus Mo-
 nasterijs prædictarum Monialium quotidianis laboribus cõpu-
 tatis, suprædicta, uel alia qualibet ratione de sufficienti subuen-
 tione, et sustentatione prouissum esse cognouerint, easdem Con-
 uersas sub eadem clausura cum alijs Monialibus reducant, ne-
 que a suis Monasterijs amplius exire permittant, Conuersas ue-
 ro non professas, et profiteri nolentes dimisso habitu domum re-
 mittant; neque alias in futurum, nisi professionem suo tempore
 emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras in Monasteria
 huiusmodi recipi permittant. Quod autem idem P I V S præ-
 decessor statuit de cætero nullas alias Conuersas professas re-
 cipi amplius etiam de consensu suorum superiorum posse, ita esse
 intelligendum, declaramus; præter illas Conuersas, quæ extra
 Monasterium in domibus contigujs degerent. Eleemosynarum
 uero prædictarum contributionem et applicationem durare, et
 ualere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere,
 donec numerus Monialium etiam Tertiariarum huiusmodi (quem
 per ipsos locorum ordinarios etiam in Monasterijs ab eorum cu-
 ra, et regimine quomodocumque exemptis, cum illarum su-
 periorum interuentu stabiliri, et ordinari, neque supra illum
 numerum alias recipi posse, etiam de consensu superiorum suo-
 rum, uolumus, et mandamus) ita imminutus fuerit, ut reli-
 quæ Moniales et Tertiariæ ex proprijs redditibus Monasterio-
 rum ipsorum, uel consuetis eleemosynis se commode sustentare
 queant; super quo eorundem ordinariorum conscientiam onera-
 mus: ita tamen ut decedentibus singulis ex tribus earundem
 Monialium partibus, tertie quoque earundem eleemosynarum
 partis distributio, et sic successiue in totum extinguantur, atque
 in pristinum statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertan-
 tur, et remaneant. Declaramus præterea nullis Monialibus
 etiam Tertiarijs licere habere ostium, per quod ex Monast-
 introiri possit in ipsarum Monialium Ecclesiam exteriori, in
 qua secularibus ad Missas et Diuina officia patere solet accessus,
 sed omnino muro obseruandum: neque itidem licere Monialibus
 etiam Tertiarijs egredi a ianua Monasterii, aut est pro clausura
 ipsius

ipsius, Monasterij, etiam ad claudendum aliam ulteriorem
 ianuam, qua patere solet aditus secularibus uenientibus uel ad
 rotam, uel ad crates, seu loca colloquijs destinata, quæ uulgo
 parlatoria uocantur, uel ad pulsandum ipsam ianuam clausuræ
 quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere solent secula-
 ribus, extra clausuram censi debent, etiam quo tempore
 clausi sunt. Insuper quoscumque Dominos et Magistratus tem-
 porales in Domino hortamur, monemus, et requirimus, ut ad
 omnem ipsorum ordinariorum, aut alicuius ipsorum petiti-
 onem, uel simplicem requisitionem illis in præmissis assistentes
 omnem opportunum fauorem, et auxilium præstent, et ex-
 hibeant. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, Epi-
 scopis, et alijs locorum ordinarijs præcipimus, et mandamus,
 ut has præsentis nostras litteras (quarum transumptis ^{libr.} etiam
 impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo
 personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem
 ubique fidem in iudicio et extra adhiberi debere uolumus, quæ
 ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ uel
 ostense) singuli in sua Ciuitate et diœcesi publicent ac publica-
 ri; easque iuxta earum continentiam, et tenorem una cum præ-
 dictis ac alijs prædicti P I I Quinti, et aliorum prædecessorum
 nostrorum litteris, et constitutionibus, et iussionibus pro in-
 tegrali clausuræ instauratione, custodia, et firmitate editis in-
 uiolabiliter, obseruent, et obseruari faciant. Non obstanti-
 bus testatorum, et aliorum uoluntatibus, ac foundationibus, et
 Bonifacij prædicti de una, et Concilij generalis de duabus, non
 tamen tribus dietis, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in
 Prouincialibus, et Synhodalibus Concilijs editis specialibus uel
 generalibus constitutionibus, et ordinationibus, ac quibusuis
 Ecclesiarum, Monasteriorum, et illorum ordinum, Hospita-
 riarum, Militiarum, Confraternitatum, Collegiorum, et aliorum
 priorum, locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatio-
 ne Apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis statutis, et
 consuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegijs quoque
 indultis, exemptionibus, libertatibus, gratijs, et litteris Apo-
 stolicis

sollicitis Ecclesiis, Monasterijs, et ordinibus, Hospitibus, Confraternitatibus, Collegijs, et Tuis locis, ac eorum superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque, et alijs decretis in genere uel in specie ac alijs quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, et prius innovatis; etiam si in eis caueatur expresse, quod illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut alijs derogari non possit: Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua, ac de uerbo ad uerbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quouis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de uerbo ad uerbum insererentur presentibus, pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac uice duntaxat specialiter, et expresse derogamus, contrarijs quibuscumque: aut si supradictis uel quibusuis alijs ab Apostolica sic Sede indultum, quod interdici, suspendi, uel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ordinationis, statuti, applicationis, concessionis, impartitionis, commissionis, iniunctionis, declarationum, decreti, uoluntatis, conerationis, hortationis, monitionis, requisitionis, precepti, mandatorum, et derogationis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Septuagesimo secundo. Tertio Cal. Ianuarij.

Pontificatus Nostri

Anno

Primo.

Ca. Glorierius.

BREVE

REVE S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA
 Papæ V. Super reuocatione licentiarum ingrediendi Mo-
 nasteria, ac domos Carthusiensium, et aliorum quo-
 rumcumque regularium ordinum, etiam
 mendicantium, quibusuis Mu-
 lieribus concessarum.

PIVS Papa Quintus. Ad perpetuam rei memoriam.

Regularium personarum, quæ relicto sæculo, Dei se obsequio
 dedicarunt, pro commisso nobis officio, quieti consulere cu-
 pientes, ad ea remouenda, quæ religiosum earum propositum
 impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, ut nul-
 la re, quæ eas a diuino cultu auocet, præditæ, secundum ordi-
 num suorum regularia instituta, et decretum sacri Truentis
 Concilij, tranquillis mentibus gratum altissimo impendere pos-
 sint famulatum. Quia igitur, et Carthusiensium ordinis, et alio-
 rum regularem uitam professorum quies non parum solet, sicut
 accepimus, perturbari: propterea quod mulieres, modestæ ma-
 tronales, oblitæ, domos, ac monasteria eorum, contra ipsorum in-
 stituta, prætextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apo-
 stolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præposi-
 tis, Prioribus, et alijs Præsidentibus aliquando recusantibus,
 et remittentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine graui
 laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis
 facile uideantur: huic rei prouidere uolentes, Motu proprio, et
 ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, om-
 nes, et singulas facultates, ac licentias ingrediendi Monaste-
 ria ac domos Carthusien. et aliorum quorumcumque regula-
 rium ordinum, et mendicantium, mulieribus, cuiuscumque sta-
 tus, gradus, ordinis, conditionis, et quacumque dignitate, ac
 eminentia præditis, et Comitibus, Marchionibus, Ducibus, sub
 quibusque uerbis tenentibus, et formis, et cum quibus-
 cumque etiam derogatoriis derogatoris, alijsque fortiori-
 bus, efficacioribus, et implicitis et explicitis, Necnon irritantibus
 decretis ab Apostolica Sede quomodolibet concessis: qua-

rum tenores per inde, ac si de uerbo, ad uerbum præsentibus infererentur, haberi uolumus pro expressis, tenore præsentium, reuocamus, et cassis, irritis, et inanes esse decernimus, districte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, et licentias pretendentes, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, a qua non possint, nisi a nobis, aut a Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo: ne dictas Doms, et Monasteria ingredi audeant. Ipsis uero Monasteriorum, et Conuentuum, Abatibus, Præpositis, Prioribus, et alijs Præsidentibus quocumque nomine uocentur, et eorum Monachis, Canonicis, et Fratibus, siue mendicantibus, siue non mendicantibus, sub priuationis officiorum, quæ in præsentia obtinent: et inhabilitatis in posterum ad illa, et alia omnia, et suspensionis a diuinis, ipso factò, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittere præsumant: Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, et mandamus, ut hæc litteræ ad ualuas Basilicæ beati Petri Apostolorum Principis, et in Cancellaria nostra, atque in Acie Campi Floræ de more publicentur. Quia uero difficile foret has litteras ad omnia loca deferri, uolumus, et declaramus, ut earum exemplis, et transumptis manuscriptis, uel impressis, et manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Tralati munitis, par ubique fides habeatur, ac si præsentibus exhibitis essent, uel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XXIII. Octobris. M. D. LXVI. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Ant. Florebellus Lauellinus.

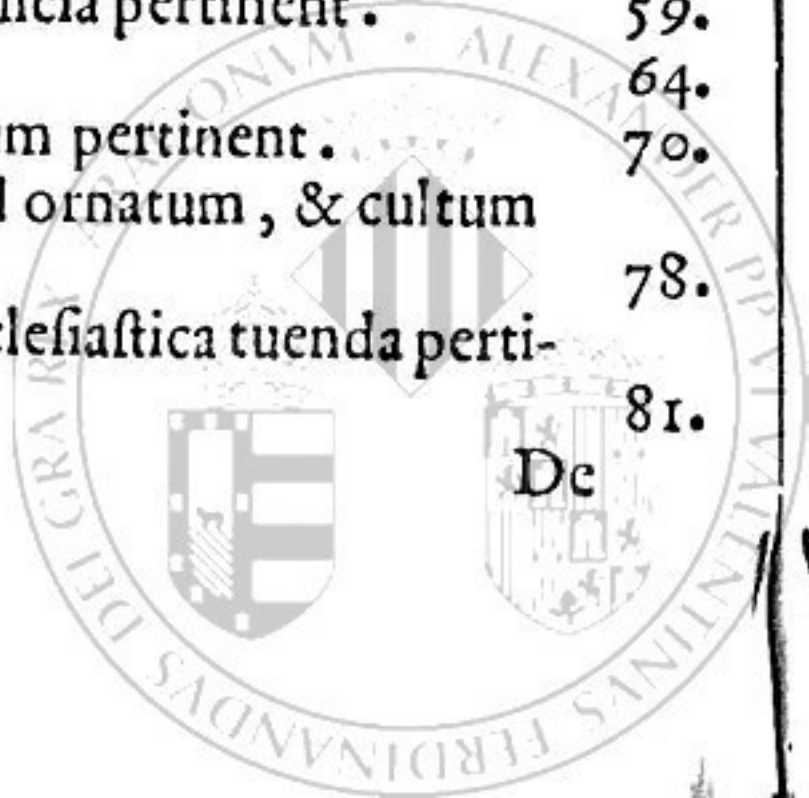
INDEX

Index Titulorum.

	Pag.	I
De Festorum dierum cultu.		1
De Scholis Doctrinæ Christianæ.		12.
Quæ ad Concionatores pertinent.		14.
Quæ ad Fidei tuendæ studium pertinent.		19.
Quæ ad Sacramentalia, et Sacramenta generatim pertinent.		22.
De Baptismo Infantum expositorum.		34.
De ijs, quæ ad sacram Eucharistiam pertinent.		34.
De ijs, quæ ad Sacramentum Pœnitentiæ pertinent.		38.
De ijs, quæ pertinent ad Sacramentum Extreme vñtionis.		42.
De ijs, quæ partim ad Ordinis Sacramentum, partim ad Clericorum honestatem, ac studia pertinent.		43.
De ijs, quæ pertinent ad Missæ sacrificium.		55.
De ijs, quæ ad diuina officia pertinent.		59.
De Parochis.		64.
De ijs, quæ ad Capitulum pertinent.		70.
De ijs, quæ pertinent ad ornatum, & cultum Ecclesiarum.		78.
De ijs, quæ ad bona Ecclesiastica tuenda pertinent.		81.

De ijs, quæ ad Matrimonij Sacramentum pertinent.	86.
De ijs, quæ ad Episcopale forum pertinent.	97.
Quædam, quæ ad Sodalitates pertinent.	105.
Quædam, quæ ad Moniales et alios regulares pertinent.	106.
Quæ generatim ad hæc decreta, et ad alia pertinent.	108.

F I N I S.

LAVS DEO.

Series Cartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R
 S T V Omnes sunt duerni, præter X qui est ternio.

M E D I O L A N I,

*Apud Pacificum Pontium, Typographum Illustriss. et
 Reuerendiss. Cardinalis Borrhomæi, Archiepiscopi.*

M . D . L X X I I I I .

